ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

БРОЈ 1477

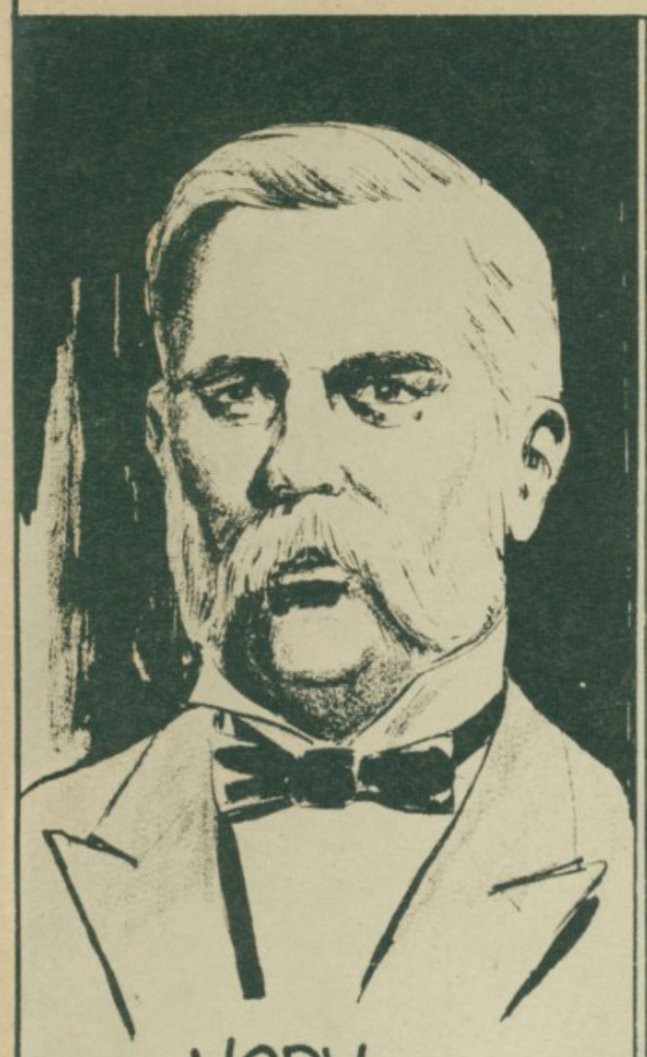
10 динара

18.4.1980. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XLI

Ripley

Веровали или не!

ЏОРЏ ВЕСТИНГХАУС

(1846 - 1914)

АМЕРИЧКИ ИНЖЊЕЊЕР И ПОЗНАТИ ПРОНАЛАЗАЧ, У ЈЕДНОМ РАЗДОБЉУ СВОГ ЖИВОТА РЕГИСТРОВАО ЈЕ СВАКИХ ДЕВЕДЕСЕТ ДАНА НОВИ ПРОНАЛАЗАК.

©1979 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

ВУКОВИ

КАД ЈЕДНОМ ОДАБЕРУ ЖЕНКУ, ОСТАЈУ СА ЊОМ ЦИТАВОГ ЖИВОТА.

МОДА СТАРА 3000 ГОДИНА

ДЕВОЈКЕ ЗАПАДНЕ АФРИКЕ И ДАНАС НОСЕ ФРИЗУРЕ У ОБЛИКУ ГЛАВЕ ШЕЋЕРА КАКВЕ СУ ПРИКАЗАНЕ НА НЕКИМ ЦРТЕЖИМА СТАРИМ 3000 ГОДИНА ОТКРИВЕНИМ НА ВИСОРАВНИ ТАСИЛИ.

ВЕКНЕ ХЛЕБА

КАКВЕ СУ СЕ ПОЧЕТКОМ ОВОГА ВЕКА ПЕКЛЕ У ДЕБРЕЦИНУ, У МАЂАРСКОЈ БИЛЕ СУ ТОЛИКО ВЕЛИКЕ ДА СУ ИХ КУПЦИ МОРАЛИ УПРТИТИ НА ЛЕЂА КАКО БИ ИХ ОДНЕЛИ ДО КУЋЕ.

У КАТЕДРАЛИ У ТУРНЕЈУ

(БЕЛГИЈА)

НАЛАЗИ СЕ СТУБ СА КИПОМ АРХИТЕКТЕ КОЈИ ЈЕ ОН САМ ИЗВАЈАО У ОВОМ ПОЛОЖАЈУ ПРЕ НЕГО ШТО ЈЕ ПАО СА СКЕЛЕ И СМРТНО СЕ ПОВРЕДИО.

Птице

ЖИВЕ У СВИМ КРАЈЕВИМА СВЕТА И РАЧУНА СЕ ДА ИХ ИМА ОКО 10.000 ВРСТА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● француски лингвиста Жорж Димезил у току својих истраживања уочио је извесну сличност између турских језика и језика Кечуа којим још говори велики број Индијанаца у Андима.

● од малих птица ласта најбрже лети. Може да достигне брзину од 280 километара на час.

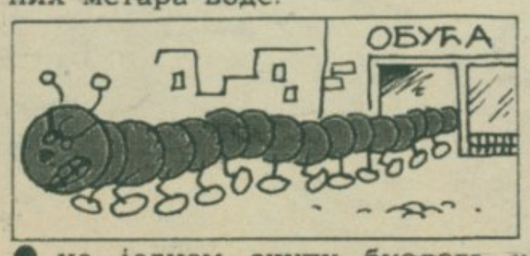
● према тврђењу неких научника прачовек је просечно живео 18 година, Римљани око 22.

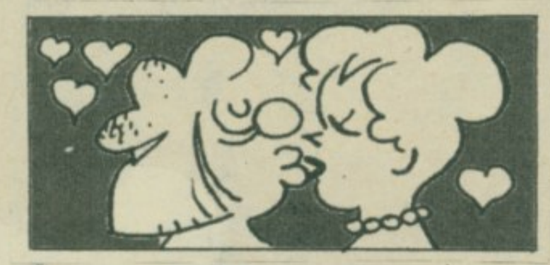
Египћани 29, а Европљани у прошлом веку 37 година. Сматра се да ће човек у 21. веку живели просечно 120 година.

● испод песка Сахаре лежи огромно море. Рачуна се да у њему има око 60 милиона кубних метара воде.

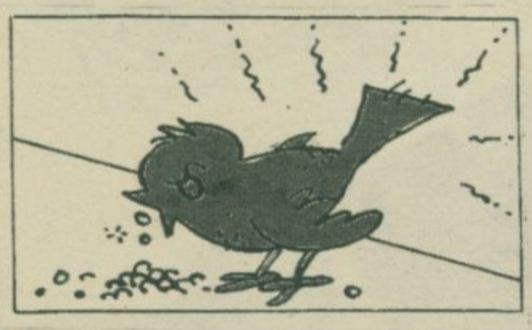

● на једном скупу биолога у Хамбургу изложена је тврдња да стонога може имати највише 260 ногу.

● Пјетро Ландо, венецијански дужд (1539—1545), наредио је да се његовом сину изрекне смртна казна само зато што је на јавном месту пољубио девојку. Чак ни девојчине молбе нису могле да га одврате од ове одлуке.

● пера канаринца могу да измене боју ако се у храну за птице дода алева паприка.

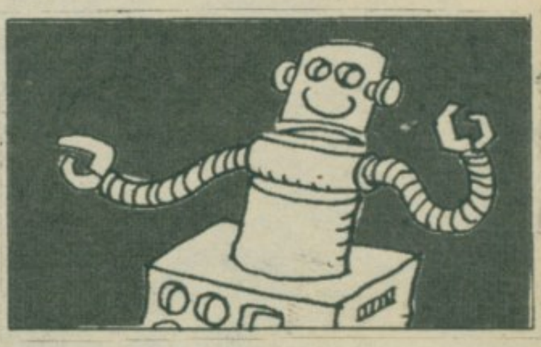
● човјечја рибица живи једино у Постојинској јами и још неким крашким пећинама код нас и нигде више у свету.

● у Антремону, археолошком налазишту у Француској, ископана је једна врста жетелице коју су вукле животиње. Установљено је да су је израдили стари Келти.

● према неким подацима у индустријској производњи у Јапану користи се 4000 робота, у САД 2000, у Савезној Републици Немачкој 500 а у Великој Британији 120.

● неки примерци мексичких паса чиваве, и када одрасту теже мање од пола килограма.

ПРИЧА ЗА ЧИТАНКУ

ВЕЛИКО НАТАШИНО ЈУТРО

Иако је земља још тутњала и подрхтавала претворивши Боку у пустош и бол, нејака девојчица ухватила се укоштац са гомилом рушевина која је пригњечила њеног суседа.

Никада петнаестогодишња Наташа Милошевић неће заборавити дуги, неми поглед своје баке. Као да је с њим почео најстрашнији, али и најчовечнији доживљај у животу ове девојчице из бококоторског месташца Кумбор, неколико километара од Херцег-Новог на путу према Котору.

Катастрофа је почела у 7 часова и 20 минута, 15. априла прошле године. Била је недеља, Кумбор и Бока которска обасјани пролећним сунцем. Али, убрзо се све замрачило и посивело од прашине, рушевина, бола, страха.

БЕЖИ, ЈА ЋУ КАСНИЈЕ!

Двоспратна кућа на готово самој обали, у којој је Наташа живела све до тог трагичног јутра које је пресекао земљотрес, затресла се из темеља. Девојчица се заједно са баком налазила у соби на другом спрату. Неколико тренутака ни она ни старица нису могле да дођу к себи: намештај око њих је поигравао, зидови су пуцали, све се рушило.

Бледе од страха гледале су се без речи. Али, тутњава и лом натерали су старицу да чудним гласом прозбори:

— Бежи, ја ћу касније! Бежи, Наташа, бежи!

Нестајали су зидови, обрушавали стропови и кров, испадали прозорски оквири и врата док је девојчица смишљала шта да чини. Куда побећи, како заштитити свој и бакин живот, шта је са мамом, татом, млађом сестром? Оне су још јуче отишле у Доброту код рођака, тата је поранио да ради на новој кући у Зеленики, недалеко од Кумбора. Да ли су сви већ заувек нестали у овом изненадном паклу?

Страшне су мисли пролазиле кроз Наташину главу док је јурила низ степенице. А оне су се кидале и ломиле испод хитрих лечјих ногу и нестајале у дубини.

Када се, ни сама не знајући, нашла пред већ бившом кућом, ослушкујући подмуклу шкрипу из дубине земље и бубњање свог срца, тутањ камена, греда и ломљаву зидова, под гомилом крша над којим се вила сивкаста прашина, угледала је Стевана Лазаревића, двадесет седмогодишњег студента који је становао спрат испод њене собе. Приклештен великом гредом и гомилом дасака, остацима намештаја и малтера, лежао је без знакова живота. Само је низ лице текла крв...

Девојчица је била сама. Без суза, без јаука, сада је гледала Стевановo лице, заборављајући све око себе. Али, само неколико тренутака. Убрзо су се две мале, нежне руке чудесном снагом ухватиле укоштац са свим што је прекривало Стевановo тело.

Најтеже јој је било да уклони велику греду која је притискала младића. Закључила је да је вероватно спавао када се све затресло. Зид уз који је био кревет једноставно се отцепио и Стеван је пао са првог спрата.

Ослободивши његово окрвављено и непомично тело, Наташа је почела пажљиво да га вуче према старом дуду, ка мору, верујући да ће под крошњом бити заклоњено до црепа, камења и греда које су сабласно висиле и њихале се над њиховим главама.

Погледала је око себе. Још је била сама, али је чула плач и лелек. А Кумбор је за само неколико тренутака постао сасвим другачији, огољен и пуст, гомила рушевина. Стајала је поред Стевана који је полако долазио к себи. Још се није мицао, али је схватила да је жив. То јој је улило снагу, вратило наду: више није сама, спасла је живот Стевану кога зна од најранијег детињства. И тада је заплакала. Огроман, као олово тежак талас страха, немоћи и бола свом силином сручио се на њено мало биће које је у тим ужасним секундима показало да у себи носи снагу и одлучност велику до дивљења.

Али, нов, жесток бол згрчио јој је тело: где су мама, тата, сестра, бака? Ако су живи, ко ће њима помоћи, и да ли им је уопште могуће помоћи?

Није веровала очима када је угледала баку како се помаља из рушевина. Није чак ни повређена. Ускоро је дотрчао и отац, избезумљен од страха. Заливом је прострујала вест да су Котор, Доброта и остала места једноставно сравњени са земљом. Никада више неће угледати супругу и млађу кћерку, мислио је.

Збијени у успаничену гомилу, не знајући шта да раде, плакали су и гледали стравичне призоре. Стеванова рука била је сломљена, у кичми је осећао јаке болове.

Око 12 часова појавиле су се Наташина мајка и сестра. Радости није било краја. Плакали су без гласа.

Са нешто најнеопходнијих ствари које су успели да извуку из опасних рушевина своје куће, немо су кренули према Зеленики. Наташа је плакала: у срушеном стану остале су њене књиге које је толико волела, играчке њене сестре, још топла постеља.

И ДАЉЕ ПЕТИЦЕ

Од 1963. године, према замисли шпанског радио-репортера Хоакина Пелаеса, дечаци и девојчице до 14 година из шеснаест земаља широм света, који су учинили изузетан подвиг у својој земљи, окупљају се у акцији под заједничким називом „Плус ултра“, што на латинском језику значи „више од највишег“.

Земљотрес од 15. априла 1979. затекао је југословенску комисију за избор „Најплеменитијег подвига године“ у Дубровнику. После првог узбуђења новинар Перо Златар који је, упознавши Пелаеса, од 1968. и код нас покренуо акцију за избор „Најплеменитијег подвига године“ и укључио је у „Плус ултра“, рекао је колегама:

— Видећете, овде ће сигурно бити кандидата за ово признање!

И није погрешио: 18. јула прошле године објављено је да је Наташа Милошевић из Кумбора учинила „Најплеменитији подвиг године“, спасивши из рушевина Стевана Лазаревића, данас економисту.

После двадесет петодневног незаборавног путовања у Шпанију, Мексико и САД, где је у Њујорку најхрабрије дечаке и девојчице из седамнаест земаља примио и генерални секретар ОУН Курт Валдхајм, Наташа се вратила у Зеленику, у нови дом, настављајући да у дневнику ниже петице, само сада у школи „Илија Кишић“. И даље је скромна девојчица, понос другова, наставника, целог краја. Понекад, сама, одшета до Кумбора и ћутке гледа рушевине куће коју је толико волела, одакле није успела да спасе ниједну књигу, ни оне најдраже са посветом за одлично учење и примерно владање. Спрема се да ове године буде југословенска домаћица најсмелијим девојчицама и дечацима из целог света.

Мало се, ипак, променила: и пре земљотреса маштала је да буде архитекта, а после 15. априла та жеља је још јача.

Стевану је са дугог путовања из Мексика донела привесак за кључеве. За успомену.

Иван Лончар

Кућа Наташе Милошевић непосредно после земљотреса од 15. априла 1979.

ХАНГЧОУ НАЈЛЕПШИ НА СВЕТУ

КАДА ЈЕ МАРКО ПОЛО ДОШАО У ХАНГЧОУ, ДАНАС ЛУКУ И ГЛАВНИ ГРАД ПОКРАЈИНЕ ЧЕКЈОНГ, ОДУШЕВЉЕНО ЈЕ УЗВИКНУО ДА ЈЕ ТО НАЈЛЕПШИ, НАЈОТМЕНИЈИ ГРАД НА СВЕТУ. ОСНОВАН ЈЕ ПОЧЕТКОМ 7. ВЕКА, А У 12. ЈЕ ГЛАВНИ ГРАД КИНЕ. МАРКО ПОЛО ПОМИЊЕ ГА КАО КВИНСЕЈ, ШТО ЗНАЧИ „НЕБЕСКИ ГРАД".

1. Павиљон за посматрање Месеца. Сваки од павиљона конструисан у вртовима лепих кућа имао је одређену намену, 2. Шеталиште: језеро и два острва, 3. Точак покретан ветром помоћу којег се мирис ретког цвећа слао у унутрашњост палате, 4. Будистички храм, 5. Пребивалиште уважених грађана, 6. Административно седиште, старо утврђење, 7. Ватрогасни торањ: осам осматрачких места распоређено је по граду и ако ватра избије у некој четврти, сигнали се шаљу различитим бројем застава, 8. Кућа на спратове, 9. Пијаца: пространи трг окружен кућама локалних и страних трговаца (из Индије и других земаља),

КИНА У ДОБА МАРКА ПОЛА 2

10. Царски пут: централни део изолован двема оградама и прекривен финим шљунком резервисан за цара и његову пратњу, **11.** Покривена галерија: пијаца са сваке стране царског пута, **12.** Пут поплочан циглама и каменом резервисан за градски саобраћај, **13.** Канализација у коју се слива киша, **14.** Пијаца: тле је свуда поплочано, трговци стоје под сунцобранима или за тезгама (види слику 17), **15.** Мост са степеницама звани „дуга", **16.** Складиште окружено водом које су направили богати трговци као сигурно склониште за скупоцену робу, **17.** Продавац разних ситница, **18.** Бедеми који су кречени сваке године, **19.** Војник и официр, **20.** Пагода од керамике, **21.** Вишеугаона капија: пет таквих капија било је конструисано за пролаз главних канала, **22.** Велики канал који се протеже паралелно са царским путем, довољно дубок и за пловидбу најтежих бродова. Специјалне службе чистиле су све канале једном годишње, **23.** Мале дрвене конструкције, **24.** Централни део богаташке куће, **25.** Монументална капија палате на којој је сграђен павиљон, **26.** Врт уређен тако да представља копију познатих планинских предела, **27.** Двориште палате: живост је ту почињала већ у пет ујутру, у време кад је цар званично примао поданике. Дресирани слонови учествовали су у царској поворци приликом неких религиозних церемонија, **28.** Главни део палате окренут према капији. Кровови су издигнути на угловима. То скупо обележје датира од династије Танг (од 7. до 10. века) а може се видети једино на службеним зградама и кућама богаташа, **29.** Низак зид који треба да маскира улаз и одврати зле духове, **30.** Дворска дама: шминка се састоји од беле масне подлоге и црвеног пудера који наглашава капке и јагодице, **31.** Принц под оружјем, **32.** Деца: дечакова глава је обријана осим два прамена изнад чела, **33.** Принчевски украс за главу од сребра, **34.** Један од царских украса за главу којима је, како по броју тако и избору, обиловала царска гардероба, **35.** Конструкције намењене уживањима у води на које су богаташи трошили огромне суме, **36.** Борба копљима на води, **37.** Чун који се обично користио за шетњу по језеру, **38.** Путујући писар, **39.** Човек са шеширом за кишу, **40.** Три врсте кочија.

ДРЖИТЕ ИХ НА

Човек не мора бити војник да би знао шта у рату значи укопавање, колико оно штити војника од непријатељске пушчане, митраљеске и артиљеријске ватре, налета тенкова и авиона, противничког јуриша. Па ипак је укопавање било озбиљан проблем наше бригаде.

Наш начин ратовања већ одавно није био само сачекивање непријатеља у заседи па да се изненада удари по њему, покупи оружје и други ратни плен, после чега се борци повуку. Све чешће водиле су се и фронталне борбе. Али, борци су и даље нерадо копали ровове, и то свакако не зато што за то није било потребног алата.

Чим су стигле информације да непријатељ продире из Карловца и Озља, Тринаеста и Четврта напустиле су простор око главних комуникација и пожуриле да га зауставе и разбију непријатељску офанзиву, ако за то, наравно буде услова.

Тринаеста пролетерска бригада нашла се одмах иза Крашића, а линија њених кључних положаја ишла је преко села Брлеић, Бресарић, Хрженик и Буковица. До Тринаесте су се нашли Кордунаши, а њима иза леђа, тамо негде на путу за унутрашњост Жумберка, словеначки борци.

Лука Паскаш одложио је пушкомитраљез и на рубу прилично плитког рова у полукруг слагао цигле. Спустивши тек донесени нарамак цигле, Бадовинац је поред њега отресао блатњаве руке и дувао у смрзнуте прсте.

— Доста ти је ово. Не каниш, надам се, да саградиш кућу! — добаци заједљиво пушкомитраљесцу. Лука га погледа и, само што је заустио да опсује, опази Бадовинчеве прозебле руке. И би му га жао. Тако му ништа не рече.

ЛОПАТУ ДУБЉЕ

Заменик командира чете Мирко Секулић набацивао је земљу са спољне стране рова како би још више појачао заклон. Као заменик командира није морао то да ради. Али, он је желео да увек све покаже властитим примером. Борци су то ценили и радили без приговарања.

Нешто даље, у тек ископаном рову, гнездио се Таталовић упорно покушавајући да поред себе смести пушкомитраљез, иако је било јасно да ров није довољно дубок.

Николиш који је управо наишао одмери Таталовићево дело и добаци:

— Још једну лопату дубље!

— Вреди, Стево, ако ћеш ти копати! — заједљиво му узврати Таталовић.

— Копаћемо сви како нас Италијани не би скратили за главу! — одговори Николиш доста мирно.

— Укопавамо се као квочке, а ја се питам ко нам је досад чувао главу? — већ љутито настави Таталовић. Спазивши да је у близини командир Ђорђе Тарбук, који очигледно све чује, настави помирљивије:

— Шта нам све то вреди, друже командире, кад Италијани могу да нас заобиђу!

— Италијани могу да нас заобиђу, али ти не можеш заобићи наређење! — повишеним гласом одговори командир и крену даље.

ВИДИШ ЛИ ИХ?

Једва је то Ђорђе Тарбук изрекао, кад га један борац прекину:

— Чују се тенкови, друже командире!

Тарбук је остао са узнемиреним борцима. Док их је посматрао, осети да нешто мора рећи. Није знао шта. Одлучи се за обичну војничку истину:

— Све зависи од нас, од дисциплине наше паљбе! Захтевам да не запуцате пре времена, без наређења! Тенкови нам ништа не могу кад смо у заклону. Тачним гађањем у отвор тенка, и ручним бомбама, можемо да га зауставимо и уништимо!

Прође још десетак минута, а онда Паскаш спази прве непријатељске војнике — били су Италијани и кретали се у ланцу.

— Видиш ли их? — запита га помоћник који је лежао до њега и исто тако посматрао.

— Видим их одлично. Је ли ти муниција при руци?

— Ту је.

— Припреми резервни шаржер.

— Припремљен је.

Тенкови се више нису чули. Вероватно су се зауставили доста далеко за леђима пешадије. **— Не пуцај још**! — јави се командиров глас далеко удесно. Само трен касније нови повик: **— Држи их на нишану**!

Одједном се италијански строј заломи као да својим левим крилом жели да заобиђе положај на којем је био Паскаш.

„Неће ли се показати да је Таталовић био у праву", вероватно би тог тренутка помислио командир Ђорђе Тарбука да је остао овде.

Паскаш је гледао како Италијани замичу у мртви угао.

Прошло је минут, два, а можда и више.

— Шта наши чекају? — зачује се нечији глас у близини Паскаша.

— Не причај. Ваљда знају шта раде! Тамо је Ђорђе Тарбук — одговори Секулић.

Паскашев помоћник мало се помакну као да намерава устати.

— Лези! Куда ћеш? — продра се Паскаш. И он је, очигледно, био пренапет.

НАТРАГ У РОВ!

У том тренутку одјекну на десном крилу јака паљба, тамо где су Тарбук, Таталовић и остали.

Бежећи натраг, Италијани се поново појавише у Паскашевом видокругу. Сада су му били окренути леђима. Паскаш притисну обарач. Већ су пуцали и остали.

За Италијанима који су бежали и остављали рањене и мртве, појаве се наши с десног крила. Пуцали су у трку. Таталовић је јуришао с пушкомитраљезом у рукама.

Мало даље, пуцајући из шмајсера, Стево Хинић повиче:

— Хватај живе! Напред, пролетери!

Италијани су падали, али их се већина ипак докопа руба шуме.

Одједном одјекну снажни глас Милана Жежеља:

— Десно крило натраг! Таталовићу, натраг у ров!

Никоме од оних што су јуришали у том тренутку није било јасно зашто натраг. Изгледало је да за коначан обрачун с италијанском колоном више не треба много.

Али, већ у следећем тренутку све је било јасно: путем су надирали тенкови!

Док су борци поново заузимали старе положаје, ровове и заклоне, њихово ведро расположење поче да сплашњава. На лицима се појави немир, а очи као да су јадиковале: „Ех, ти тенкови! Зар баш сада!"

Таталовић и његов помоћник били су такође у свом рову. Осматрали су простор далеко изван пушчаног домета. Тамо су се окупљали Италијани и трчкарали час лево, час десно.

Није прошло много времена, кад изненада долете прва мина италијанског тешког бацача. Дим се још није посве разишао, а грмну друга, трећа. Падале су лево, прилично испод линије нашег стрељачког строја.

Неко је гласно бројао и већ стигао до броја једанаест.

— Корисније би било да избројиш колико су метара удаљени бацачи — довикну му Таталовић.

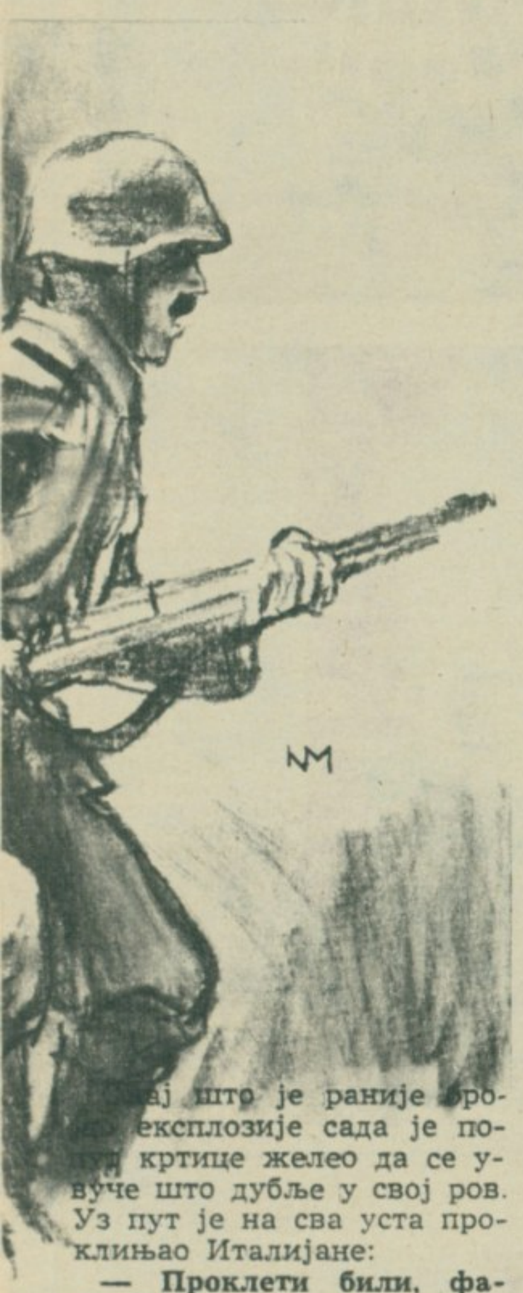
— У чему је разлика? Довољан је само један прави па да више не устанеш! — одговори исти глас.

— Боље бацачи него тенкови — рече Таталовићев помоћник у тренутку кад је једна мина праснула само неколико корака удесно.

Неколико бораца нагло се усправи и потражи заклон иза оближње зграде. То беху они који нису ископали ровове. Њихово панично претрчавање послужи Италијанима да коригују гађање: следеће мине падоше по нашим положајима...

НИШАНУ!

Италијански митраљез ућута и за тренутак наста глува тишина. Борци у заклону опазише како поклопац на тенку поче лагано да се диже.

У јарку до пута сместило се најистакнутије одељење Тарбукове чете. Одмах изнад њега лежао је стрељачки строј.

Охрабрени нашим повлачењем, које није ни могло проћи непримећено, Италијани као да су желели да надокнаде изгубљено време. Њихов стрељачки строј појури напред. Али за кратко. Не сачекваши ни да се приближи, наши ненадно отворише ватру. Иако није била јака, Италијани се бацише на земљу. Не потраја дуго. кренуше и тенкови.

С Тарбукова места одлично се видело како су се из група тенкова издвојила два. Кренули су напред устремивши се путем према месту где су, добро заклоњени, лежали његови борци. За тренутак су нестали иза окуке како би заобишли брежуљак, а онда се појави први, опрезно гмижући према добро прикривеном одељењу уз пут. Ту су лежали Паскаш с пушкомитраљезом и још неколико бораца. Прилегли уз тле иза заклона, само су крајичком ока пратили сваки покрет тенка.

Паскаша је највише бринуо митраљез који је вирио из тенка. Јасно је видео како стрелац управља цев према њиховом заклону. Одјекну један, па још један рафал. Меци су злослутно тукли по заклону. Само захваљујући челичним живцима Паскашевих другова, нико се и не помакну! А онда се, изненада, колос заустави, као да је возач желео да омогући свом стрелцу да боље гађа. И заиста, други митраљески рафали почеше тући изнад глава Паскаша и другова, тамо где се крио стрељачки строј. Али ни одозго нико не одговори.

КАО НАЈБОЉИ СТРЕЛАЦ

Према ономе што се затим догодило може да се закључи да су Италијани поверовали да је „ваздух чист". Њихов тешки митраљез ућута и за тренутак наста потпуна тишина. У тој, готово нестварној глувоћи борци у заклону опазише како поклопац на тенку лагано поче да се диже. Паскаш задрхта од радости.

Поклопац се отвори једва десет сантиметара, а онда се указаше две руке које су га придржавале и пар очију које су напето посматрале околину.

— Мајку му фашистичку, што га не подигне само мало више! — прошапута наш митраљезац држећи прст на обрачуну...

— Да бацимо? — упита један од тројице бораца који су лежали до Паскаша с одшрафљеним бомбама.

— Не још. Можда ће га мало више...

Али, Паскаш није успео да до краја изговори мисао. Иза његових леђа разлеже се рафал из нечијег шмајсера. Онај што је нанишанио учинио је то прецизно као најбољи стрелац на полигону. Поклопац на тенку се поклопи, али није се затворио докраја.

Паскаш је деловао као да је парализован. Желео је да се окрене и погледа врсног стрелца, али му оно на тенку прикова поглед: поклопац се није сасвим затворио јер га је спречавала шака која је остала да мртво виси изван отвора.

Један од Паскашевих суборaца ипак се окренуо и некако сазнао да је пуцао Тарбук.

— Распали! — дошао је Паскаш најзад к себи и притиснуо обарач митраљеза. Док је он гађао уски прорез возача, према тенку полете и неколико ручних бомби. Строј се покрену, застења и истог трена стаде.

— Тенк је наш, на јуриш! — зачује се нечији продоран глас.

Неколико бораца, с Иветићем на челу, сјури се одозго на пут и прилети тенку. Међутим, одушевљење не потраја дуго. Нико, чини се, није запазио други тенк који је био заостао, а сада се појавио иза окуке. Његов стрелац с бока отвори ватру на наше око заробљеног тенка. На несрећу, нису сви стигли да се баце у заклон. Први рафал смртно погоди Воју Иветића...

„Тенк је наш, на јуриш!" — биле су последње речи овог храброг човека који је тако брзо израстао у доброг војног старешину.

(Из књиге Мате Хорвата: „Но други пут рођени")

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ЈЕСТЕ Л' ВЕЋ ЈЕДНОМ ПРЕУРЕДИЛИ МОЈ КАБИНЕТ?

БАШ ЗАВРШАВАМО!

КОШТА МЕ ЧИТАВО БОГАТСТВО! ГЛЕДАЈТЕ ДА СЕ ТО ВИДИ!

НЕЋЕТЕ БИТИ РАЗОЧАРАНИ!

ДАО САМ ДВАДЕСЕТ МИЛИОНА НА ПРЕУРЕЂЕЊЕ, АЛ' НИЈЕ МИ ЖАО! САД ЈЕ ТО НАЈБОЉИ КАБИНЕТ НА СВЕТУ!

Distributed by King Features Syndicate.

ПОЗВАЋУ ПАЈУ ДА ГА ПРВИ ВИДИ!

Copyright © 1980
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

ПА, ШТА ВЕЛИШ?

АУУ! ДИВНО! К'О ДА СИ УЛОЖИО ЦЕО МИЛИОН!

ОПЕТ САМ РЕК'О НЕШТО ШТО НЕ ТРЕБА!

1-20

НЕЗАПОСЛЕНИ

ХИПНОЗА ЖИВОТИЊА

СТРУЧНО УСПАВЉИВАЊЕ

ДА БИСТЕ ХИПНОТИСАЛИ ПИЛЕ ИЛИ ЗЕЦА, НИЈЕ ВАМ ПОТРЕБНА НЕКА НАРОЧИТА СПРЕТНОСТ.

Клошет има седам година Мирно пасе и, очигледно, не мари много за метеж око себе: она је добар васпитаник ветеринарског завода у Тулузу и никакво шеткање људи у белим мантилима не може да је узнемири. Клошет чак и не диже главу да погледа два ветеринара која јој се приближавају.

Док је један ветеринар тапше по слабинама, други јој причвршћује две специјалне „штипаљке" на леђа. Заинтересована, крава диже главу Сад су јој прикачене и две „штипаљке" на бок.

Истог тренутка животиња савија предње ноге и — клекне. Главу спушта на земљу, а задње ноге остају јој усправљене. Изгледа као да је крава заспала. Али, зар то није исувише необичан положај за спавање?

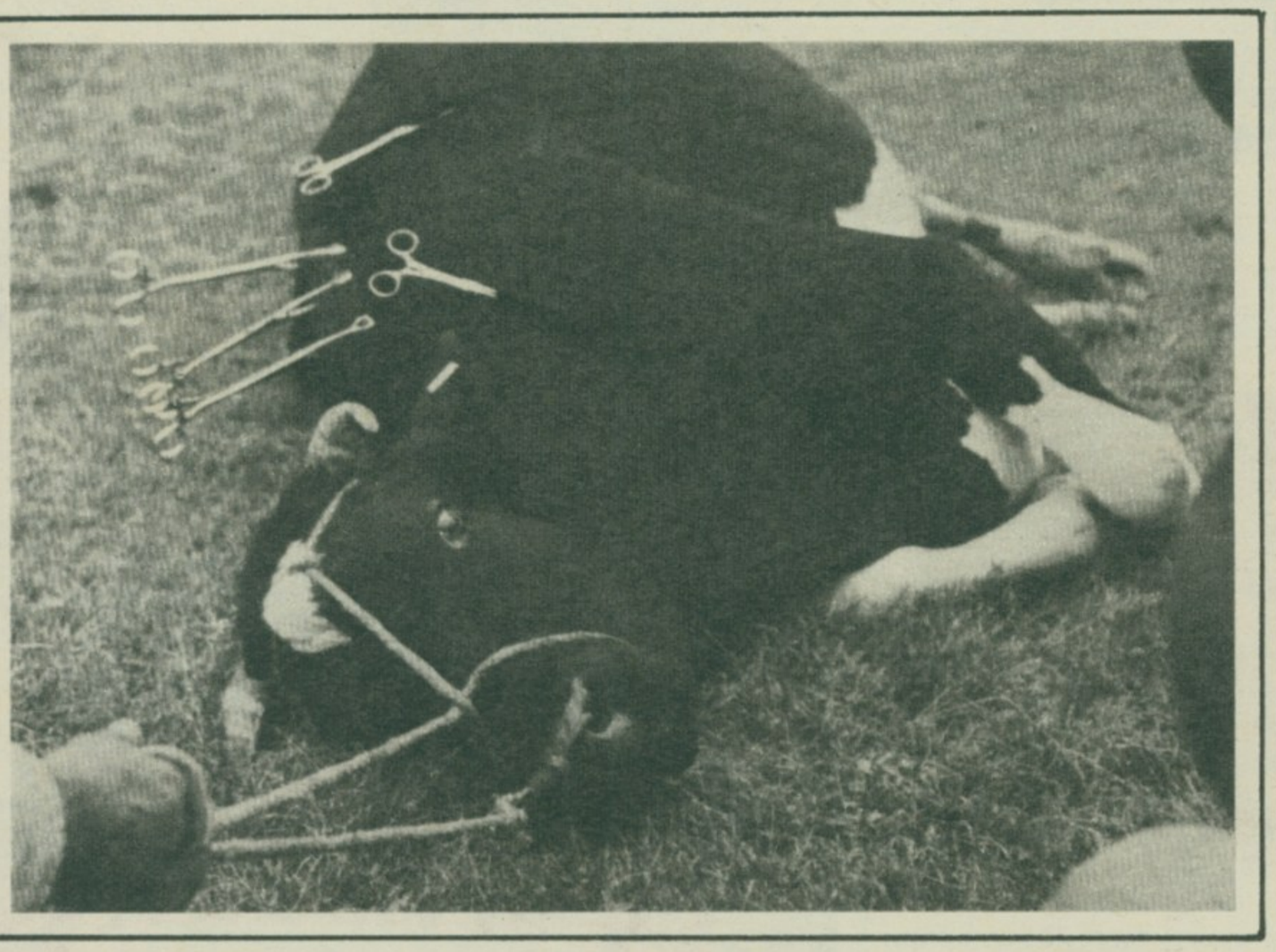
НИШТА НОВО

За неупућене овај призор изгледа као магија или као трик неког шарлатана. Али П. Л. Тутен, главни асистент у ветеринарској школи у Тулузу, није никакав шарлатан. Оно што њега највише забавља у овом призору није гротескан положај краве него збуњеност посетилаца.

— **Па...** — каже он скромно — **ја нисам измислио баш ништа ново. Ова појава је одавно позната!**

Још 1464. године Кирхер је открио да пиле, кад му се глава стави под крило, остаје извесно време непомично! Од тада су се нагомилала искуства о томе како се поједине врсте животиња на лак начин **могу** довести у стање слично сну. За ових триста педесет година нагомилали су се, наравно, и стручни називи па се о овој појави говори као о **хипнози животиња, тоничној имобилности, имобилизацији рефлекса, кататонији, каталепсији, привидној смрти...** П. Л. Тутен служи се најједноставнијим називом: хипноза животиња.

Да бисте „стручно успавали" неке животиње, није вам потребно много спретности. Тако, на пример, да бисте хипнотисали пиле довољно је да га положите на земљу и да му 10-15 секунди дланом притискате леђа, па да затим постепено ублажавате притисак: пиле ће остати непокретно више од 10 минута. А пиле-рекордер је, кажу, дремало читавих пет часова и 45 минута! Треба, додуше, додати и то да скоро четрдесет процената пилића уопште није реаговало на овакво притискање: на све напоре „хипнотизера" непослушни пилићи остајали су будни

Друга техника ове врсте хипнозе је: обртање животиње на леђа. Ако имате при руци питомог зеца, можете лако да проверите. Преврните свог зеца на леђа и поставите га у неку посуду у облику олука да би био стабилан. Једном руком растегните му предње шапе, а другом задње. Зец ће, наравно, извесно време покушавати да се брани, али ускоро ће заспати сном праведника и пробудиће се тек после пет минута. Тако бар тврди Тутен!

Да ли сте некад пажљиво посматрали пастире док шишају овце? То су вам прави хипнотизери-аматери који тако вешто „рукују" овцама да оне у току шишања остају непокретне и на изглед неосетљиве за околину. Истина, већина пастира, изгледа, не зна за ову технику, па радије пре стрижења везује овцама ноге.

И најобичније штипање одређених делова коже код неких животиња може да покрене овај механизам „имобилизације рефлекса". Таквим је штипањем успавана и крава Клошет.

ЗНАЈУ И ЛАВОВИ

Како да се научно објасни овај феномен? П. Л. Тутен, као и Ракбуш, доктор у лабораторији за психолошка испитивања у ветеринарској школи у Тулузу, сматра да кључ објашњења лежи — у мозгу животиње.

Надраживање одређених зона коже изазива у мозгу лучење хемијских супстанци, ендоморфина, које су сличне морфину. Те супстанце блокирају појаву бола, изазивају затегнутост мишића, неосетљивост на спољашње дражи и стање поспаности. Све у свему, мозак не функционише нормално.

Овај метод је врло сличан акупунктури, древној источњачкој вештини која је све популарнија у Европи. Само, док је код акупунктуре потребна прецизна рука стручњака да би се заболе игле у одређене тачке коже — код ове врсте хипнозе довољно је само штипање одређених делова коже! Ако се ради о крави, на пример, најосетљивији делови за овакво „штипање" су гребен животиње, леђа и грудни кош.

Уз помоћ метода који рекламирају Тутен и његови истомишљеници можете да постигнете да крава или овца, бар за неколико минута, остану непокретне и неосетљиве. За то време може се приступити мањим интервенцијама као што су стругање рогова, чишћење папака, давање инјекција или мерење температуре. Кад буде мало више проучен, метод „имобилизације рефлекса" биће, бар што се ветерине тиче, од велике користи.

За овај метод знају и — животиње! Велики месождери увек нападају прво врат своје жртве. Присталице „теорије имобилизације" кажу да такав напад, у основи, има циљ да „хипнотише" жртву и да је учини непокретном. Лав, дакле, прво хипнотише антилопу — па је тек онда поједе.

Између мачке и миша дешава се нешто слично: мачка скаче на миша да би га хипнотисала. Чим га ослободи, мачка чека да се њена жртва пробуди, или, ако је нестрпљива, и сам убрзава буђење ударцима шапе — а онда све може да крене из почетка!

Али, мачка уме да користи своју „моћ хипнозе" и из сасвим другачијих разлога. Кад мачка преноси своје мачиће држећи их за кожу леђа, она то не ради зато што јој је тако згодно — него што такво хватање у пределу затиљка хипнотише мачиће! Зато су мачићи, док их мајка носи, непокретни, укруђених шапа.

Љ. Ј.

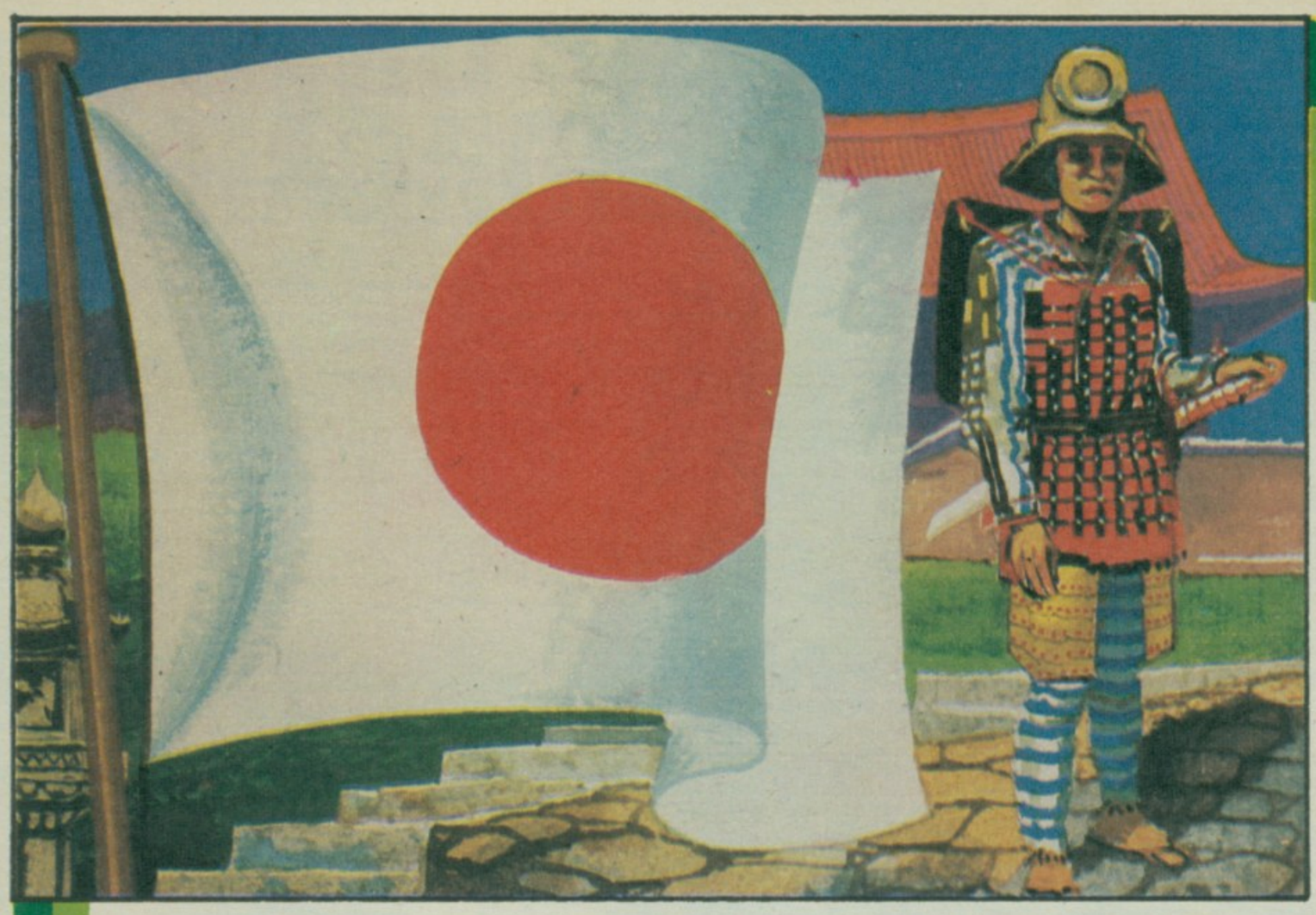
ИЗВОРИНКА МИЛОШЕВИЋ

НА ПОСТЕРУ ВАШЕГ ЕНИГМАТСКОГ ЛИСТА

ПОЛИТИКА Мозаик

са постером ваше певачице у продаји већ је

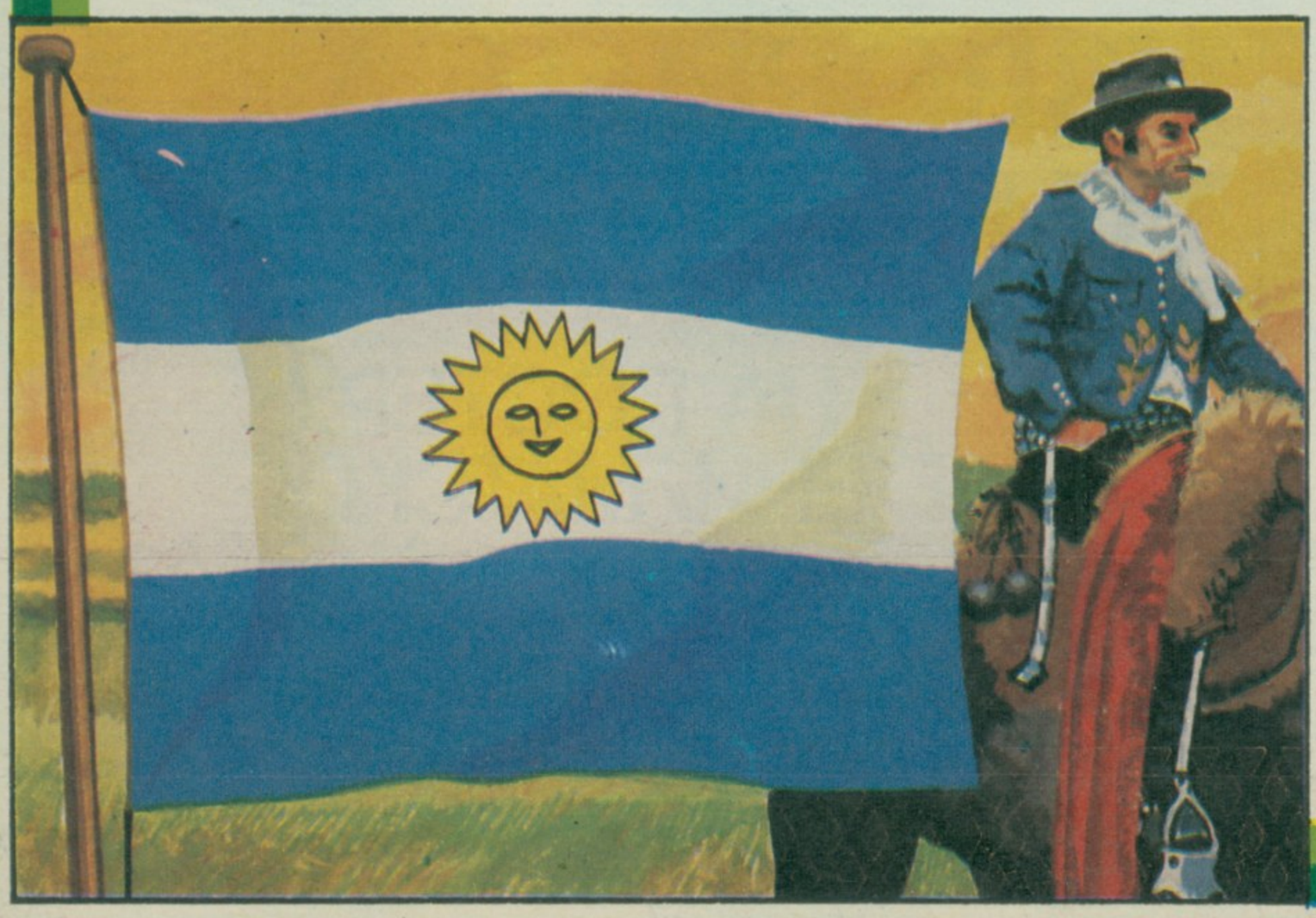
ЗАСТАВЕ И БОЈЕ

ЈАПАН — Једну од последњих царевина у свету чине 4 велика и мноштво мањих острва, чија је укупна површина 370.073 км². По попису из 1970. године, у Јапану живи близу 104 милиона људи. Главни град ове далекоисточне земље Токио спада у највеће метрополе света: у њему и његовој најближој околини живи 11 и по милиона становника. Јапан је високоразвијена земља у чијој привреди најзначајнију улогу имају индустрија и пољопривреда. Од великог је значаја и трговачка флота, једна од највећих у свету.

КОЛУМБИЈА — Територија на којој се сместила јужноамерична република Колумбија заузима површину од 1,138.914 км². На том простору ће, по проценама демографа, у овој години живети нешто мање од 29 милиона људи. Највећи, уједно и главни град земље је Богота која има близу пет милиона становника. У привредном погледу Колумбија је пољопривредно-рударска земља са индустријом у развоју. Богота је рудом и енергетским потенцијалом: и једно и друго још се не користе у пуној мери. Службени језик земље је шпански.

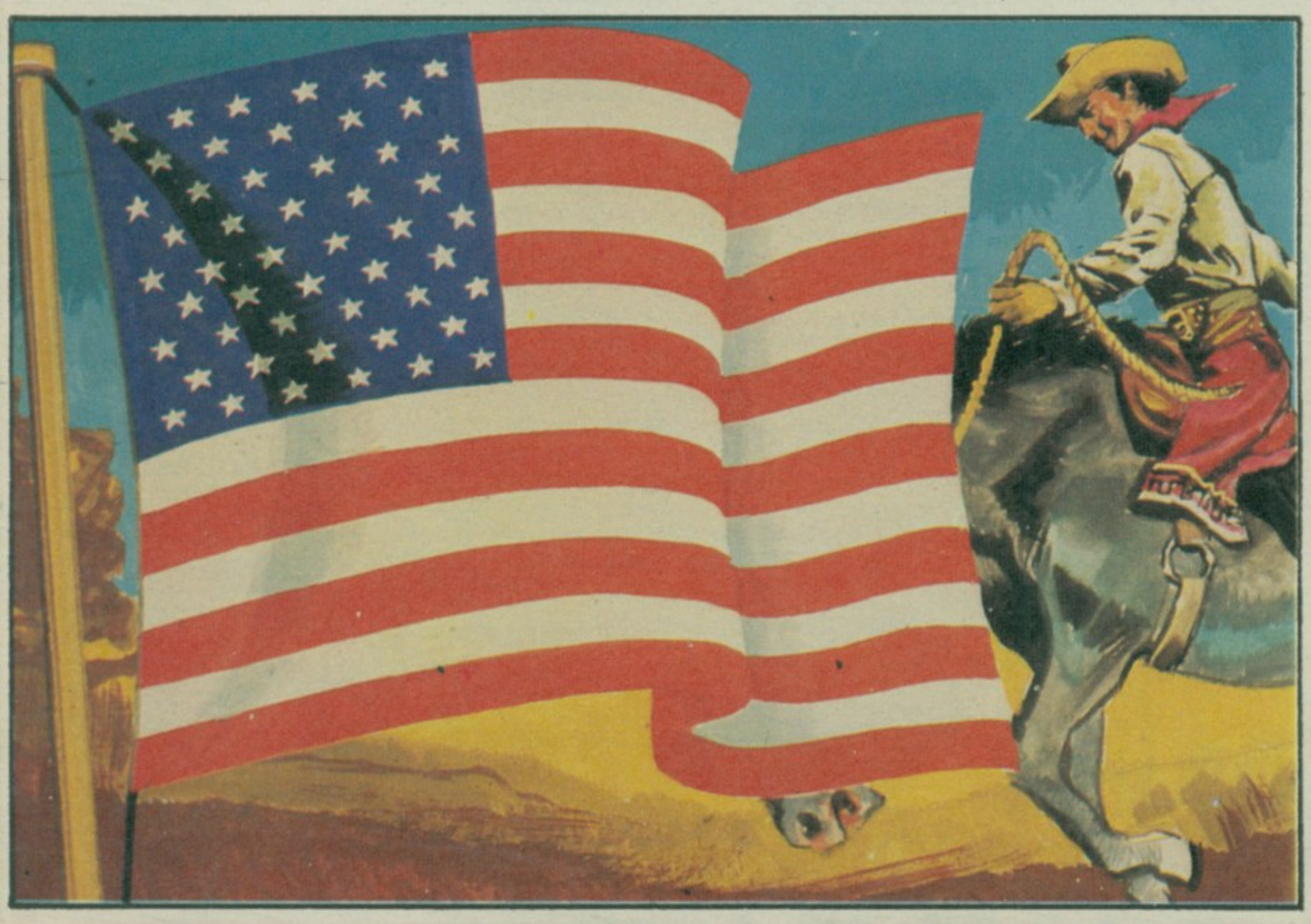

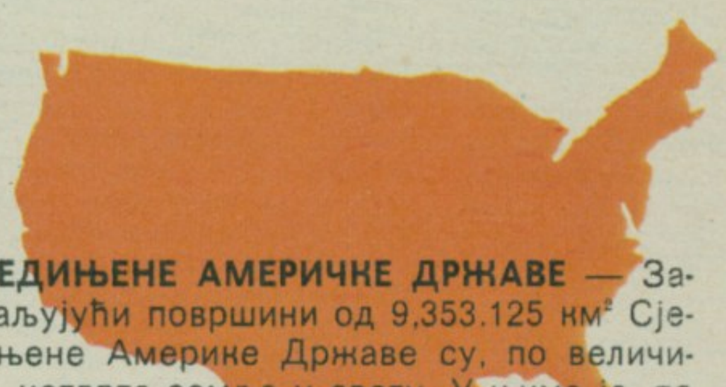
АРГЕНТИНА — Са 2,776.889 км² површине и 25 милиона становника, Аргентина спада у ретко насељене земље. У главном граду Буенос Аиресу живи близу 8 и по милиона људи. Захваљујући својим изузетним природним богатствима и одређеној економској политици, Аргентина је у привредном погледу најразвијенија земља Латинске Америке. Мада је по структури привреде индустријско-пољопривредна, носећу грану економике представља пољопривреда. Најзначајније место у индустрији има производња месних прерађевина. Службени језик је шпански.

ЗНАМЕЊЕ ДРЖАВА ГОВОРЕ

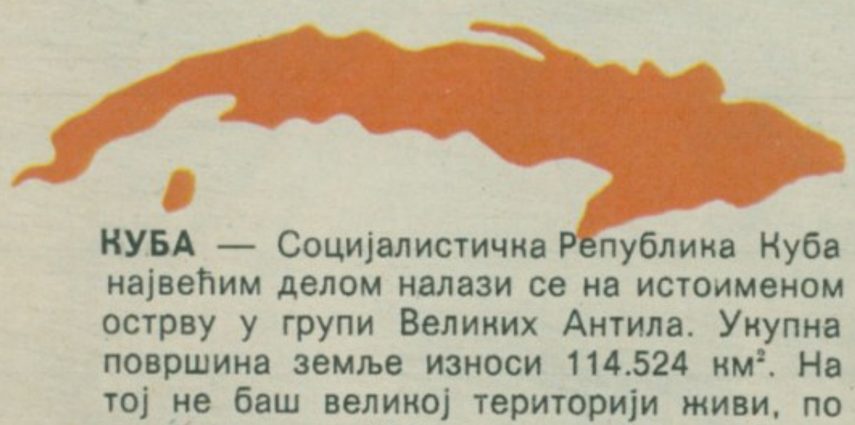

ВЕНЕЦУЕЛА — Република Венецуела простире се на 912.050 км² и, по попису из 1970. године, у њој живи 11 милиона становника. У Каракасу, главном граду, живи, не рачунајући предграђа, око 800 хиљада људи. Венецуела је рударско-аграрна земља чији привредни подстицај лежи у богатим налазиштима нафте. Сматра се да се у дубинама венецуеланских језера крије једна од највећих акумулација нафти на нашој планети. Зато и није чудо што је веома дуго ова земља била највећи светски извозник „течног злата". Данас јој припада солидно пето место.

СЈЕДИЊЕНЕ АМЕРИЧКЕ ДРЖАВЕ — Захваљујући површини од 9,353.125 км² Сједињене Америке Државе су, по величини, четврта земља у свету. У њима је, по проценама извршеним 1970. године, живело 207 милиона људи. Главни град је Вашингтон са око 800 хиљада становника. По државном уређењу САД су република заснована на федералном принципу: састављена је од 50 држава и једног федералног дистрикта.. Сједињене Државе су индустријско-пољопривредна земља са веома развијеним производним снагама у свим областима привреде.

КУБА — Социјалистичка Република Куба највећим делом налази се на истоименом острву у групи Великих Антила. Укупна површина земље износи 114.524 км². На тој не баш великој територији живи, по проценама из 1972. године, близу 10 милиона становника, што Кубу чини једном од најгушће насељених земаља Јужне Америке. Главни град је Хавана. По последњим подацима у њој живи око милион и 800 хиљада становника. У привредном погледу ова острвска држава је пољопривредно-индустријска земља. Службени језик је шпански.

КОСТ У ГРЛУ ПАВЛА V

ЛАВ СЕ НЕ БОЈИ ЗМАЈА

ДВЕ ДУБОКЕ РАНЕ ЗЈАПИЛЕ СУ НА ВРАТУ ФРА ПАВЛА САРПИЈА, А ИЗМЕЂУ НОСА И ДЕСНОГ ОБРАЗА ВИРИО ЈЕ ВРХ БОДЕЖА КОЈИ УБИЦА НИЈЕ УСПЕО ДА ИЗВУЧЕ.

Односи између моћне Млетачке Републике и папа у Риму никада нису били нарочито складни. Тврдоглава самосталност венецијанских дуждева задавала је главобоље црквеним достојанственицима.

Почетком 16. века свемоћ папске државе нашла се на удару грађанске хуманистичке интелигенције. Реакција цркве била је страшна: уведена је инквизација чије су жртве постали многи велики научници онога доба, састављен злогласни списак забрањених књига, такозвани Index librorum prohibitorum, основан монашки ред језуита.

Пред крај 16. столећа Млетачка Република нашла је у једном од својих поданика ватреног проповедника права на самосталност у световним стварима. Паоло Сарпи, венецијански теолог, астроном, математичар, физичар и анатом постао је кост у грлу папи Павлу V. Дугогодишњи спор између скромног монаха и поглавара римокатоличке цркве ушао је у историју као „спор два Павла".

ХОРОСКОП ЗА МАЗГУ

Франческо и Лизабета Сарпи поносно су 15. августа 1552. гледали свог дан раније рођеног сина који се над крстионицом једне венецијанске цркве грчио од плача док га је свештеник шкропио светом водицом. Дете је добило име Пјетро. Само 13 година касније Пјетро је приступио монашком реду „Богородичиних слугу" и узео редовничко име Паоло.

Име брата Паола Сорпија убрзо се прочуло у црквеним круговима. О младом фратру и његовој учености чуо је и војвода града Мантове Гуљелмо Гонзага. Сорпи је имао 20 година када га је мантовански моћник узео за професора теологије на свом „просвећеном" двору.

Као и многи великаши тог доба и Гонзага је био склон несланим шалама на рачун својих поданика, а његови дворани увек спремни да сплеткаре. Неколицини завидљиваца пошло је лако за руком да војводу наговоре да ученост фра Павла стави на испит.

Војвода је од свог професора теологије једнога дана затражио услугу:

— Чујем да сте велики познавалац астрономије. Молио бих вас да ми саставите хороскоп за једно новорођенче... Реч је о изданку аристократске лозе рођеном пре два дана.

Војвода је имао веома озбиљан израз и, наравно, није рекао да је новорођенче потомак кобиле и магарца, племенит утолико што је угледао свет у једној од војводских штала.

Да ли се неком од присутних отео пакосни смешак или је „шесто чуло" упозорило фра Паола да се ради о превари, тек он је без размишљања одговорио:

— Молим вас, војводо, да ме ослободите ове дужности и одговор потражите од некога ко је у материји упућенији од мене!

Војводи је било до забаве и одлучио је да хороскоп заиста и поручи, а да би шала била што успелија, обратио се неколицини најчувенијих астролога истовремено.

Како војводина законита супруга ничим није показивала да је у „благословеном стању", астролози које је Гонзаге ангажовао били су убеђени да се ради о неком његовом ванбрачном детету па су похитали да новорођенчету прорекну блиставу будућност.

Када је подвала обелодањена, пукла је брука. Бес насамарених „научника" био је толики да је Паоло Сарпи морао да напусти Мантову. Сви су, разуме се, знали да је војвода главни кривац, али њему нико није смео да се замери. Сарпи је платио туђу неслану шалу.

Пошто је разрешен дужности на двору Гонзаге Сарпи на чувеном универзитету у Падови наставља студије црквеног права да би убрзо открио у себи необуздану жеђ за знањима из готово свих области.

Надарени младић постао је жустар филозоф увек спреман на полемику и критику неограничене моћи папске курије — близак пријатељ и сарадник најсјајнијих умова онога доба.

Године 1619. у Лондону је објављена „Историја Тридентског сабора" (скуп на коме се католичка црква реорганизовала ради утврђивања догми и јачања централне и апсолутне папске власти) извесног Пјетра Соаве Полана. Пјетро Соаве Полано био је псеудоним Паола Сарпија.

После стицања дипломе Сарпи је постављен на високу дужност старешине редовничке провинције. Какав је углед уживао нови старешина сведочи и чињеница да је у два наврата, 1582. и 1585. године, баш он одлазио у Рим да посредује у споровима између реда Богородичиних слугу и папског двора.

У доба инквизиције пријатељство са слободоумним људима било је равно потписивању властите смртне пресуде, али се Паоло Сарпи папских претњи није плашио. Један од најчувенијих научника италијанске ренесансе анатом Фабрицио Аквапенденте јавно је говорио да део за-

слуга за његово велико откриће — **проналазак** венозних залистака — припада управо Паолу Сарпију.

ПРЕСКАЧЕ МОЛИТВУ

Ништа мање славни Ђовани Батиста дела Порта хвалио је фратрово знање из области магнетизма и алхемије, а Галилео Галилеј називао га је својим духовним оцем. Прича се чак да је у историјској прилици, када је венецијанском дужду Леонарду Дону уручио свој астрономски дурбин, Галилеј изјавио да га је конструисао у сарадњи са Сарпијем.

Ако су то само нагађања, историјски је потврђено да је на конгресу научника у Милану Галилеј казао: „Без имало претеривања може се рећи да у читавој Европи нема научника који би надмашио Сарпија у области математичких наука."

Када се овим „гресима" дода још и да је на Сарпијев предлог Веће умољених — венецијански сенат — изабрало опуномоћеника који се нимало није допадао римској курији, лако је замислити шта су црквени достојанственици мислили о фратру.

Папски посланик у Млетачкој Републици Офреди одлучно се супротставио прво молби Паола Сарпија да му се додели бискупија Каорле, а затим захтеву за нонску бискупију. Рим се спремао за обрачун са „непослушним сином".

Неколико месеци касније Паола Сарпи је и званично оптужен за јерес. У недостатку доказа за теже преступе папска курија теретила је фратра због обичаја да „прескаче" једну важну молитву, а као грех му је приписано и што носи сандале које не одговарају прописима реда коме припада. Оптужбе су биле смешне и декрет општег црквеног котара, у коме је Сарпи имао и присталица, прогласио га је невиним.

ПЛАЋЕНЕ УБИЦЕ

Доласком папе Павла V на чело цркве пословичне трзавице између Рима и Венеције још више су се заоштриле. Тадашњи дужд Леонардо Дона одлучно се супротстављао папском уплитању у послове Републике, а мржњу црквених отаца према незгодном дужду само је распаљивала чињеница да је један од његових блиских сарадника и саветника Паоло Сарпи.

Када су дужду шпијуни саопштили да се против њега кује завера, Дона је мирно одговорио:

— Венецијански лав ни мало се не плаши Боргезијског змаја.

Змај је био Павле V крштен као Камило Борезе, а лав је, јасно, био Леонардо (leone-лав) Дона. Дужд није давао изјаве тек тако: његов углед и моћ већ су били толики да се нико није усуђивао да га смакне.

У много већој опасности налазио се његов саветник Паоло Сарпи који је, упркос забрани богослужења изреченој 30. октобра 1606, наставио да обавља црквене дужности. На захтев претпостављених да се појави пред римским концилом Сарпи је одговорио да пристаје на суђење, али само под условом да се оно одржи у неком неутралном граду, са судијама који неће бити поткупљени.

Читавих годину дана чинило се да ће фратрова нечувена дрскост проћи некажњено. А онда су, једне влажне октобарске ноћи 1607. године негде око једанаест сати, у часу када је закорачио на први степеник моста Санта Фоска недалеко од самостанских врата, пред Сарпија искочила из мрака петорица плаћених убица.

У РИМСКОМ СТИЛУ

Неколико тренутака касније нападачи су ишчезли оставивши фратра у локви крви. Две дубоке ране зјапиле су му на врату, а између носа и десног образа провиривао је врх бодежа који убица није успео да извуче. Нападачи никада нису идентификовани.

Хирургу, који није могао да се начуди необичности задобијених рана, Сарпи је рекао:

— То је стил Римске курије!

Упркос поодмаклим годинама и крхком здрављу фратар се извукао.

За владавину дуждева који су наследили Леонарда Дона живео је повучено, што због нарушеног здравља и старости, што због настојања Леонардових наследника да не навлаче на врат папски бес.

Када је 1618. управу Млетачке Републике преузео Антонио Приули, Паоло Сарпи поново се нашао у улози активног дуждевог саветника. Није је се одрекао ни на самртничкој постељи. Упркос противљењу лекара примио је дуждевог гласника и дао му тражени одговор.

— Живот није вредан живљења уколико се не служи... — рекао је нешто касније забринутом доктору.

То су му биле последње речи.

М. И.

ЗАБАВНИКОВ ЛЕКСИКОН

ПАСИГРАФИЈА

Кад људи разних народности прочитају неку рачунску операцију написану арапским цифрама, на пример 42:7=6, свако ће је прочитати различито, на свом језику — али сви ће написане знаке исто схватити. Та чињеница да разни народи сасвим добро разумеју рачунске операције исписане арапским бројевима дала је људима идеју да би се могли пронаћи и неки знаци за писање свих осталих врста речи које би свако читао на свом језику, а које би сви исто разумели. Тако замишљен систем писања зове се пасиграфија, што значи **писмо за све, свима разумљиво писмо,** а замишљен је као писмо од симбола који означавају појмове. Засад су такви знаци **математички, хемијски симболи, музичке ноте** и још неки.

Основе овој идеји поставио је пре скоро пет стотина година немачки хуманиста Јоханес Тритхајм, али се правим пасиграфијама сматрају тек покушаји Далгарноа и Вилкинса из 17. века. Од тада су многи људи, све до наших дана, покушавали да практично остваре идеју „писма за све" — али неко прихватљиво решење још није пронађено.

Од свих „пасиграфиста" за нас је најзанимљивији Србин Мосес Паић који је 1859. године у Земуну издао брошуру од 36 страна на немачком језику под насловом „Пасиграфија на основу арапских бројки". Паић је прихватио стару идеју да се једноставно узме речник одређеног националног језика, да се све речи, редом, означе бројевима — па да ти бројеви, написани арапским цифрама, означавају одређене појмове.

Ако се реч „човек", на пример, налази у речнику под бројем 2439 — онда би цифре 2439 означавале појам човека, и Француз би их прочитао l'home, Немац — der Mensch, Мађар — az ember... Разне граматичке промене означавале би се, наравно, опет помоћу бројева. Тако би се, на пример, генитив множине именице човек писао овако: 2439-02, а „бејах љубио" писало би се као: 131-3129. Једноставно, зар не?

ОСТРАКИЗАМ

У 6. веку пре н. е. у Грчкој је настао обичај да се најугледнији грађани гласањем шаљу у прогонство! То су били људи који су заслуживали свако поштовање и уживали велику популарност, али који су баш због тога били опасни: могли су да се осиле и да покушају да заведу диктаторску власт! Овакво прогонство није се сматрало ни као казна ни као срамота, већ као нека почаст. Врло непријатна, додуше.

Гласање се вршило на тај начин што су гласачи, њих шест хиљада, исписивали име кандидата за часно прогонство на црепињима — комадићима поломљених ваза и других керамичких предмета или на шкољкама. Такви црепињи звали су се **остракони,** а цео обичај **остракизам.**

Остракони су се, иначе, често употребљавали за писање у старој Грчкој, Египту и на Блиском истоку — бар је крхотина керамичких предмета било у изобиљу, и били су, наравно, бесплатни. Пронађен је већи број остракона са ђачким вежбама, рачунима, писмима, белешкама... А кажу да су на крхотинама ваза записивана чак и филозофска дела: грчки филозоф стоик Клеонт који је живео између 331. и 233. године пре н. е. био је толико сиромашан да за писање својих дела није могао да купује папирус него је писао на остраконима!

ЈЕМЕНСКА АРАПСКА РЕПУБЛИКА

1

БОДЕЖ - СИМБ

Јемен је најстарија културна област Арабије. Захваљујући изузетној плодности, још пре нове ере био је познат и под именом »Срећна Арабија« (Arabia felix) а, по мишљењу многих историчара, легендарна античка краљевина »краљице од Сабе« налазила се управо у Јемену. Јеменска Арапска Република лежи на југу Арабијског полуострва, на обалама Црвеног мора, између Сауди Арабије и Народне Демократске Републике Јемена (Јужног Јемена). У брдовитој земљи на површини од 195 хиљада квадратних километара живи око 8 милиона становника. Главни град је Сана; језик је арапски, новчана јединица — ријал. Револуцијом од 1962. године Јемен, до тада независан имамат под заштитом Велике Британије, постаје република а одмах затим и члан велике породице несврстаних.

МУДРОСТ И ПРЕДУСРЕТЉИВОСТ — Становништво Јемена углавном има телесне одлике Семита, док се код житеља на обалама мора осећа утицај Африке. Старији људи у Јемену веома су поштовани због своје мудрости наслеђене из давних времена. Смирени су, љубазни и предусретљиви, посебно према туристима који су у ову земљу почели да пристижу тек у новије време. Као што се на слици може видети, они за појасом носе необичан предмет, најраспрострањенији у Јемену, познат као „џамбиа“. Тобиа“. То је нека врста бодежа са заобљеним врхом који се држи у украшеним кожним корицама и симбол је мушкости па га носе само мушкарци.

НА СИГУРНОМ ПУТУ — Јеменска Арапска Република је аграрна земља која развија пољопривреду на здруженој основи. Земљорадња је најразвијенија у плодним планинским долинама и пустињским оазама. Главни производи су: мока кафа, памук, дуван, пшеница, јечам, кукуруз, пиринач и јужно воће (банане, кокос и урме). Има и великих резерви нафте откривене у новије време. После револуције из 1962. развија се индустрија: цементна, текстилна, прехрамбена и дуванска. Развијено је и сточарство. Највише има коза, оваца, камила и коња. На слици је домаће говече зебу, познато још из доба Вавилона.

ОД МУШКОСТИ

БОГАТСТВО УКРАСА И БОЈА — Пијаце зване сук најживописнија су места у Јемену. У стотине малих „радионица" занатлије обрађују злато, сребро, бакар и алабастер, правећи разноврсне и лепо украшене предмете, почев од бодежа и кожних корица до наруквица, огрлица и других украса који су део мушке и женске националне ношње. Уз пут, и они жваћу кат, листиће једне грмасте биљке са благим одликама наркотика. У домаћој радиности Јеменци такође производе и разноврсне тканине са богатим шарама као што су ове на слици.

АЛКОХОЛ ЗАБРАЊЕН — Народ Јемена једноставно се храни мада се може рећи да је кухиња блиска арапској: супе од поврћа, месо, пиринач и сл., а све са доста зачина којима ова земља обилује. Хлеб чине танке погаче које се праве ударањем теста о зидове пећи помоћу специјалне направе од пресоване сламе. На пијацама се продаје храна конзервисана на сунцу (највише риба, јер је здрава и економична), разноврсна зелена салата, изврсно воће. Алкохол је забрањен. Пију само једну врсту пива које је без алкохола. Освежавајућих напитака зато има у изобиљу.

ТРАДИЦИЈА — Библија прича о краљици од Сабе која је ишла да посети цара Соломона носећи му богате дарове. До Римљана је тако, преко Плинија, стигао глас о дивној земљи. Пре Плинија неки Грци, као Теофраст и Ерастотен, такође су писали о Јемену. За основу су користили приче које су чули од трговаца чији су каравани и тамо стизали. Засигурно се зна да се на овоме тлу пре око 3 хиљаде година развијала велика цивилизација. У 6. веку, после рушења велике бране Мариб, наступио је преокрет — богати јеменски народ обрвале су тешкоће и беда. На слици: жене у традиционалним ферецама.

БИТКА КОД КРЕСИЈА

НЕКА ЗАСЛУ

Прву копнену битку стогодишњег рата одлучио је велики велшки лук који је све до појаве ватреног оружја био без премца на европским бојиштима.

Четири хиљаде изврсних ђеновљанских самострелаца, натоварених тешким луковима и ништа лакшим стрелама, тромо су корачали исцрпљени маршем дугачким 30 километара. Као италијанска најамничка војска у служби француског краља Филипа VI, заједно са око 8 осам хиљада коњаника, стигли су 26. августа 1346. у град Креси у северозападној Француској. У одсјају залазећег сунца угледали су море непомичних енглеских војника.

Пробијајући се кроз редове француских коњаника, јер је домет њихових стрела био 100 метара, самострелци су се полако приближавали Енглезима. Изненада, 6 хиљада енглеских војника иступило је корак напред, затегло огромне лукове и таквом брзином их одапело да је, по казивању средњовековног историчара Фројсара, небо поцрнело и пљуснула киша стрела.

Овако је започела прва копнена битка стогодишњег рата, најдужег рата у средњем веку. Тежња енглеских феудалаца и династије Плантагенета да освоје Француску, у којој су Енглези имали неке поседе још од 12. века, пламтела је с прекидима, бојиштем, од 1337. до 1453. године. Њихово дивљање и пустошење Француске изазвало је код народа отпор чији је инспиратор била Јованка Орлеанка па су Енглези на крају, с изузетком Калеа, протерани.

РАСТУ ЗАЈЕДНО

Знајући да његови малобројни оклопници неће моћи успешно да се супротставе бројно надмоћнијим Французима, Едвард III је одлучио да код Кресија примени одбрамбену тактику и омогући својим изврсним стрелцима да покажу шта знају.

Њихови велики лукови, звани велшки, унели су панику у противничке редове. Француски самострелци падали су као сноп̀ље. Није ни чудо — домет велшких стрела износио је око 360 метара, а на блиском одстојању од њих нису могле да заштите ни панцир-кошуље, ни било која друга врста оклопа.

Док су обични лукови затезани снагом руку, тетива велшког лука могла је да се користи само снагом читавог тела. Ово је захтевало праву вештину и стрелац је за собом морао да има дуготрајна и напорна вежбања. Деца су уместо играчки добијала лукове чија се величина повећавала упоредо са њиховим растом »јер никада неће ваљано гађати из лука ако не одрасту заједно са њим«.

Једно време у Енглеској и Велсу, откуд и потиче назив лука, сви способни мушкарци од седам година па до дубоке старости били су дужни да сваке недеље и о црквеним празницима вежбају гађање из великог лука. С друге стране Ламанша, међутим, поданицима француског владара, нарочито сељацима, било је забрањено поседовање било каквог оружја.

УЖИ МАМУЗЕ

Под кишом убојитих стрела код Кресија француски самострелци дали су се у безглаво повлачење. Мислећи да се ради о издаји или кукавичлуку гроф од Алансона јурнуо је са својим људима кроз самострелце немилосрдно ударајући и лево и десно.

И поред хаоса који је завладао у француским редовима, коњаници грофа Алансона опасно су се приближили Енглезима. Небо су поново замрачиле стреле. Завриштали су коњи и људи. Велики велшки лукови затезали су се сваких пет секунди сејући смрт.

ЦРНИ ПРИНЦ У ОПАСНОСТИ

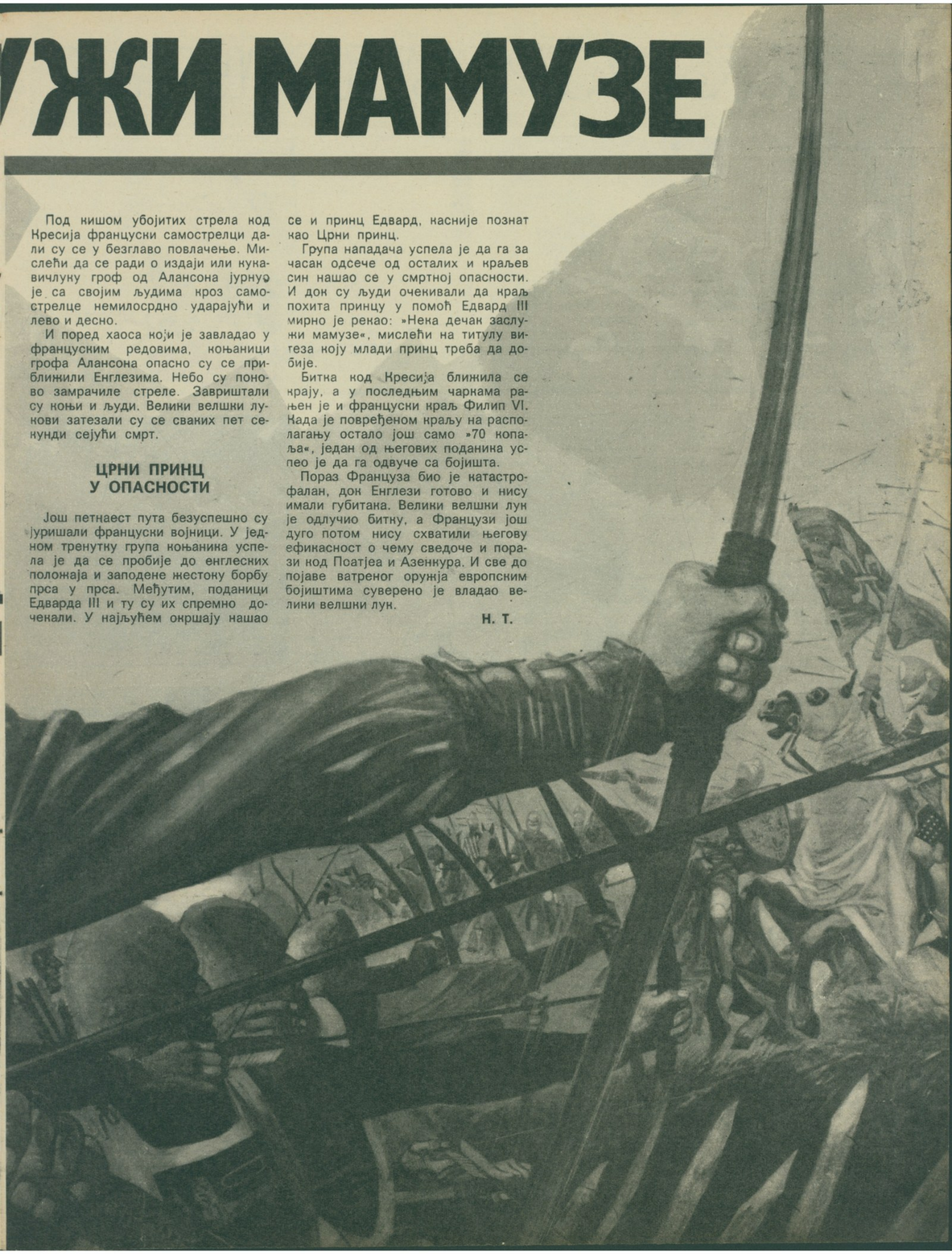
Још петнаест пута безуспешно су јуришали француски војници. У једном тренутку група коњаника успела је да се пробије до енглеских положаја и заподене жестоку борбу прса у прса. Међутим, поданици Едварда III и ту су их спремно дочекали. У најљућем окршају нашао се и принц Едвард, касније познат као Црни принц.

Група нападача успела је да га за часак одсече од осталих и краљев син нашао се у смртној опасности. И док су људи очекивали да краљ похита принцу у помоћ Едвард III мирно је рекао: »Нека дечак заслужи мамузе«, мислећи на титулу витеза коју млади принц треба да добије.

Битка код Кресија ближила се крају, а у последњим чаркама рањен је и француски краљ Филип VI. Када је повређеном краљу на располагању остало још само »70 копаља«, један од његових поданика успео је да га одвуче са бојишта.

Пораз Француза био је катастрофалан, док Енглези готово и нису имали губитака. Велики велшки лук је одлучио битку, а Французи још дуго потом нису схватили његову ефикасност о чему сведоче и порази код Поатјеа и Азенкура. И све до појаве ватреног оружја европским бојиштима суверено је владао велики велшки лук.

Н. Т.

DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

ШТА МИ ЈЕ ТРЕБАЛО ДА СЕ БАВИМ ОВИМ ПОСЛОМ!

ПОВИО САМ СЕ ПОД ТЕРЕТОМ ШТИТА!

МИСЛИТЕ ДА ЈЕ ЛАКО БИТИ ВИКИНГ?

СТАЛНО ПУТУЈЕТЕ...

БРРР!

...ПО СВАКАКВОМ ВРЕМЕНУ...

ЛОНДОН

А ЖИВОТ ВАМ ЈЕ ВЕЧИТО У ОПАСНОСТИ!

ЗАШТО САМ ТАКО ЈАДАН И КУКАВАН?

О, СУДБИНО!

ХОГАРЕ, ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛЕДЊОЈ ПЉАЧКИ: ТРИДЕСЕТ БУРАДИ ВИНА, ИСТОТОЛИКО ПИВА, ДВАНАЕСТ ВРЕКА ЗЛАТА...

DIK BROWNE

2-3

©1980 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

КАД БОЉЕ РАЗМИСЛИМ, **НЕКО** МОРА И ОВИМ ПОСЛОМ ДА СЕ БАВИ!

XXX

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

САН ЗВАНИ ГАЛАПАГОС

КАПЕТАН ЈЕДРЕЊАКА ПОКУШАО ЈЕ ДА УСПОСТАВИ ВЕЗУ СА НЕКИМ БРОДОМ АЛИ ЈЕ МАЛИ РАДИО-ОДАШИЉАЧ МОГАО ДА ПОШАЉЕ СИГНАЛЕ САМО ДО ДВАДЕСЕТАК КИЛОМЕТАРА УДАЉЕНОСТИ.

Била Квинлена, тридесет осмогодишњег трговца намештајем из калифорнијског градића Аркејт, море је одувек привлачило. Још као дечак мотао се по обали, помагао једриличарима, од њих учио. Касније је купио малу једрилицу и био пресрећан када би се у њој отиснуо на пучину.

После десетак година једрења сматрао је да је стекао довољно знања да постане прави капетан. Сањао је да се отисне до острва Галапагос. Од сна га је делило 5 хиљада километара пловидбе.

У лето 1978. један пријатељ му је за експедицију Галапагос понудио свој моторни једрењак. Био је одлучио да одмах крене.

На пут је позвао свог двадесет осмогодишњег братанца Дејвида Лукаса који је често једрио с њим. како Дејвид није имао пасош путовање је морало да се одгоди за неколико недеља. Једрењак „Мара“ испловио је из калифорнијске луке Сан Дијего у подне 2. јула 1978. године.

Сезона циклона се ближила. Бил се није ни плашио, ни колебао. Солидно грађен једрењак дугачак 12 метара видео је и издржао многе олује.

ОБАЛОМ ИЛИ ПУЧИНОМ

Бил је мало лупао главу око избора марш-руте. Имао је две могућности: да крене уобичајеним курсом уз обалу, где се одвијао поморски саобраћај и претила опасност да се, у случају магле, сударе са неким бродом, или да се отисне даље на пучину, где би, ако им се деси било каква неприлика, остали усамљени и готово без наде да ће их неко наћи. Бил се одлучио за пучину.

Првих десет дана пловидба је текла мирно. У зору 12. јула, једрењак је изненада ушао у подручје јаког циклона. Небо су прекрили црни облаци, а таласи достизали висину од неколико метара. Бил је покушао да успостави радио-везу са неким бродом. Али, налазили су се далеко на пучини а њихов мали радио-одашиљач могао је да пошаље сигнале до удаљености од свега двадесетак километара.

Када је пала ноћ а ветар постао још јачи, Бил је одлучио да спусте гумени чамац за спасавање и напусте једрењак. У прави час. Само неколико минута касније једрењак је легао на десни бок и за трен нестао у мору.

ТРИ ПРАЗНЕ КАНТЕ

Невреме је трајало два дана. Најзад, 14. јула после подне ветар је почео да јењава. Пошто је највећа опасност прошла, сапутници су се опружили и утонули у сан.

Пробудили су се после ко зна колико часова осећајући несносну глад и жеђ, јер пуна три дана нису ништа окусили. У чамцу је, на срећу, било пет лимених кантица са по пола литра воде и два пакетића хране. У Галапагосу су их очекивали тек кроз три недеље и то мало хране и воде није им било довољно.

Још већи проблем представљао је чамац који се због преоптерећености полако издувавао и пунио водом. Бродоломници су непрестано морали да је избацују рукама.

Бил је на тренутке губио наду да ће успети. Свуда око њих пружала се само бескрајна плава вода. Спавали су веома мало и то на смену, а када би ох обузела крајња малодушност, Бил је покушавао да охрабри Дејвида причајући му о својим младалачким авантурама и правећи планове за будућност.

Ујутро 16. јула, први пут после дуге олујне недеље, грануло је сунце. Страдалници су најзад могли да осуше своју влажну одећу и мало се угреју, али сунце је донело и нове невоље — повећавало је њихову несносну жеђ. Дејвид, већ у полусвесном стању, нетремице је гледао само у канте са водом. Упркос крајњој штедњи, три су већ биле празне.

УМРЕЋЕМО ЗАЈЕДНО

Тога поподнева Бил је био необично ћутљив. Предвече је саопштио Дејвиду да је донео важну одлуку — ујутро ће напустити чамац јер је то једина шанса да бар један од њих двојица преживи.

— Преостале су нам само две кантице с водом — објаснио је братанцу смиреним гласом. — Ако будеш пио по неколико гутљаја дневно, трајаће ти још пет-шест дана. Без воде ћеш преживети још три-четири, а за то време ваљда ће наићи неки брод.

Дејвид је добро знао да његов стриц није човек који одустаје од онога што је наумио. Скаменио се од ужаса.

— Нећу ти допустити да ме напустиш. Ако треба да умремо, умрећемо заједно — с напором је понављао.

И тако читаве ноћи. Када је у зору, већ потпуно исцрпљен, заспао, Бил је на једној од празних кантица ножићем урезао опроштајну поруку својој жени, а затим се тихо спустио у воду.

Дејвид се пробуди неколико сати касније. Видевши да је остао сам, обузео га је крајњи очај. Стриц је жртвовао живот да би га спасао, а он без његове подршке није имао ни најмање жеље да се бори.

— Издржаћу још мало! — грозничаво је покушавао да убеди себе у нешто у шта није веровао. — Морам да покушам. То дугујем Билу.

Око подне 19. јула Дејвид је попио последњи гутљај воде. Чамац је био готово издуван и више није пружао никакву сигурност.

Сутрадан, 20. јула, наишао је португалски туноловац „Роза Олívија“ који је, на Дејвидову срећу, у потрази за уловом скренуо са уобичајеног курса. Била никада нису пронашли.

М. Ш.

БИМ И БУМ

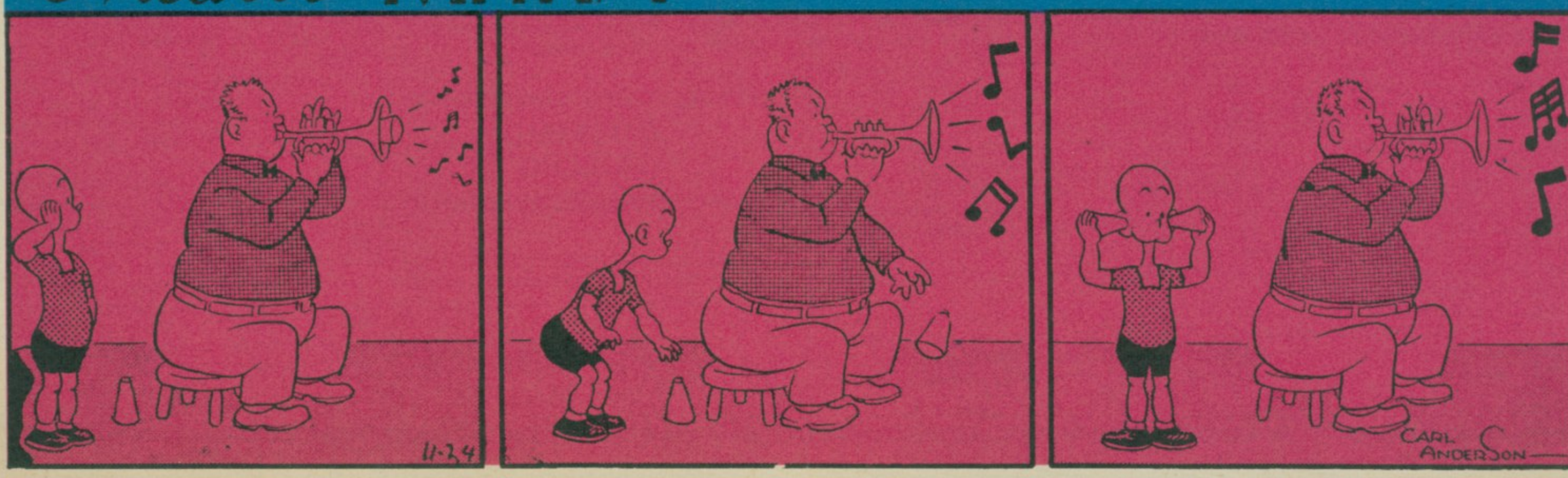

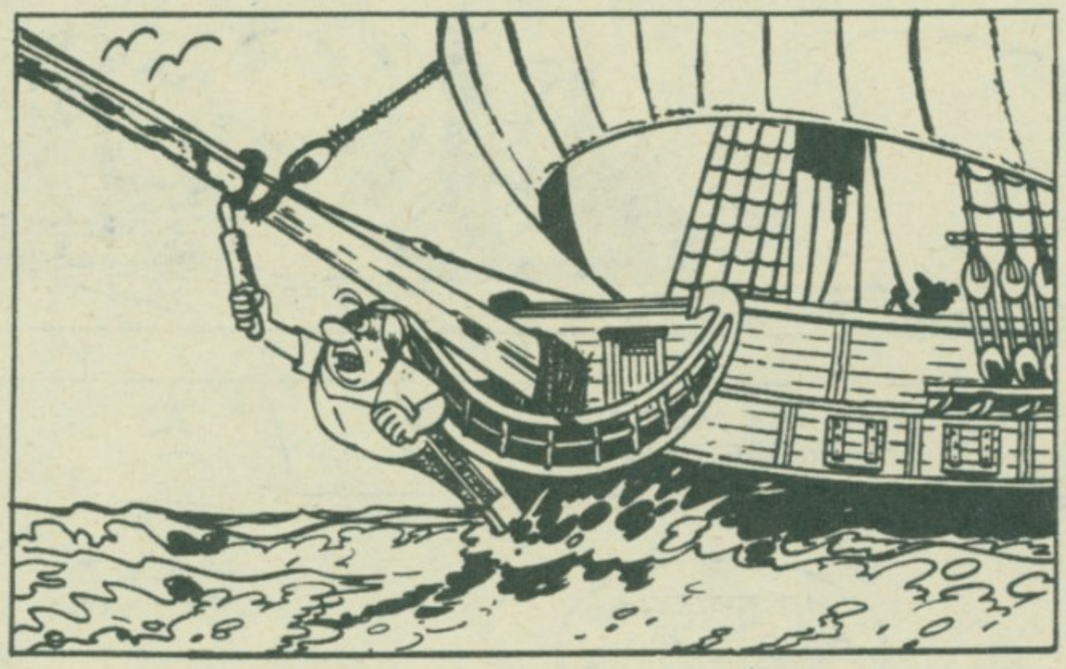

Мали МИЋА

ЦРНА БРАДА: ТРКА ГОДИНЕ

НЕДЕЉАМА СУ ГОРОПАДНИЦА И ПЕТУЛА ПЛОВИЛЕ УПОРЕДО...

КОПНО НА ВИДИКУ?

ВАША КАРТА ЈЕ ГОВОРИЛА ИСТИНУ, ХЕРКУЛЕ!

МОЈЕ ОСТРВО С БЛАГОМ!

ВАЉДА ЦРНА БРАДА ЗНА ГДЕ ЈЕ БЛАГО!

ОСТРВО ЈЕ ИЗГЛЕДАЛО НЕНАСЕЉЕНО...

ИЗГЛЕДА ДА СУ СЕ УНУТВИЛИ?

ГУРУ? ГУРУ?

ТОРА ДА СУ ПРИСТАЛИ?

ХАЈДЕМО У ЛОВ НА ТИТИОНЕ, ДЕДИЦЕ!

ПОЛАКО, ТАЛИ, ДА СРЕДИМ СТВАР С ПОСАДОМ!

НЕ СМЕЈУ ДА ПОСУМЊАЈУ ДА ИДЕМО ПО БЛАГО!

ВРЛО МУДРО! ИДЕМ ДА ОКУПИМ НАШЕ ШТОКЉАНЕ!

СЛУШАЈТЕ, ТОТЦИ! ЧУВАЈТЕ БРОД ДОК ЈА СА СВОЈИМ УНУКОМ ОДЕМ НА ЈЕДАН ТАЛИ ИЗЛЕТ НА КОПНО!

ВАЖИ! САМО БРЗО ДОНЕСИТЕ ТО БЛАГО!

ДА ГА ШТО ПРЕ ПОДЕЛИМО!

НЕ ВРАЋАЈТЕ СЕ БЕЗ БЛАГА!

ГРРР! ПРАВИ СУ ГУСАРИ!

СТИГО-СТО?

ТРАС!

ХЕ! ХЕ! КАД ПОКУПИМО ПЛЕН, НАВУКИ ЋЕТО НИКА У ЗАТКУ? ХИ! ХИ! ХИ!

СТИГЛИ СТО НА ПРАВО МЕСТО? У КАРТИ СЕ ПОМИЊЕ СТЕНА ОБЕЛЕЖЕНА КРСТОМ!

ОДАТЛЕ ТРЕБА ОДБРОЈАТИ 5.000 КОРАКА У ПРАВОЈ ЛИНИЈИ, БЕЗ ОДСТУПАЊА НА СЕВЕР!

27А

22... 23... 24... 25... 26...

65...66...67... ЈАО!

ТРАС!

ОВО ДРВО НИЈЕ НА КАРТИ, ДЕДИЊЕ?

135... 136... МЂЪАЦ, МЂЪАЦ? ШТО СУ ДОБРЕ ЈАБУКЕ, ДЕДИЦЕ?

ЈЕДИ, ЋУТИ И БРОЈИ!

278... 279... ЈАО!

БУЋ!

И ОВЕ БАРЕ НЕМА НА КАРТИ?

НАСТАВИ ДА БРОЈИШ, НЕСРЕЋО ЈЕДНА!

3

27В

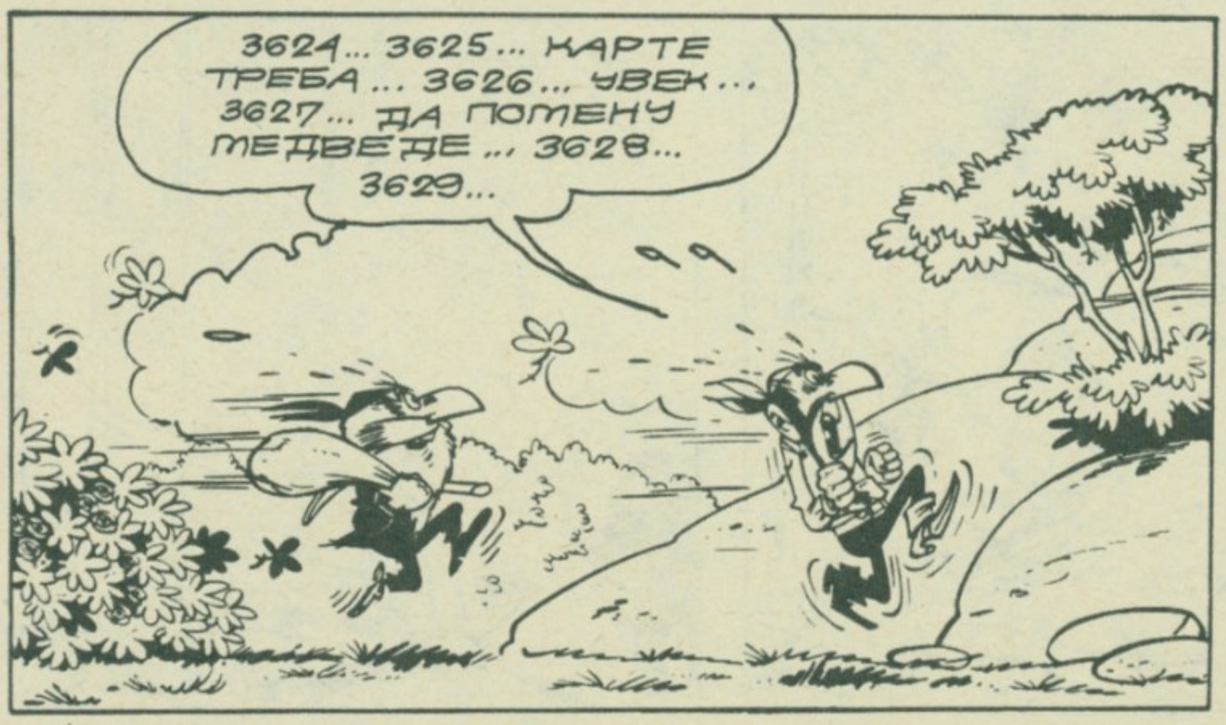

ЈЕДВА ДОДИРУЈЕМ ДНО? 384... 385... 386...

НАСТАВИ ДА БРОЈИШ, МАЛИ?
БУК
БУК
БУК

3123 КОРАКА КАСНИЈЕ...
ПОСЛЕ ОНЕ ТОЊВАРЕ, ПРАВО ЈЕ ЗАДОВОЉСТВО ИЋИ КРОЗ ЦВЕЋЕ!

ГРМФ!
ЗБЗО... ГЂЕ, ИМА НЕКОГ, ЗБЗ1...
БРОЈ, МАЛИ!

ГРРР!
ЗБЗ2! МАМА!

3624... 3625... КАРТЕ ТРЕБА... 3626... УВЕК... 3627... ДА ПОМЕНУ МЕДВЕДЕ... 3628... 3629...

ЈОШ МАЛО... 4901... УПАЛИ ФЕЊЕР, ДЕДИЦЕ... 4902...
САМО ТИ БРОЈ, МАЛИ!

5000! ЕВО НАС! БРЗО ФЕЊЕР, ДЕДИЦЕ!

!!!
ОВДЕ ТРЕБА КОПАТИ? ДОДАЈ МИ ПИЈУК, ДЕДИЦЕ!

КАКАВ ТО СМЕШАН ТИП СПАВА НА НАШЕМ БРОДУ?!

ПОЛАКО, ДЕДИНЕ! ЈА ЋУ БОЉЕ С ЊИМ...

ГУРУ - ГУРУ КВИСТО?

ПРЕСТАНИ ДА УРЛАШ! САД ЋЕМО ВИДЕТИ КО ТО БОЉЕ УМЕ!

КАКАВ КРИК? КВИСТО?

БЕШАМЕЛ! ПИ-ЛИПИ-ЛИ! ПОМ -ФРИТ!

АХ! КВИСТО? ГУРУ - ГУРУ? АБУГУ-БУ? ЈУ-ЈУ?

29А

ЗА ТО ВРЕМЕ...

ПОКУШАЋЕМО ДА ИМ НАЂЕМО ТРАГ!

ПАЗИ ДА НЕ УПАДНЕМО У ЗАМКУ, НИК!

НЕ БРИНИТЕ, МОЈ ХАРПУН ЋЕ ИХ ДРЖАТИ НА РАСТОЈАЊУ!

ПОГЛЕДАЈТЕ!

ПРВИ ПУТ БЕРЕМ ЈАБУКЕ ХАРПУНОМ!

ВИДИ ОВО!

ОВУДА СУ ПРОШЛИ!

ОТКРИЛА ИХ ЈЕ СОПСТВЕНА ПРОЖДРЉИВОСТ!

Сутрадан у зору...

ДОДУ? ДОДУ? ХЕ? ХЕ?

НЕКУ ДА ЗАВРШИМ У СТОМАКУ ОВОГ ЖДЕРЕ? ТИ СИ ЗА СВЕ КРИВ, ДЕДИЦЕ!

!!

ХОЋЕШ ЛИ ДА УТУКНЕШ, БАТАВЧЕ?!

ШЉАС!

ХА! ХА! ХА! ХА! ХА!

?

ХИ! ХИ! ХИ! ХИ! РИГОЛОНЗИНБРИН!

ШТА ЈЕ ТУ СМЕШНО?!

ЗОА

РИГОЛОНЗИНБРИН!

ДОБРО, НЕ ЉУТИ СЕ!

СЛУШАЈ, МАЛИША! СИГУРНО ЈЕ У ПИТАЊУ ОВО!

ШЉИС

У-АХА-ХА! ХА! ХА! ХА!

!

РИГОЛОНЗИНБРИН! РИГОЛОНЗИНБРИН!

ЈОШ?!

6

Време је пролазило, а шамари су пљуштали...

ТИ ИХ ЗАБАВЉАШ? СПАСЕНИ СТЕ?

ХА! ХА! ХА!

6

ОВАЈ ТИП ИМА ФАНТАСТИЧАН ОСЕЋАЈ ЗА ХУМОР?

ХИ? ХИ? ХИ? ХИ?

ШТА ЈЕ, ДРУШКАНЕ? ШАМАРЧИНЕ ТЕ ЗАБАВЉАЈУ, А?

РИГОЛЈОНЗИНБРИН? ХИ, ХИ, ХИ, ХИ?

Е, ГА ЕВО ТИ?

ШЉАС!

ГУРУ - ГУРУ?

ПОТУДЕО СИ, МАЛИ?

ШТА ГУРУ -ГУРУ?! ШТА СЕ ДЕРЕШ?

ГУРУ - ГУРУ ИЗРАЖАВА СТАЊЕ КРАЈЊЕГ ИЗНЕМИРЕЊА, СКОРО ЛУДИЛА?

?

!!

ХМ? ИЗГЛЕДА НЕКИ ЗЕМЉАК?

ПРИЧИЊАВА НАМ СЕ?

ДОБРО ДОШЛИ МЕЂУ АКВАБОНЕ, ГОСПОДО?

О, ДЕДИЦЕ? ПОГЛЕ НОСИТЬКУ?

ДА ВАМ СЕ ПРЕДСТАВИМ... ПРИНЦ ЗДИПИКРАД?

ХМ... ОВАЈ... ДРАГО МИ ЈЕ...

РЕЦИТЕ, ПРИНЧЕ, А КО ЈЕ ОВА ЉУДЕСКАРА?

ТО ЈЕ МОЈ ЉУБЉЕНИ ТАТИЦА ПАТАШОН IV?

А МОЈ УНУК ЈЕ КРАЉ НЕСПРЕТЊАКА, ПРИНЧЕ?
ВАШ УНУК ЈЕ ГЕНИЈАЛНИ КЛОВН КОЈИ ЗАБАВЉА МОГ ОЦА?
БУ-ААА? РИГОЛОНЗИНБРИН? КРОКТОР?
ТРАС!

ТО ШТО ЈЕ РЕКАО ЗНАЧИ: ЗАСМЕЈАВАЈ МЕ ЈОШ, СВИЂА ТИ СЕ?
БАШ САМ ПОЛАСКАН И ИСТРЕСКАН?

ГДЕ СТЕ НАУЧИЛИ НАШ ЈЕЗИК, ПРИНЧЕ?
ГОВОРИМ ШЕСТ ЈЕЗИКА ОД КОЈИХ И ГРЧКИ И ЛАТИНСКИ?

ДОПИСНА ШКОЛА?
НЕ, УНИВЕРЗИТЕТ КЕМБОКСФОРБОНА?

А, КЕМБОКСФОРБОНА? ЧУО САМ, ЧУО...
ПИКАСО?
32А

ПИКАСО?
ЈАО, ДЕДИЦЕ?

ОВО ЈЕ РАГУ-РАГУ, ПТЕЋЕНСКИ ВРАЧ?
ДО ВИЂЕЊА?
ЗБОГОМ?
ПИКАСО, ОЛА-ЛА?

ШТА КАЖЕ, ПРИНЧЕ ЗДИПИКРАЂЕ?
ДОПАО МУ СЕ ВАШ ПРОФИЛ, ПА ХОЋЕ ДА МУ ПОЗИРАТЕ?

КАКВА СЛАВА, ДЕДИЦЕ?
ПРИХВАТИЛИ СУ НАС ОВИ ДОБРИ ЉУДИ?
8

УСКОРО ЈЕ НАСТАЛО ПРАВО СЛАВЉЕ У ЧАСТ РЕТЕК-ДЕЛА ВРАЧА РАГУ-РАГУА...

ТА ТА ТА

ЧУП ЧУП

ТАМ ТАМ ТАМ ТАМ ТАМ ТАМ

ДА ТИ ЈЕ ЗНАТИ ШТО ТОЛИКО БИ-ПАЈУ?

ПСТ? УСКО-РО РЕТЕ САЗ-НАТИ?

ИСТА МОЈА ГЛАВА? ЗАР НИЈЕ ДИВНА?

ДИВНА?! СТРАВИЧНА ЈЕ?

КРИВО ТИ ЈЕ ШТО ТИ НИСИ БИО МОДЕЛ?

ЉУБОТОРАН НА ПАЈАЦА?! ЈА?! ХА, ХА, ХА, ХА?

ТАЧНО? ЈРЧЕ ОД ЉУ... ЗАО?

ЕВО ТИ, ПАЈАЦУ?

ШТЉАС!

ГУРУ-ГУРУ? ГРОПОМПОН?

ОСТАВИ МОЈУ ДРАГОЦЕ-НУ БРАДУ?

ПРИНЧЕВ, НЕ РАЗУМЕМ... ШТА ЈЕ ВАШЕМ ОЦУ?

ПОЧИНИЛИ СТЕ СКРНАВЉЕЊЕ СВЕ-ТИЊЕ УДАРИВШИ ГРОПОМПОНА?

ПОШТО ЈЕ БИО МОДЕЛ, ВАШ УНУК ЈЕ ПОСТАО ТАБУ?

ЈА ТАБУ?! ХА, ХА! ГОТОВО ЈЕ СА КУШКАТА, ДЕДИЦЕ!

ХОЋЕТО ЛИ ДА КАЗНИТО ПРЕСТУПНИКА?

НЕГО ШТА! БИЋУ ЈЕДНОГЛАСАН...

ХА! ХА! ХА! ХА! РИГОЛОН-ЗИНБРИН! ХИ! ХИ! ХИ! ХИ!

ДОБИЋЕШ ЗА ОВО КОД КУЋЕ!

ГРОПОМПОН ЈЕ ЗАДОВОЉАН! ДОСТА, ЗА САДА!

ОДСАД ЋЕ СЕ ВОЂА ГРОПОМПОНА ЧУТИ КРОЗ МОЈА УСТА, ПРИНЧЕ!

САМО ВИ РЕЦИТЕ!

34А

ВИДИМ ТРИ ГУСАРА КАКО ИДУ ПРЕМА СЕЛУ!

НИК И ОНА ДВОЈИЦА! БАШ ЛУКАВО, МАЛИ!

УХВАТИТЕ ИХ! ГРОПОМПОН ИХ ХОЋЕ ЖИВЕ!

СКУПИЋУ РАТНИКЕ!

АКВАБОНИ! ПОПТРОНИ! ЖДЕРОНИ!

ХОДИ ДА ТЕ ЗАГРЛИМ! ТВОЈ ЗАКРЖЉАЛИ МОЗАК ЈЕ ПРОРАДИО!

БЕЗ ИНТИМИСАЊА! ЗОВИ МЕ ГРОПОМПОН... КАО И ОСТАЛИ!

МАЛО ДАЉЕ...

ТАМ... ТАМ...

!

ОСТРВО НИЈЕ ПУСТО...

ТАМ

ТАМ

10

ТОБИЛИСАО САМ НАЈБОЉЕ ДУВАЧЕ, ГРОПОМПОН?
АЛИ, ОНИ СУ НАОРУЖАНИ САМО ШТАПОВИМА... А СТВАР ЈЕ ОЗБИЉНА?
АКВАБОН? ТОРО-БОН? СКОНГ НОН ГНОН?

КАД СЕ ДУНЕ КРОЗ ОВУ ЦЕВ, СТРЕЛИЦА ТОЖЕ ДА ОДЛЕТИ ВЕОМА ДАЛЕКО?
!

САД ЋУ ТЕ НАУЧИТИ ДА РУКУЈЕШ ОВОМ ПУШАЉКОМ!
НИЈЕ ПОТРЕБНО! ГРОПОМПОН СВЕ ЗНА!

ГРОПОМПОН ЈЕ ПАМЕТАН!
ШШШПУРП

ГЛОП -ГЛОП! РААА! ГУ!

ШТА ГА ЈЕ СПОПАЛО?
УВУКАО ЈЕ СТРЕЛИЦУ, УМЕСТО ДА ЈЕ ДУНЕ?
КРАААА! КРАААА! РАААААА!

ДОСТА! УТЛАТИЋЕШ ГРОПОМПОНА!
ЧИМ ГОВОРИ, ДОБРО ТУ ЈЕ!
ЗВЕК! ЗВЕК!

РАТНИЦИ СЕ ВРАЋАЈУ!

ЦРНА БРАДА?

И ОН ЈЕ ЗАРОБЉЕН?

ДЕДИНЕ, МИСЛЕ ДА СМО ЗАРОБЉЕНИЦИ? ПУКИ ЋУ ОД СМЕХА?

КАКО ДА НЕ? РИГОЛОНЗИНБРИН?

НЕКА ЗАРОБЉЕНИЦИ ПАДНУ ПРЕД НОГЕ ГРОПОМПОНУ?

!

ТРАС!

ОДАВНО САМ ЧЕКАО ТАЈ ТРЕНУТАК...

ОВАЈ ТИП ЈЕ УДАРИО ВЕЛИКОГ ГРОПОМПОНА? НЕКА ГА МОЈИ ДУВАЧИ ДУНУ?

УОСТАЛОМ, МОГУ ТО И САМ? ХЕ, ХЕ, ХЕ?

СА ОВОГ РАСТОЈАЊА НИ МУВУ НЕ БИ' ПРОМАШИО?

ДУУУВ!

ХА, ХА, ХА?

ГЛУП! КРУК?

ШТО ЈЕ ЗАБАВАН ОВАЈ ТИП? ХИ, ХИ, ХИ?

ХА, ХА, ХА, ХА? ХА? ХА-ХА?

ТРАС! ТРАС!

ВРЕЂАЊЕ ГРО-ПОТПОНА СЕ КАЖ-ЊАВА? ВЕЖИТЕ ИХ ЗА СТУБОВЕ ТУЧЕЊА?

ПРЕ НЕГО ШТО ВАС УРУЧИМ ВРАЧУ РАГУ -РАГУУ, ДА ПОГЛЕ-ДАМ НЕШТО?

ХЕЈ, МАЛИША, НАШАО САМ КОВ-ЧЕГ ТАЧНО НА ОЗНАЧЕНОМ МЕСТУ?

НАПРАВИЋЕМО ИНВЕНТАР ИСКО-ПАНОГ БЛАГА НА ВАШЕ ОЧИ? ХА, ХА, ХА?

ОВО ЈЕ НАЈВЕЋИ КОВЧЕГ С БЛАГОМ КОЈИ САМ ИКАД ВИДЕО?

!!?!!

ПУСТИ МЕ ДА ПОГОДИМ САДРЖИНУ?

УНУТРА СУ СИ-ГУРНО МИЛИО-НИ ЗЛАТНИКА?

НИСУ, ДЕДИ-НЕ?

НИСУ?! ОНДА СУ ДИЈА-МАНТИ?

НИСУ?!

ХМ... РУБИНИ... БИСЕРИ...

НИСУ? НИ-СУ?

УТОТЬЧАНО ОДЕ-
ЛО, СТАРИ ШЕ-
ШИР... ЧИЗМЕ...
УЖАС!
ОПЛЪАЧ-
КАНИ
СТО!

ХА! ХА!
ХА!
ХИ! ХИ!
ХИ!
ХО! ХО!
ХО!

НЕКЕТЕ СЕ СМЕ-
ЈАТИ КАД ЧУЈЕТЕ
КОЈУ ВАМ ЈЕ СУДБИ-
НУ ОДРЕДИО ГРО-
ПОМПОН!

ПРЕВАРАНТУ ЈЕДАН!
КАД ЋЕШ ПРЕСТАТИ С
ТОМ КОМЕДИ-
ЈОМ ?!
!?

ДЕДИНЕ,
СТРАХ
МЕ!
УХ, ТАЈ
ГРОЗНИ,
ПЕКИН-
СКИ
ГЛАС!

КО ТО
ГОВОРИ?

ЈА САМ ПРАВИ
ГРОПОМПОН!

ЗАРОБЉЕНИЦИ СУ ГРОПОМПОНОВИ ПРИЈАТЕЉИ? ОДМАХ ИХ ОСЛОБОДИТЕ?

НЕ ЉУТИ СЕ, ГРОПОМПОНЕ, ШТО ТО НИСАМ ЗНАО...

АКВАБОНИ НЕКА СЛУШАЈУ МОЈЕ ПРИЈАТЕЉЕ?

ДО БАВОЛА И ТИ И ТВОЈЕ БЛАГО?

ИЗВИНИ, ГРОПОМПОНЕ?

ТРАС! ТРАС!

БРАВО, ТРБУХОЗБОРЧЕ?

НИСАМ ЈОШ ЗАВРШИО...

КАКАВ ШТОС?

ХОЋЕМО ЛИ ДА ЖРТВУЈЕМО ОВУ ДВОЈИЦУ?

НЕКА ИХ УХВАТЕ ТВОЈИ РАТНИЦИ, ПРИНЧЕ ЗДИПИКРАДЕ?

КИДАЈТО, МАЛИ...

ЗА ТОБОМ КУ, ДЕДИЦЕ?

39A

ПОЖУРИ ДОК НИК НЕШТО НЕ ПРЕДУЗМЕ?

ТО ЋЕМО ЈОШ ДА ВИДИМО?

ТВОЈЕ ТАЈНО ОРУЖЈЕ УВЕК ЈЕ ИСПОД БРАДЕ?

ЖИВЕЛА ТВОЈА БРАДА, ДЕДИЦЕ?

НИКО НЕК СЕ НЕ МИЧЕ ДОК ИЗАБЕРЕМ ТАОЦА... А ТО ЈЕ СЕБАСТИЈАН?

ОДЛИЧАН ИЗБОР, ДЕДИЦЕ?

РУКЕ К СЕБИ, ДЕДИЦЕ? НАРЕБУЈЕ ТИ ГРОПОМПОН?

СЕБАСТИЈАНЕ, ПРАВАЦ, ОБАЛА? ЗА МНОМ?

НЕЋУ? ДОСТА КОМЕДИЈЕ?

15

КАД КАЖЕМ ДОСТА, ОНДА ДОСТА?

ТУП! ТУП!

ДОСТА?

ТРУП! ТРУП!

!!!

?!!

КРРРРРРРЧ?

ПОГЛЕ, МАЛИ, ПУЦА ТЛО?

И ТО САМО ОД УДАРЦА ПЕТОМ?

ЈЕСИ ЛИ ТИ ОВО НАПРАВИО, СЕБАСТИЈАНЕ?

ДО ВРАГА? НИСАМ ЗНАО ДА САМ ТАКО ЈАК?

ЗЕМЉА СЕ ТРЕСЕ? САД СХВАТАМ... ЗЕМЉОТРЕС? НЕМА ВЕЗЕ СА СЕБАСТИЈАНОМ?

УФ? САД МИ ЈЕ ЛАКШЕ?

!!

!!

КРИ?

АААА?

ТАТА?

ДЕДИЦЕ, СТРАХ МЕ?

САМО ДА ЗНАТЕ, ЗЕМЉА СЕ УВЕК ТРЕСЕ КАД СЕ ГРОПОМПОН ЉУТИ!

БРЗО, СЕБАСТИЈАНЕ, ДА ПОМОГНЕМО ОВИМ НЕСРЕЋНИЦИМА!

СТРАШНО! ПОЛУДЕЛИ СУ ОД СТРАХА!

УРА! БОГАТИ СМО, ДЕДИЦЕ! ТРА-ЛА-ЛА-ЛА!

ПОГЛЕ ОВУ НАРУКВИЦУ... ПА КРУНУ! ШТА КАЖЕШ, А?!

ЈА САМ БОГАТ ХА, ХА, ХА!

ПОМОЗИТЕ НАМ ДА ИЗВУЧЕМО МОЈ КОВЧЕГ!

ЏУПИ-ЏУПИ-ЛА! ТРА-ЛА-ЛА!

ЈЕСАМ ЛИ ВАМ РЕКО ДА ЋЕ НАС ЧРНА БРАДА ДОВЕСТИ ДО БЛАГА!

ЕВО МОГ БЛАГА!

А САД ДА ПОДЕЛИМО БЛАГО НА ТРИ РАВНА ДЕЛА!

ОХ, ТО ЈЕ СУВИШЕ, ДРАГИ ХЕРКУЛЕ!

ДЕДИНЕ, МЕНИ ДВЕ ТРЕЋИНЕ БЛАГА!

ТО ЈЕ МНОГО ЗА ОБИЧНОГ ХАРПУНЦИЈУ!

ДОБИЋЕШ ЈЕДНУ ПЕТИНУ И НИ ДИНАР ВИШЕ!

СМИРИТЕ СЕ, ГОСПОДО! ЈА ПРЕУЗИМАМ САДРЖИНУ КОВЧЕГА!

ТО БЛАГО ПРИПАШ-ЋЕ МОМ КРАЉЕВСКОМ ТАТИЦИ ЧИЈИ САМ ЈЕ-ДИНИ НАСЛЕД-НИК?

ГРЕШИШ, ПРИНЧЕ? ПУСТИ СТРАНЦЕ ДА БЛАГО ОДНЕСУ НА МИРУ?

ЈОШ ЈЕДНОМ ВАМ ЧЕСТИТАМ, ХЕРКУ-ЛЕ, НА ТАКВОМ ТА-ЛЕНТУ!

ПОШТО ЈЕ СВЕ ЈАСНО, МОЖЕТЕ ДА СЕ УДАЉИ-ТЕ!

ГРОПОТГОН ЈЕ РЕКАО СВОЈЕ! НОСИТЕ БЛАГО С МИРОМ!

РАЧУНАЈТЕ НА НАШЕ ИСКРЕНО ПРИ-ЈАТЕЉСТВО, АКВА-БОНИ!

!!!

ЗБОГОМ И СРЕЋАН ПУТ!

СТВАР ЈОШ НИ-ЈЕ ГОТО-ВА!

42Л

ХА, ХА, ХА! ХИ, ХИ! ХО, ХО, ХО!

ДЕДИ-НА ЈЕ ПО-ПУ-ДЕО!

НЕ СХВАТАМ! ИЗИГРАНИ СТЕ И НАМАГАРЧЕ-НИ, А ТИ СЕ НЕ-РИШ, ДЕДИЦЕ!

РАЗТИШЉАЋУ О ПЕТУЛИ И ЊЕНОЈ ЉУПКОЈ ПОСА-ДИ!

МИСЛИШ ДА ЋЕ НАМ ДОЗВОЛИ-ТИ ДА ОДЕ-МО ТЕК ТАКО?!

ЗАБОРА-ВИО СИ ДА ИМАМО ТОПОВЕ НА БРО-ДУ!

ДЕДИЦЕ!! ПЕТУЛА!

18

НЕМОГУЋЕ? ПА ЈА ТО САЊАМ? ПЕТУ-ЉА НА СТЕНАМА?

ГЛЕДАЈ, ДЕДИЦЕ!

AAAAA?!

!?

САД ЋУ ТЕ НАУЧИТИ ДА ПОШТУЈЕШ СТАРИЈЕ, МАНГУПЕ!

ДОСТА С РЕ-КРЕАЦИЈОМ! УКРЦАВАЈ-ТЕ СЕ!

ТРАС!

А ВАШ БРОД СЕ ТУ ПОПЕО ЗА ВРЕ-МЕ ЗЕМЉОТРЕ-СА!

ПРАВАЦ ГОРОПАДНИ-ЦА! БРЖЕ, ЗАРОБЉЕНИ-ЦИ!

19

КАСНИЈЕ НА БРОДУ...

ЗА ВРЕМЕ ЗЕМЉОТРЕСА ПО-САДА **ПЕТУЉЕ** НАМ СЕ ПРЕ-ДАЛА ПА СМО ИХ ЗАТВОРИ-ЛИ ДОЛЕ!

СЈАЈНО! ЊИХОВИ ШЕФО-ВИ ИМ СЕ ПРИ-ДРУЖУЈУ!

438

ПУНИМ ЈЕДРИТА?
ДОЂИ, СЕБАСТИЈАНЕ, ДА ИНВЕНТАРИШЕМО НАШЕ БЛАГО!

НА КРАЈУ ПУТОВАЊА...
КОПНО!

ВИТЕЖЕ ЦРНА БРАДО, ХАПСИМ ВАС ПО НАЛОГУ НАШЕГ АВГУСТА III ГЛУПОГ!
ОПЕТ ХОЋЕ ДА ТЕ ОБЕСЕ, ДЕДИНЕ?

БУДИТЕ ЉУБАЗНИ И ИЗВОЛИТЕ У НОСИЉКУ...

ОХ? ДЕДИЦЕ? КРАЉ НАМ ЈЕ ПОСЛАО НОСИЉКУ?
ЖИВЕО АВГУСТ III ГЛУПИ?

У НОСИЉКУ, ВИТЕЖЕ?
САМО СЕ СМЕЈТЕ, А КАД МОЈ ПРИЈАТЕЉ КРАЉ ДОЗНА ШТА СТЕ МИ РАДИЛИ...

ОХ?
НЕЕ?

НОСИЉКА К'О СТВОРЕНА ЗА ЊИХ?
ЧЕКАЈ САМО ДОК ОСТАНЕМО САМИ? ПОКАЗАЋУ ЈА ТЕБИ...
КАКВА СРАМОТА? ЗАР СЕ ТАКО РАЗГОВАРА СА СВОЈИМ УНУКОМ?
КРАЈ
20

ГОПАЈ

By Bud Sagendorf

ИЗГЛЕДА ДА СЕ ОЛИВА С НЕКИМ ПРЕПИРЕ!

И ТО С БАЦОМ!

БЕЗОБРАЗНИЧЕ ЈЕДАН!

УВРЕДИО МЕ ЈЕ! КАЗ'О ЈЕ ДА САМ К'О МОТКА!

ДА!

ПА... И ЈЕСИ!

И РЕК'О ЈЕ ДА МИ ЈЕ НОС К'О КРАСТАВАЦ!

ДА! БАШ ЈЕ ТАКАВ!

А СТОПАЛА СУ МИ, КАЖЕ, КО СКИЈЕ!

НИЈЕ МНОГО ПОГРЕШИО!

И ЈОШ ЈЕ РЕК'О ДА САМ ГЛУПА К'О НОЋ!

ТАЧНО!

ХММ!

©1980 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

А КАЖЕ ДА ЈЕ ГЛУПА СВАКА ОНА ЖЕНА КОЈА СЕ **ЗАТРЕСКА** У ТЕБЕ!

?

Е, **ТО** ЈЕ ВЕЋ УВРЕДА!

? ! ?

2-3

BUD SAGENDORF

21

16

КАКО СЕ ТО РАДИ

СНИМИТЕ ФИЛМ

МАЛА ЧАРОЛИЈА

1

2

КАД СОФИЈА ДОТАКНЕ СТО ЗАУСТАВИЋУ КАМЕРЕ, А ТИ СТАВИ ПИЛИЋЕ...

...ОНДА ЋУ ПОНОВО ДА СНИМАМ, ПАЗЕЋИ ДА У МЕЂУВРЕМЕНУ НЕ ПОМЕРАМ КАМЕРУ!

УДВОСТРУЧАВАЊЕ ПРИЗОРА

КАКО ДА УДЕСИМ ДА СОФИЈА РАЗГОВАРА САМА СА СОБОМ НА ФИЛМСКОЈ ТРАЦИ?

ТО ЈЕ ЛАКО!

1

2

У ПРВОМ КАДРУ СТАВИ ЦРНИ КАРТОН НА ДЕСНУ СТРАНУ СЛИКЕ, ЗАТИМ ПРЕМОТАЈ ФИЛМ КАО КОД СУПЕР -ИМПОЗИЦИЈЕ...

...У ДРУГОМ КАДРУ ПОСТАВИ КАРТОН НА ЛЕВУ СТРАНУ! ПОШТО ЦРНА БОЈА НЕ РЕГИСТРУЈЕ, НА ФИЛМУ СЕ ВИДЕ ДВА СОФИЈИНА ЛИКА!

ФИЛТЕР ЗА КОЛОР

КАЖУ ДА ЗА КОЛОР ФИЛМ НИСУ ПОТРЕБНИ ДОДАТНИ ФИЛТЕРИ!

НИСУ, ЗАТО ШТО ЈЕ ОДГОВАРАЈУЋИ ФИЛТЕР...

...УГРАЂЕН У КАМЕРУ!

ШТА ЈЕ СА ПОЛАРИЗАЦИОНИМ ФИЛТЕРОМ?

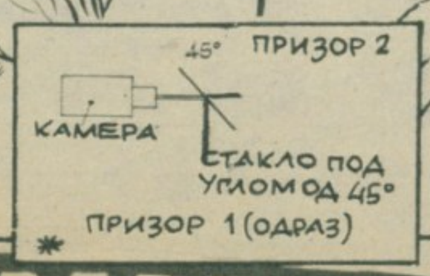
ТРЕБА ГА ИМАТИ ЗАТО ШТО ОТКЛАЊА РЕФЛЕКТОВАНУ СВЕТЛОСТ СА ВОДЕ ИЛИ СТАКЛА (НЕ И МЕТАЛА) КОЈА СЛАБИ ПУНОЋУ БОЈЕ.

ОКРЕЋИТЕ ПРСТЕН ФИЛТЕРА ДОК БОЈЕ НЕ БУДУ НАЈЈАРКИЈЕ.

СА ОВОМ КАМЕРОМ НЕ МОГУ ДА ОСТВАРИМ СУПЕР ИМПОЗИЦИЈУ!

МОЖЕШ! СНИМИ ЈЕДАН ПРИЗОР КОЈИ СЕ ДЕЛИМИЧНО РЕФЛЕКТУЈЕ НА СТАКЛУ А ДРУГИ КРОЗ СТАКЛО -ОВАКО...*

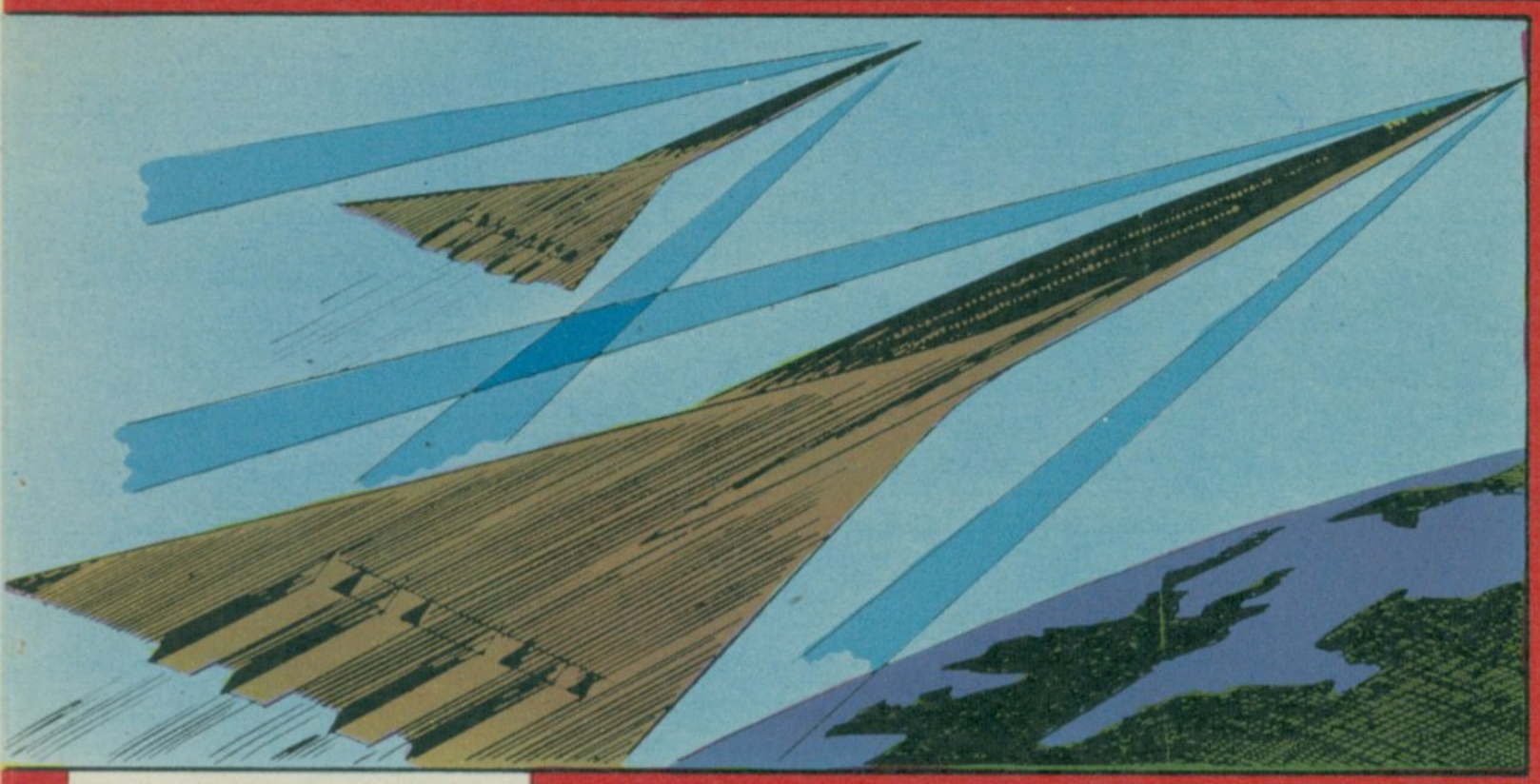
*

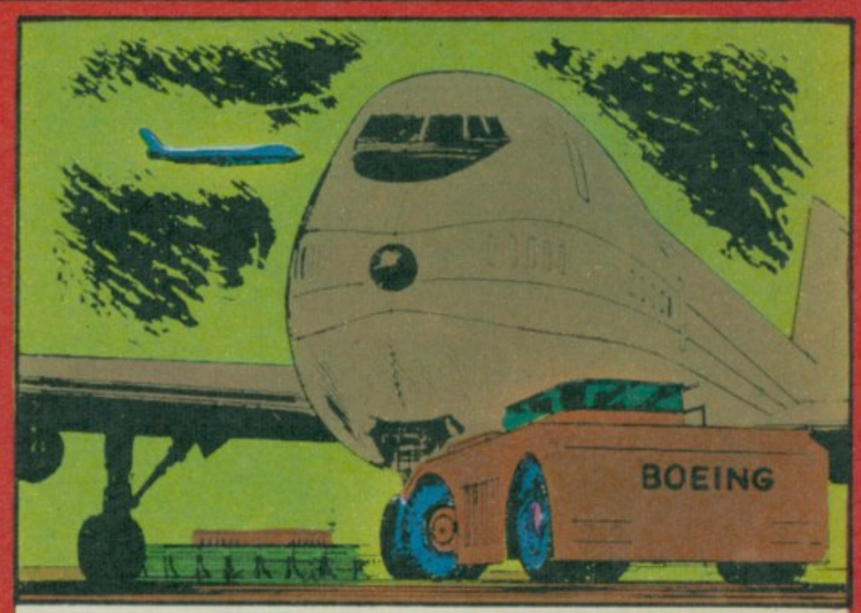
ВИКЕНД

...СУПЕРИМПОЗИЦИЈУ ТИТЛОВА НА ПРИЗОРУ ДОБИЋЕШ АКО ИХ ЗАЛЕПИШ НА ПРОЗОР ИЗА КОЈЕГ СЕ ПРУЖА ЛЕП ПОГЛЕД!

НА ПРАГУ 21. ВЕКА

АВИОНИМА НА ПОСАО

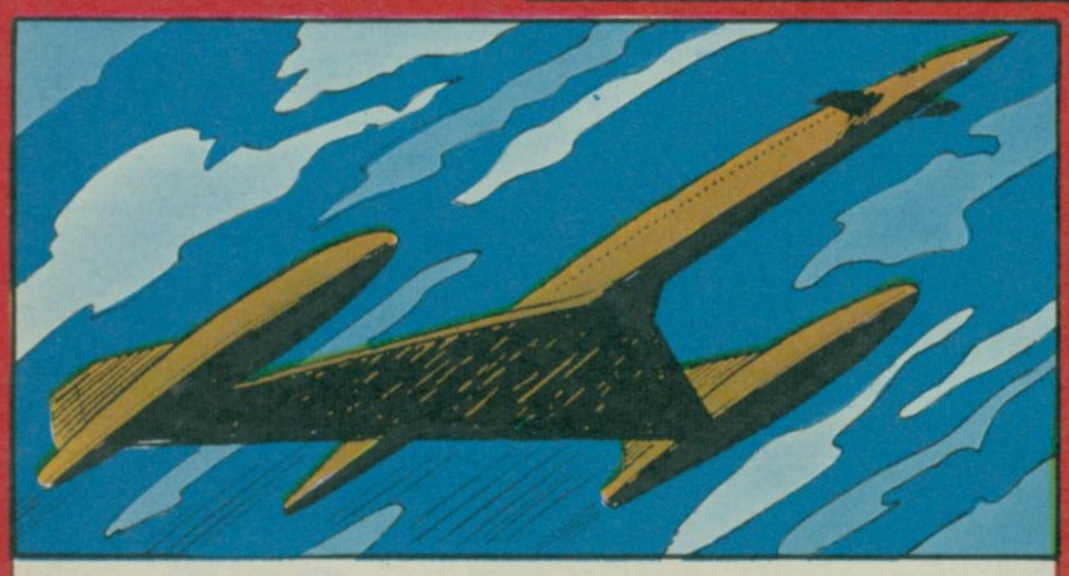

Транспортни авиони са клипним моторима одавно су замењени млазњацима који достижу, и премашују, брзину звука.

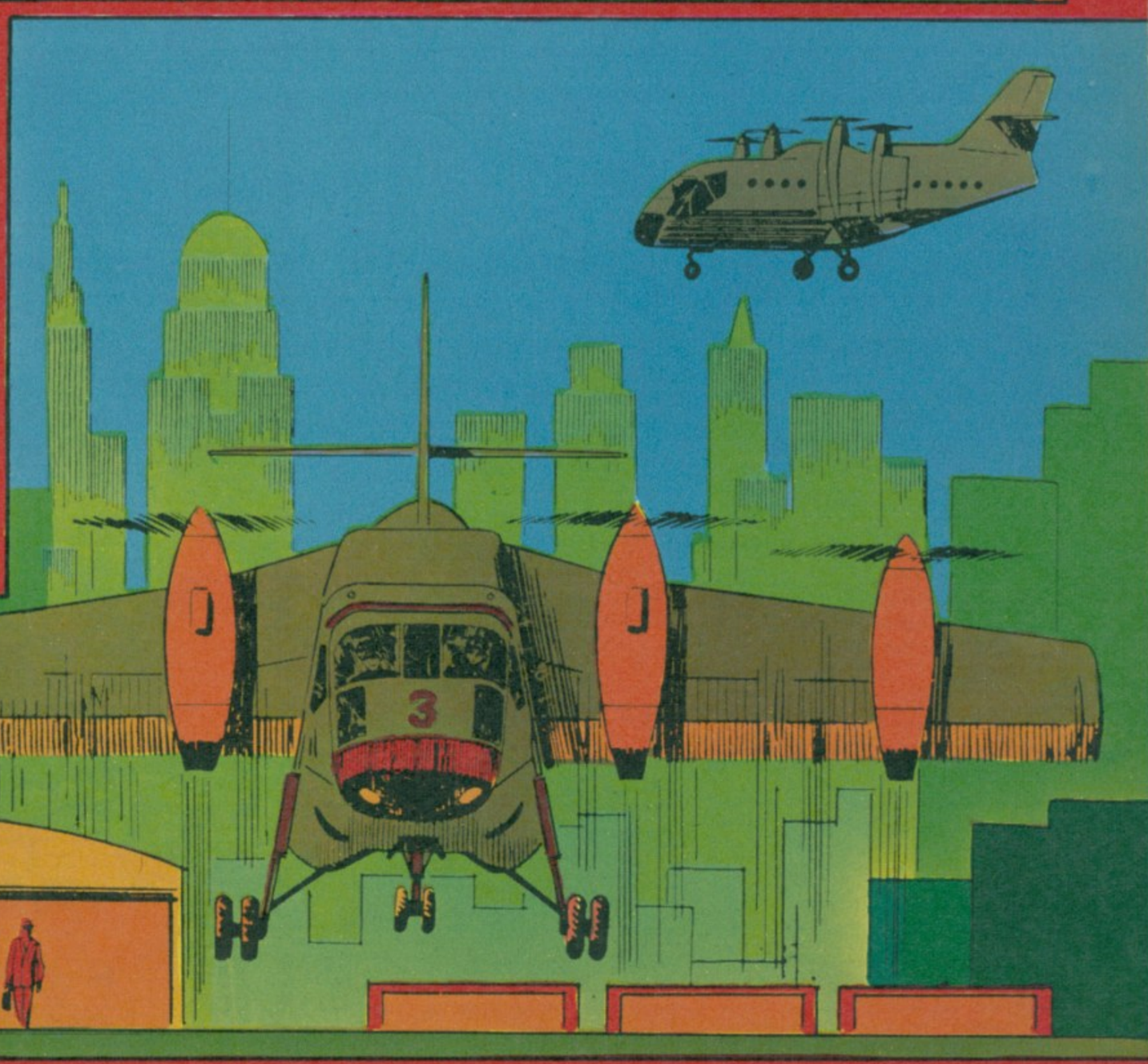
У наилазећим годинама очекује се велики пораст обима ваздушног превоза путника и робе тако да развој авијације предвиђа, пре свега, конструисање летелица које ће одједном моћи да приме више стотина путника. Неки авиони намењени војној авијацији и сада могу да понесу преко 800 особа. Специјални материјали који се тренутно употребљавају само у изради савремених летелица — борна влакна и берилијум — до 2000. године биће у редовној употреби.

Браћа Рајт су првим авионом први пут летели свега неколико секунди и том приликом, 1903. године, прелетели раздаљину мању од дужине једног данашњег „џамбо-џета"

До 2000. године појавиће се и путнички авиони на атомски погон који ће четири пута брже прелазити раздаљине данашњих авиона.

— Теретни авиони за које ће се градити и специјални аеродроми неће заостајати за авионима из путничке флоте.

Будући авиони моћи ће за кратке релације да вертикално полећу и слећу. Израчунато је да би се увођењем ових авиона у приградски саобраћај — уместо аутобуса — у великим градовима загађеност ваздуха смањила за 80 процената.

ДЕЛФИН РАВАН ЧОВЕКУ?

ПОШТО ВИШЕ НИЈЕ БИО У СТАЊУ ДА ПЛИВА, ЖЕНКЕ СУ ПЕРАЈИМА ПОДУХВАТИЛЕ РАЊЕНОГ ДРУГА И ИЗВЕЛЕ ГА НА ПОВРШИНУ.

Занимљива открића о делфинима све чешће нас опомињу да је дошло време да преиспитамо нашу интелектуалну надмоћ у односу на ове становнике мора. Јер, стотине прича које су на граници фантастике и ништа мање научних студија на ову тему говоре о изузетној интелигенцији, мирољубивости, стрпљењу и несебичној љубави ових створења. Своју наклоност човеку делфини свакодневно потврђују на делу — чувајући обале од ајкула и штитећи и спасавајући људе који се, стицајем несрећних околности, нађу беспомоћни усред мора.

Чују се и тврдње научника да би човек, у покушајима да успостави контакт са интелигентним бићима из свемира, ако постоје, наравно, најпре морао да се позабави делфином као најближим високоинтелигентним бићем.

ВИШЕ ВИЈУГА

Научни свет запањен је чињеницом да делфини имају више можданих вијуга од човека и да је сива маса, састављена од бројних нервних ћелија, сложенија код делфина него код човека.

У свом институту на Девичанским острвима америчка морнарица вршила је пре неколико година истраживања са циљем да се од делфина „прекопира" изузетна вештина кретања и искористи за пројектовање једне савршеније подморнице. Истраживањима је руководио неуропсихијатар Џон Лили. Надао се — касније је изјавио да се није преварио — да ће доћи до нових, значајних открића.

Све време др Лили је морао путем компјутера да одржава „корак" са делфинима јер њихов мозак ради брже од човековог — чак шеснаест пута брже! Да би утврдио да ли они лакше памте, поставио је електроду у одговарајући део делфиновог мозга. После само једног покушаја постигао је успех: апарати су регистровали да је делфин схватио да се притискањем прекидача покреће струјно коло. Мајмуни, рецимо, успевају да схвате ову технику тек после више стотина покушаја.

Занимљиво је и откриће да је сонорни систем делфина савршенији него код слепих мишева. Када су им на очи стављени гумени покривачи, делфини су наставили да пливају несмањеном брзином и, не ударајући о препреке, спретно су проналазили храну непогрешиво разликујући праву од вештачке рибе исте величине.

Дуго је владало мишљење да је развој говора ишао укорак са развојем мождане активности. Најновија открића, међутим, говоре да функционалне способности мозга одређују везујући активне елементе као што су неурони чији се број мери билионима. И у односу на број ових елемената, мозак делфина је у предности.

За развој говора везује се и количина информација коју нека јединка може да прими својим чулима. Неуроанатомска истраживања показала су да чула делфина могу да приме исто толико информација колико и чула човека.

После низа експеримената др Лили је изјавио да се делфини међусобно споразумевају. У базен у којем су били делфини поставио је металне преграде и тако их раздвојио. Ово је делфине веома узнемирило. Једно време све се орило од њихових разноврсних звиждука и онда су, скачући, упорно покушавали да виде једни друге. Затим је наступило затишје, а онда опет звиждуци — срећенији и конкретнији. Мужјаци су успостављали контакт са женкама. Један други монолог пре него што женка „проговори", а онда ћутање док она не заврши своје. Трајало је сатима

ВАЉА ИЗВИДЕТИ

Др Кенет Норис из Океанографског института Макапуу на Хавајима омогућио је групи пацифичких делфина да у лабораторији у Мајамију „разговарају" са својим другарима из Атлантика. Успостављена је права подморска телефонска веза. Сви су били запањени резултатом — делфини су

ЛАНКАСТЕРОВ ПОСЛЕДЊИ ЛЕТ

РУПА у РЕПУ

ПАДОБРАН КАПЕТАНА РЕКЛИЈА БЕЗБЕДНО СЕ ПРИБЛИЖАВАО ЗЕМЉИ. У ТОМ ТРЕНУТКУ НАИШЛА ЈЕ ЗАХУКТАЛА КОМПОЗИЦИЈА.

Био је то рутински задатак, уколико прекошење немачкој противавионској артиљерији и ловачким авионима над територијом окупиране Европе у лето 1944. године уопште може тако да се назове.

Тек када је зачуо клопарање точкова, Рекли је схватио шта му се догодило.

ЗВИЖДУЦИ У ЛАГУНИ

пажљиво слушали своје саговорнике, а онда и сами били пажљиво саслушани. И тако стално.

У поморској лабораторији у Пасадени, у Калифорнији, два делфина по имену Дорис и Деш стављени су у одвојене базене повезане телефонима. Веза је могла да се прекида. Утврђено је да су делфини непогрешиво уочавали прекид и поновно успостављање везе. Измењивали су поруке изражавајући се веома језгровито — говорили су највише пет секунди у једном маху. Кад није било одговора, обоје су ћутали, али су се затим повремено оглашавали „да би проверили линију".

„Разговор" и понашање пет делфина који су живели у лагуни Скемон, јужно од Сан Дијега у Калифорнији, пратили су осетљивим електронским апаратима др Џон Дрер и његов колега Вилијам Еванс. Да би их подстакли на активност, поставили су, у њиховом одсуству, преко лагуне 15 плутача.

После дужег боравка на отвореном мору, делфини су се вратили у лагуну. Чим су спазили плутаче, зауставили су се и повукли на удаљеност која им је гарантовала безбедност. Ту су неколико минута разговарали, а затим се један од њих, као извиђач, одвојио од групе и пажљиво приближио пловцима идући од једног до другог. Кад је завршио извиђање, вратио се свом јату и са другима измењао буру звиждука.

У РЕДУ, ИДЕМО!

Очигледно пратећи упутства, и други делфин је кренуо у извиђање. По његовом повратку, све се поново орило од звиждука. И кад су били сигурни да је све у реду, делфини су групно кренули напред — тихо и пажљиво прошли су поред плутача и упливали у лагуну.

У књизи „Човек и делфин" др Лили прича о младом делфину који је залутао међу ајкуле. Нашавши се у невољи, почео је да испушта различите сигнале у виду звиждања, у ствари позиве за помоћ. Више од двадесет делфина који су до тог тренутка живо „дискутовали" изненада је ућутало. Једно време владала је потпуна тишина, а онда је дружина свом снагом запливала ка месту удеса где су мужјаци одлучно насрнули на ајкуле. Беживотна тела непријатеља завршила су за кратко време на морском дну. Женке су у међувремену настојале да помогну рањеном другу. Пошто више није било у стању да плива, оне су га подухватиле перајама, свака са по једне стране, и изнеле на површину. С времена на време, женке су се смењивале на задатку, све док се повређени члан њихове дружине није сасвим опоравио.

Октобра 1967. године совјетска штампа писала је о групи делфина у Црном мору која је затражила помоћ од једног рибара: окружили су његов чамац и почели да га гурају у правцу једне бове где је рибар угледао младог делфина уплетеног у конопац сидра. Ослободио га је и дружина је, весело звиждући, допратила рибара до луке.

Писац Артур Кларк тврди да делфини карактеристичним говором преносе своја искуства са генерације на генерацију. То поткрепљује чињеницом да мајка делфина негује понекад младунче док не напуни 21 месец и за то време веома му је привржена.

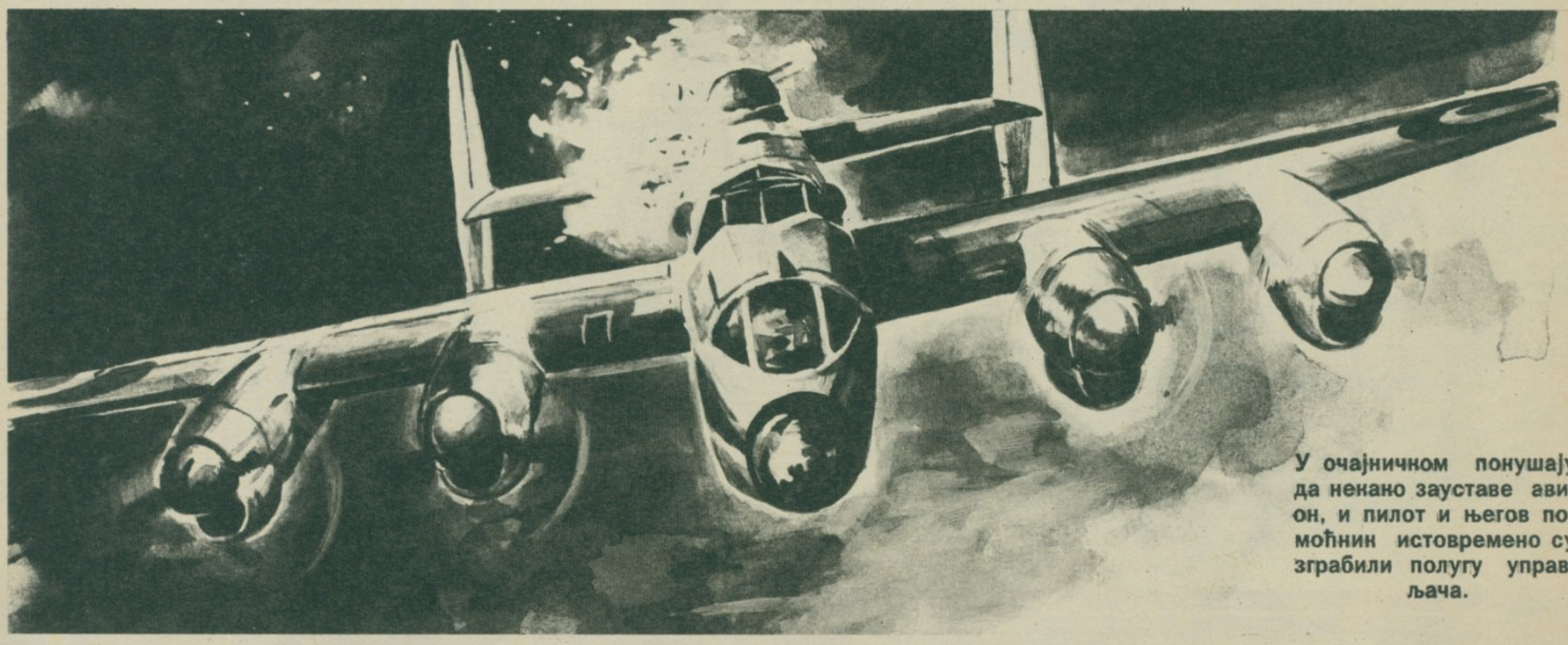
И сам др Лили претпоставља да мајка у овом периоду учи бебу знању и умећу.

Откриће да делфини могу да имитирају човеков глас наговестило је узбудљиву могућност споразумевања делфина и човека. Једног дана из звучника у лабораторији доктора Лилија зачуло се отегнуто „три — два — осам", и један од делфина почновио је пискавим тоном ове три речи. Делфин чак може да имитира и човеков смех, тврди доктор Лили, само што то чини осам пута брже.

један од испитаника, по имену Елвер, знао је да каже: „У реду, идемо" на чистом енглеском језику, а умео је и да броји од 1 до 10. Њему је др Лили понекад знао да прочита на десетине слогова тражећи затим да их овај понови. У готово 90 посто случајева Еливер је успевао да понови све слогове држећи се редоследа којим су читани.

Њихова интелигенција, очигледно, није за потцењивање.

В. Д.

У очајничком покушају да некако зауставе авион, и пилот и његов помоћник истовремено су зграбили полугу управљача.

Посада енглеског бомбардера „ланкастер" која је 21. јуна чекала знак за полетање, знала је да је чека тежак задатак. Циљ је био индустријско постројење у Веселингу у рурској области.

Несрећа се догодила свега неколико минута пошто су прелетели холандску границу. Снажна експлозија у задњем делу авиона послала их је у стрмоглавом ковитлацу према земљи. Немачке противавионске јединице забележиле су погодак.

У очајничком покушају да некако зауставе летелицу, заповедник Рекли и његов инжењер снажно су повукли полугу управљача. Узалуд. Граната је толико оштетила инструменте, да је посада, покушавајући да одржи правац, морала конопцима да учврсти управљач у неутралном положају. У поду, на месту експлозије, зјапила је рупа.

— Враћамо се! — гласило је Реклијево кратко наређење.

Одсечено изговорена наредба нагнала је искусног митраљесца Рафија Дејвиса да одмах посегне за падобраном. Оно што је угледао потврдило је да несрећа никада не долази сама. падобран је био неупотребљив, а резервног није имао.

У часу када су пред собом већ назирали енглеску обалу Сафока, мотори су отказали. План да авион спусте на западну обалу британског копна отпао је. „Ланкастеру" више није било спаса. Требало је мислити на људе.

Следећег тренутка Рекли је утонуо у измаглицу од које ништа није видео. Осетио је само силовит трзај, а затим како га нешто вуче великом брзином. Поред саме главе зачуо је клопарање точкова и тек тада схватио шта се догодило. Невероватном игром случаја његов падобран се закачио за воз!

Несносна јека точкова била је последње чега се сећао. Када је коначно изронио из таме већ је била ноћ и он је лежао поред саме пруге. Падобрана нигде није било. Тетурајући се од несносног бола у глави кренуо је шинама. Десно раме уопште није осећао, а једну руку није могао да помери.

Нешто касније поред тешко рањеног пилота зауставио се теретни воз и пребацио га до станице. Недуго затим Рекли се нашао у болници.

Други чланови посаде успели су безбедно да се спусте. Срећа је напустила једино Тафија Дејвиса. Митраљезац је искочио држећи се за једног од својих другова. Међутим, негде на пола пута до земље, стисак руке је попустио и несрећни Дејвис се суновратио у бездан.

5 ИЗУЗЕТНИХ, БОГАТО ИЛУСТРОВАНИХ КЊИГА
ОТКРИЋА И ИСТРАЖИВАЊА

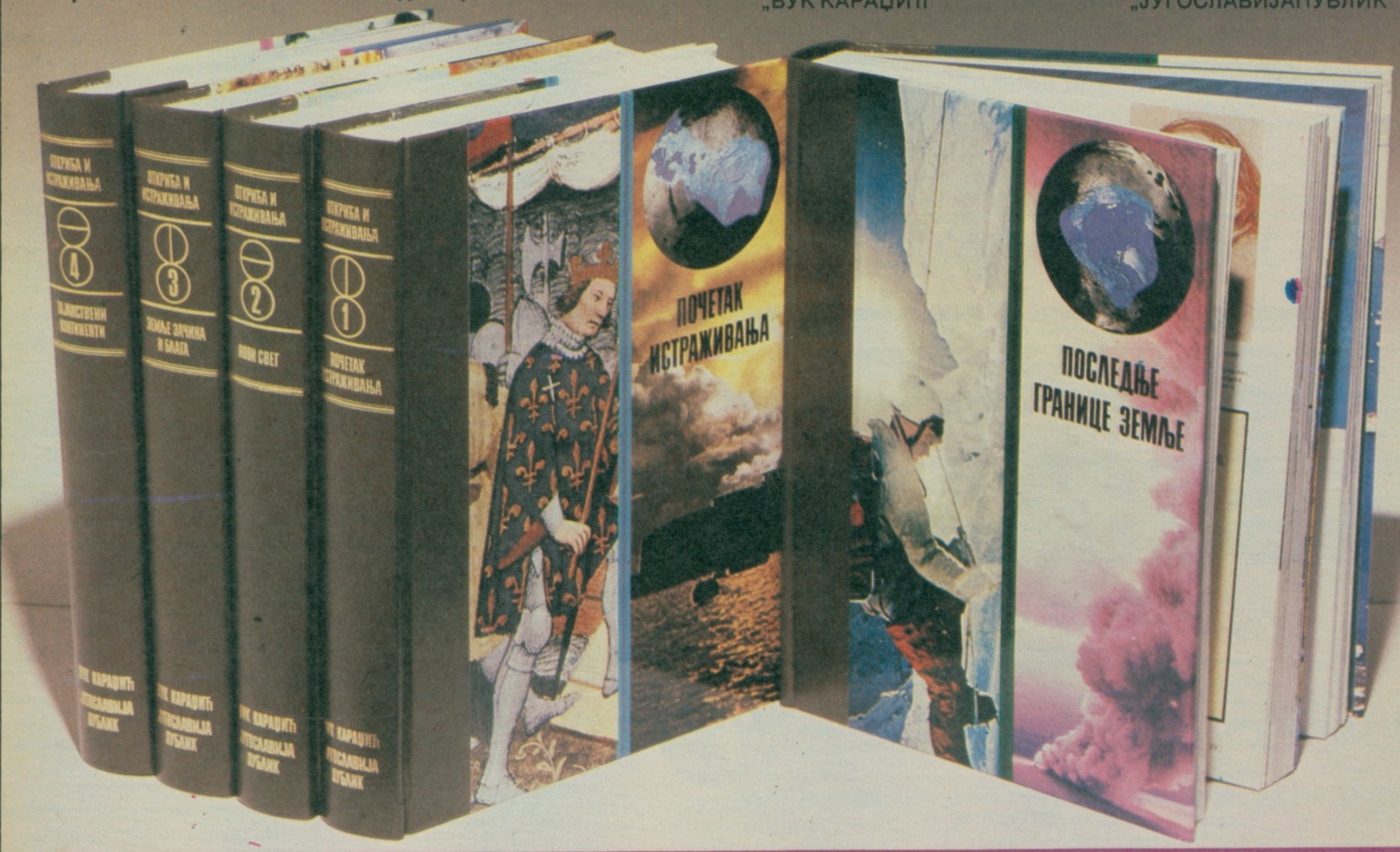
- **ПОЧЕТАК ИСТРАЖИВАЊА**
- **НОВИ СВЕТ**
- **ЗЕМЉА ЗАЧИНА И БЛАГА**
- **ТАЈАНСТВЕНИ КОНТИНЕНТИ**
- **ПОСЛЕДЊЕ ГРАНИЦЕ**

5 КЊИГА
ЕНЦИКЛОПЕДИЈСКОГ ФОРМАТА (19 × 27)
2400 СТРАНА
УЗБУДЉИВОГ ТЕКСТА
40 СТРАНА ИНДЕКСА
1000 ЗАНИМЉИВИХ ПОДАТАКА
ВИШЕ ОД 2000
ИЛУСТРАЦИЈА У БОЈИ
140 ГЕОГРАФСКИХ КАРАТА

„ОТКРИЋА И ИСТРАЖИВАЊА“ спадају у научно-популарну врсту књижевности која у последње време побуђује све шире читалачко интересовање. На јединствен и приступачан начин ових пет књига дају преглед човекове радозналости за тајне природе и резултате његових упорних настојања да савлада раздаљине, да потчини простор, да у своју корист упрегне силе природе. На око 2500 страница великог формата представљен је преглед кретања људске мисли на раскршћима цивилизација, везе појединих култура у различитим друштвима и различитим временима, приказана су најзначајнија открића у разним областима људске делотворности.

ОТКРИЋА И ИСТРАЖИВАЊА у издању
„ВУК КАРАЏИЋ“ „ЈУГОСЛАВИЈАПУБЛИК“

ЦЕНА КОМПЛЕТА 2.800.— динара.

Књиге можете купити сваког радног дана до 15 часова у **ИРО „ВУК КАРАЏИЋ“, Краљевића Марка 9,** тел. 620-371, а можете их купити и у нашим представништвима у

Новом Саду —
Лазе Костића 22, тел. 20-339;
Сарајеву —
Симе Милутиновића 10,
тел. 22-773;
Светозареву —
Славке Ђурђевић бб. згр. Б-3,
тел. 23-313 и у
Загребу —
Николе Тесле 14/III, тел. 410-525.

Издавачка радна организација „ВУК КАРАЏИЋ“ Београд, Краљевића Марка 9 ОЗ 13 IV 198

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем комплет од 5 књига ОТКРИЋА И ИСТРАЖИВАЊА по цени од 2.800 динара.
ЗА ГОТОВО — плаћање поштару приликом пријема књига.
НА ОТПЛАТУ — у ____ редовних месечних рата. Задужницу ће потписивати једно од 18 месних лица која ће сваког месеца наплаћивати износ рата према броју рата и важећим законским прописима. Рате ће уплаћивати редовно по пријему књига, а оверене уплатнице „Вук Караџић“ ће поштарац предавати.
У случају спора признајем надлежност општинског суда у Београду.

Презиме, име и очево име: _____

Место и година рођења: _____

Занимање: _____

Поштански број и место становања: _____

Телефон: _____

Улица и број: _____

Назив и адреса радне организације: _____

Оверава о запослењу за купце на отплату: _____ Потпис купца: _____

Број личне карте: _____ Издата од СУП-а: _____

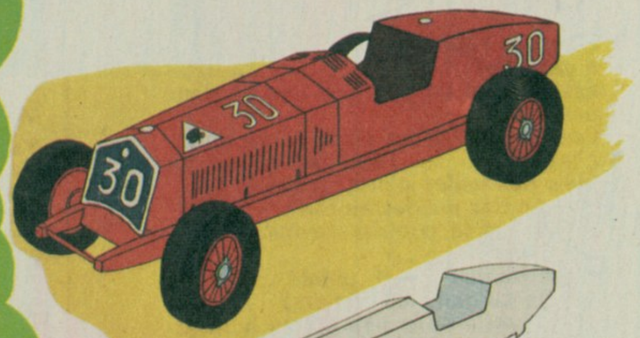
Пензионери прилажу потврду о висини пензије.

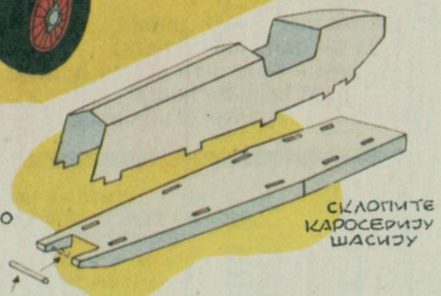
Ушћин кутак

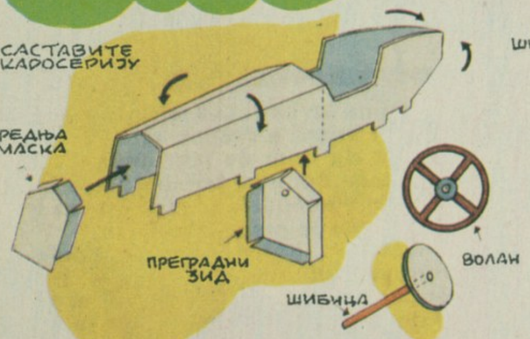
СТАРИ ТРКАЧКИ АУТОМОБИЛ

АЛФА РОМЕО Р-2 из 1924.

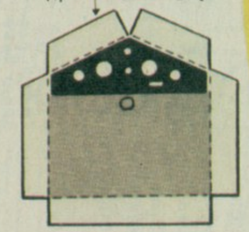
ОВАЈ АУТОМОБИЛ ПОСТАО ЈЕ ПОЗНАТ У ПЕРИОДУ ОД 1924. ДО 1930. ГОДИНЕ И ПОБЕБИВАО ЈЕ НА МНОГИМ ТРКАМА. СТРАКЕ ТРЕБА ПРВО ЗАЛЕПИТИ НА ТАЊИ КАРТОН, А ЗАТИМ ПАЖЉИВО ИСЕЦИ СВЕ ЕЛЕМЕНТЕ АУТОМОБИЛА КОЈЕ ЋЕТЕ СПОЈИТИ И ЗАЛЕПИТИ ПРЕМА УПУТСТВУ.

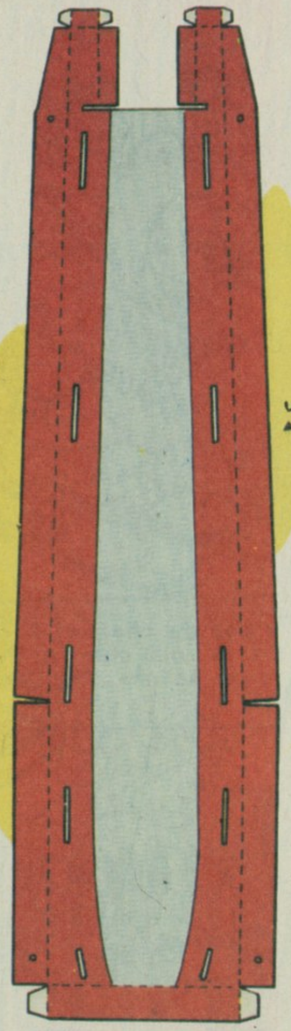

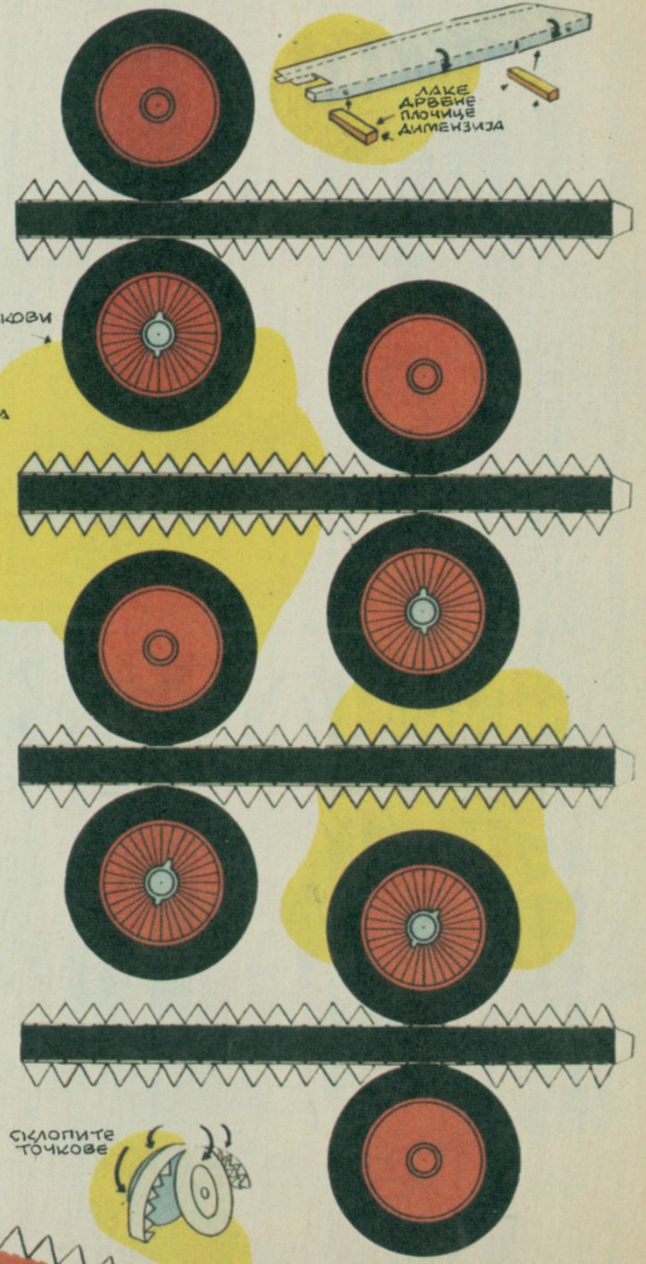

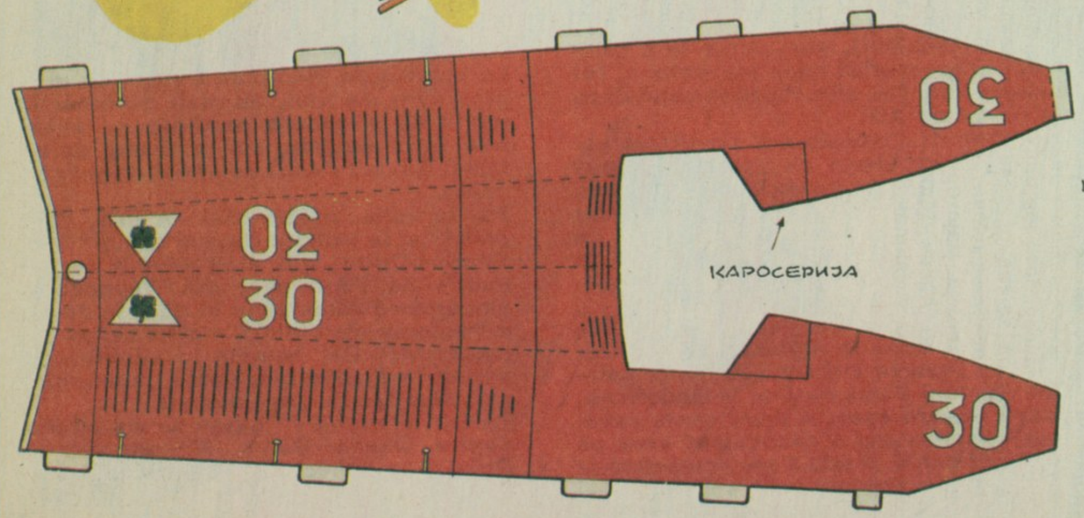

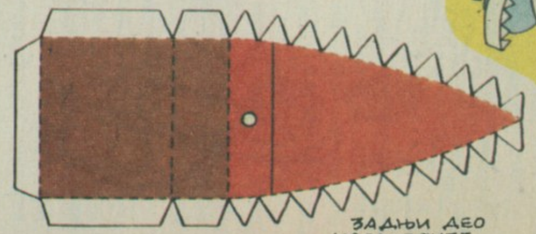

ХИТ СТРАНА

ЗДРАВКО ЧОЛИЋ

После једногодишње паузе најпопуларнији певач 1978. године ЗДРАВКО ЧОЛИЋ поново се вратио домаћој поп-сцени, дискофилима и свима онима који су га те године фанатично следили. Сетимо се само његове велике турнеје по Југославији, концерата испуњених до последњег места, спектакла на стадиону Црвене звезде, затим рекордних тиража и бројних телевизијских наступа. Здравко је постао идол не само своје генерације, већ и оних много млађих, али и старијих.

После свих успеха и новинских страница пуних Здравкових изјава и чланака о њему, дошла је пауза од годину дана, време које је популарни сарајевски певач провео на одслужењу војног рока. По изласку из Армије Здравко је прионуо на припремање новог албума. Плоча се појавила са малим закашњењем и треба да послужи, пре свега самом певачу, као барометар тренутне популарности јер одсуство са поп-сцене је дуг период за једног певача. На реализацији Здравкове последње плоче „Због тебе" учествовали су проверени мајстори: Корнелије Ковач, Горан Бреговић, Арсен Дедић, Ђорђе Балашевић, Кемал Монтено, Слободан Вујовић и веома добра екипа музичара и сниматеља.

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

ЗБОГ ТЕБЕ

Музика и текст: Ђорђе Балашевић

Пева: Здравко Чолић

Због тебе сам био спреман
на велика дјела
Завршио бих вишу школу
да си ти то хтјела
И слушо бих Шопена,
понашао се зрело
Носио бих кишобран и
вечерње одијело
Све због тебе.

Због тебе су неки дани
збиља били весели
Неки су ми били тужни,
а неки су ми присјели
И писао сам пјесме заносне
и сјетне
И гледао у твоје спуштене
ролетне
И то све због тебе.

А ти, ти си имала свој
нашминкани свијет
Ти си расла као егзотични
цвијет
Ти си снила један сасвим
други сан.
А ти, ти си новог дечка
пронашла за час
Никад ниси срећу
смишљала за нас
Ти си имала за себе
други план

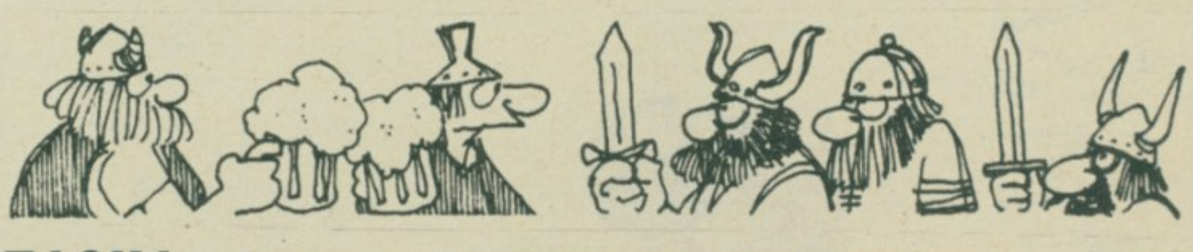
ЧИТАОЦИ ЈАВЉАЈУ...

Вести из Фоче

У Фочи, граду који лежи на обалама двију ријека Дрине и Ћехотине, већ двије године свира рок-група ОДЈЕК. Састав наступа на приредбама и игранкама и популаран је не само у Фочи већ и у околним мјестима. На репертоару им се налазе композиције домаћих и страних рок-група, али имају и својих пјесама које су за кратко вријеме постале хит. Њихова најслушанија композиција је „Волим те лудо", која ће се можда појавити и на њиховом првом синглу.

Групу сачињавају: МУСТАФА ЂЕРИМОВИЋ (вокал), ЗИЈАД УШТО (бубњеви), ЧАСЛАВ ВОЈВОДИЋ (оргуље), НИЈАЗ УШТО (бас-гитара) и АДМИР ЂУЛАНЧИЋ (соло-гитара). Часлав је уједно и композитор, а Адмир писац текстова.

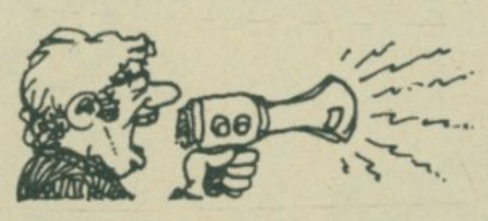
Драган Тошовић
Бранка Гаговића 11
Фоча
(хонорар 150 дин.)

БЕРЗА ПЛОЧА

Продајем следеће ЛП плоче: »Deep Purple in Rock«, »Made in Japan« (DEEP PURPLE), »Trilogy« (EMERSON, LAKE AND PALMER), »Ekseptional Classics« (EKSEPTION), „Концерт за гитару" (Јован Јовичић), »Chicago at the Carnegie Hall« (CHICAGO), »Birds of Fire« (MANAVISNU ORCHESTRA) »Tales of Another« (Gary Peacock).

Рудолф Кевешди,
Беле Бартока 52
24000 Суботица

Купујем добро очувану плочу Рода Стјуарта »Footlose and Fancy Free«.

Љиљана Павловић,
Владе Аксентијевића 6.
11250 Железник

Продајем или мењам добро очуване ЛП плоче. »L. A. Woman« (DOORS), »Made in Japan« (DEEP PURPLE), »Wish You Were Here« (PINK FLOYD) i »Meddle« (PINK FLOYD), те сингл-плоче »Michelle«, Yesterday« (BEATLES) и »Whiter Shade od Pale« (PROCOL HARUM).

Синиша Бујас,
ЈНА 47, 59000 Шибеник

Миша Марковић

Својом сингл-плочом МИША МАРКОВИЋ је изненадио своје поклонике и све оне који су очекивали да чују нешто комерцијално, у већ карактеристичном Мишином стилу. Међутим, у песмама има доста елемената рока и то ће, како сам Миша каже, од сада бити његова оријентација.

На овом синглу Марковић се представио као кантаутор мелодија „Шта ћемо сад" и „Па ти ниси ту". О својој најновијој плочи Миша нам је рекао: „Неки моји познаници су се изненадили што сам снимио кантауторску плочу. Они који мој рад прате годинама вероватно се сећају да сам још 1971. године на омладинском фестивалу у Суботици био представљен као комплетан аутор, док је и моја прва плоча била кантауторска са композицијама „Молим те не плачи" и „Пролећна звона". Пошто ми та плоча није

СЛАЂАНА МИЛОШЕВИЋ

СЛАЂАНА МИЛОШЕВИЋ, београдска певачица, већ више од две године својом агресивношћу и појавом другачијом од осталих успева да заокупи пажњу чак и оних најконзервативнијих. Истина, музичку каријеру и појаву обележиле су песмице као што су „Ау, ау“, „Симпатија“ и „Сексн дама“ које су је више представиле као личност са смислом за шоубизнис него особу која за овај посао има заиста и дара.

Вероватно схвативши и сама да таквим песмама оставља празнину код слушалаца, Слађана чини велики заокрет у каријери. Дефинитивно се растаје са јефтиним публицитетом и песмицама о чему и сама говори: „Све је то био увод у оно што тек следи. На неки начин сам морала да уђем у тај музички свет певајући онако како су други желели. На моју срећу, оваквом начину рада дошао је крај. „Горим од жеље да убијем ноћ“ назив је моје најновије ЛП плоче. У музичком погледу то је један потпуно нов подухват. Музика је рокерска, пуна динамике. Безличне хитиће замениле су песме које живе. Веома сам задовољна, мада не у потпуности, јер има још ствари које морам да урадим другачије и боље.“

Први ЛП Слађана Милошевић је реализовала у сарадњи са добро одабраном екипом музичара. То су: Лазар Ристовски, Мики Петковски, Ипе Ивандић, Драган Јовановић, Милош Зеигер, док је продуцент плоче Енцо Лесић. Од понуђених хитова са овог ЛП-ија издвајамо две нумере које се могу сврстати у боља домаћа рок-остварења. То су песме „Амстердам“ и „Очигледно није ми свеједно“.

прошла онако како сам очекивао, нашао сам се у дилеми. Морао сам се определити: или да наставим као певач или композитор. Радити на две стране било је тешко, тако да сам све донедавно одабрао певање кад ми се указала прилика да се, ево, овом малом плочом представим дискофилима у двострукој улози.“

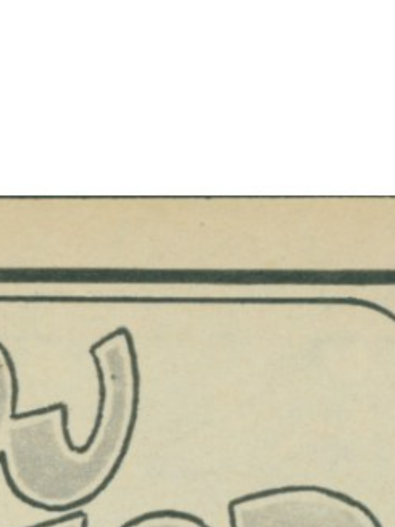
Од изласка последње Мишине плоче до ове најновије протекло је пет месеци. „Та пауза је планскн припремљена“, каже Миша. „Желео сам да се публика мало одмори, а ја сам то време искористио за рад. Наставио сам са стилом који ми лежи, само је измена извршена утолико што је у мојој музици сада много више елемената рока. Мислим да је време шлагера прошло. Очекујем да ће се моја последња плоча продати у солидном тиражу. Ако задовољим укусе публике, ускоро ћу је обрадовати новим остварењем — великом плочом.“

НАША КАРИКАТУРА

АББА

МОЈ ИЗБОР

*****

Познати певач, композитор и сада директор фестивала забавне музике „Београдско пролеће“ **МИЊА СУБОТА** дуго је размишљао док није одлучио које би песме снимио на траку и понео на пусто острво. Рачунајући, вероватно, на дужи период боравка на нашем измишљеном пустом острву, Миња је углавном размишљао о великим плочама, како домаћим тако и страним.

ДОМАЋЕ

1. MODERATO CANTABILE — Арсен Дедић
2. ДНЕВНИК ЈЕДНЕ ЉУБАВИ — Јосипа Лисац
3. ЛЕБ И СОЛ I — Леб и сол
4. ГАБИ — Габи Новак
5. ЗВОНКО БОГДАН I — Звонко Богдан

СТРАНЕ

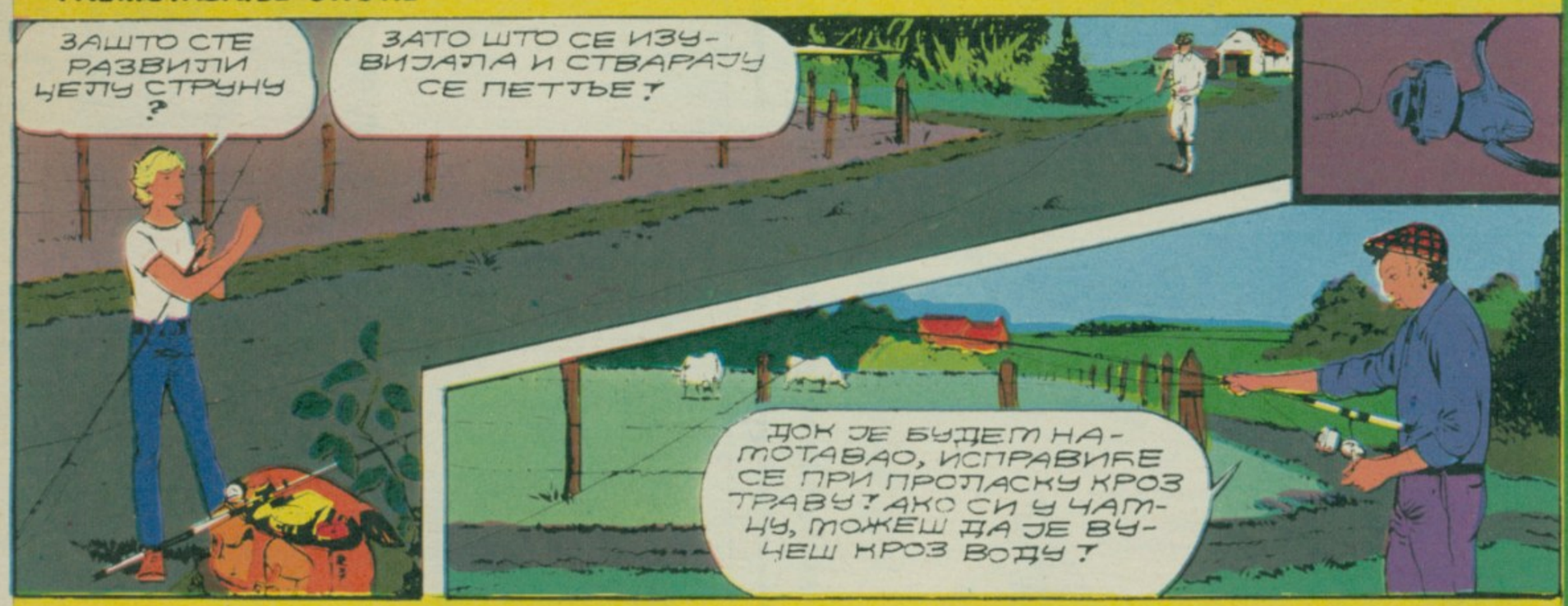
1. GLEN MILLER — Glen Miller
2. ERROL GARNER — Erroll Garner
3. WHITE ALBUM — Beatles
4. SMALL HOURS — Frank Sinatra
5. PEOPLE — Barbra Streisand

УПОТРЕБА КОЧНИЦЕ ЧЕКРКА

РАЗМОТАВАЊЕ СТРУНЕ

НАМОТАВАЊЕ НОВЕ СТРУНЕ

РИБАРЕЊЕ НА КИШИ

МА ШКО РИБО

ИСТИНИТО ОД РЕЧИ ДО РЕЧИ

ОСИМ ЗА ШАРАНА У ТОКУ ЈЕ ЗАКОНОМ ОДРЕЂЕН ЛОВОСТАЈ И ЗА КЕЧИГУ (ОД 1. АПРИЛА ДО 31. МАЈА), МЛАДИЦУ (ОД 1. ФЕБРУАРА ДО 15. МАЈА), ЉИПЉАНА (ОД 1. ЈАНУАРА ДО 15. МАЈА) И СМУЂА (ОД 15. МАРТА ДО 30. АПРИЛА).

ШАРАН — ЛИСИЦА МЕЂУ РИБАМА

Искусни риболовци и ихтиолози, стручњаци који изучавају живот риба, сматрају да је од речних становника најинтелигентнији — шаран. О његовој сналажљивости и лукавству приповедају се приче као и о лисици.

Аласи тврде да ова риба може да осети мрежу и пре него што је додирне. Ако је окружена мрежом, често је обилази као да испитује и ако утврди да не може да се провуче испод ње, узима залет и прескаче је. На муљевитом дну, шаран понекад зарије главу у меко дно, легне на бок и сачека да мрежа прође изнад њега.

Ухваћен на удицу, он по сваку цену покушава да се ослободи, ударајући главом о дно или обалу. Ако се у близини налази потопљено грање, камење или пањеви, шаран ће муљевито да омота најлон око њих, после чега се најчешће ослобађа.

КО ЈЕ НЕЗАСИТИЈИ?

У нашим водама живи доста грабљивих риба, али се сматра да су најнезаситији штука и сом.

Штуку најчешће називају „речном ајкулом". Чувени зоолог Алфред Брем забележио је и случај када је штука угризла за њушку мазгу која је дошла да пије воду. Према овом научнику, штука је својим чељустима пуних као жилет оштрих зуба шчепала за руку и једну пралју која је на реци прала рубље. Када је гладна, и не само тада, ова риба, гоњена јаким и помало чудним нагоном, напада и хвата готово све што јој се појави у видокругу: пловку, миша, змију, барску птицу...

ЛА ОЛА ЛОВА 2

ПРИПРЕМА
Ing
М. ЂОНИЋ

По прождрљивости, са штуком може да се мери само сом.

ПУНОГ СТОМАКА, А ГЛАДАН!

Сем зими и у време мреста, сом је готово незасит. Његов апетит задивљује и најбоље познаваоце слатководних риба: крупан сом може да прогута чак и гуску или шарана од 7—8 килограма! Забележени су случајеви да је сом уједао за руке аласе док су га вадили из барке. На удицу су хватани сомови којима је стомак био пун, али који нису пропустили да прогутају укусан залогај, па био то и — мамац!

ЦИН И ПАТУЉАК

Највећа слатководна риба несумњиво је моруна, дужине и до 6 метара, а тешка преко тону и по! Срећом, ова гдосија од рибе није грабљивица као штука. Да је таква, била би, вероватно, опасна и за човека.

Између моруне и охридске ситнице (и име јој каже колика је!) огромна је разлика. Овај рибљи кепец који се храни ситсантиметара и сматра се ним раковима и инсектима нарасте највише до пет нашом најмањом слатководном рибом.

ШТИТИ ИХ И ЗАКОН

Неке врсте риба у нашим водама одувек су биле изузетно ретке, да би данас дошле на ивицу истребљења. Најбољи примери за то су сим и паструга, сродници кечиге, којима због промењених услова животне средине прети потпуно изумирање. Зато су стално заштићене законом, што значи да не смеју да се лове.

Пример врло ретке рибе је и штука црника. Иако је сродник познате, велике и грабљиве штуке, ова ситна риба из доњег дела Дунава уопште не личи на своју рођаку.

ЗАМЕНА ПРСТЕНА НА ВРХУ ШТАПА

МЕРЕЊЕ РИБЕ

СУШЕЊЕ ШТАПОВА

ПРИЧВРШЋИВАЊЕ ПРСТЕНОВА

ИЗ РИЗНИЦЕ ПРИРОДЕ

СТАНОВНИК СВ

СОВЕ СУ ВЕОМА ОМРАЖЕНЕ У ПТИЧЈЕМ ЦАРСТВУ ЈЕР СУ СВИРЕПЕ, НЕПОВЕРЉИВЕ И НЕДРУЖЕЉУБИВЕ. ИСТОВРЕМЕНО СУ НЕЖНИ РОДИТЕЉИ И ВЕРНИ БРАЧНИ ДРУГОВИ.

За сову су од давнина везиване разне празноверице. Због буљавих очију, непријатног, продорног погледа и аветињских крикова које пушта ноћу дуго је сматрана за верног пратиоца ђавола и вештица и злогласног весника смрти као мудра старица говори мало, али паметно и углавном проводи време удубљена у мисли.

ВИДИ ДАЊУ КО' ПО НОЋИ

Сове су, како је духовито приметио један природњак, грађани света јер су се захваљујући изванредној способности прилагођавања брзо навикле на све климе и пределе. Научници су утврдили да на Земљиној кугли живе 133 врсте ових птица од којих су неке мале као врапци, а друге велике као кокоши.

Сове су изразито ноћне животиње. Већи део дана проводе дремуцкајући у скровиштима — обично у шупљинама стена или на врху дрвећа — а у сумрак се буде и крећу у лов. У откривању плена највише им помажу крупне, буљаве очи које и при најмањој светлости одлично виде.

Ако је ноћ ведра, за лов им је довољна и светлост звезда. Уколико је сасвим мрачно, остају у склоништу и на лов заборављају. Једина врста сове која може да лети и у мрклом мраку, и то исто тако сигурно као и по дану, је мали гаћасти ћук.

Совине очне јабучице су савршено прилагођене ноћном начину живота. Јако су испупчене и личе на полукугле, али се не могу померати у дупљи. Ипак, сова без тешкоћа осматра и предмете који јој се налазе са стране или иза леђа јер јој је врат веома покретан па главу може да окреће и за читавих 180 степени.

И чуло слуха јој је веома изоштрено. Утврђено је да сове могу и на даљини од 50 метара да распознају цијук миша — своје омиљене посластице. Лево и десно ухо нису једнаке грађе. Једно је веће, друго мање, а на глави су распоређена асиметрично тако да птица јасно разликује одјеке који приликом лета долазе од замаха њеног десног или левог крила. Према овим одјецима сова може тачно да оцени одстојање од свих околних предмета и да се са великом прецизношћу устреми на жртву.

Неке врсте, такозване ушаре, имају на глави перје које у случају опасности наностреше да би заплашиле непријатеља.

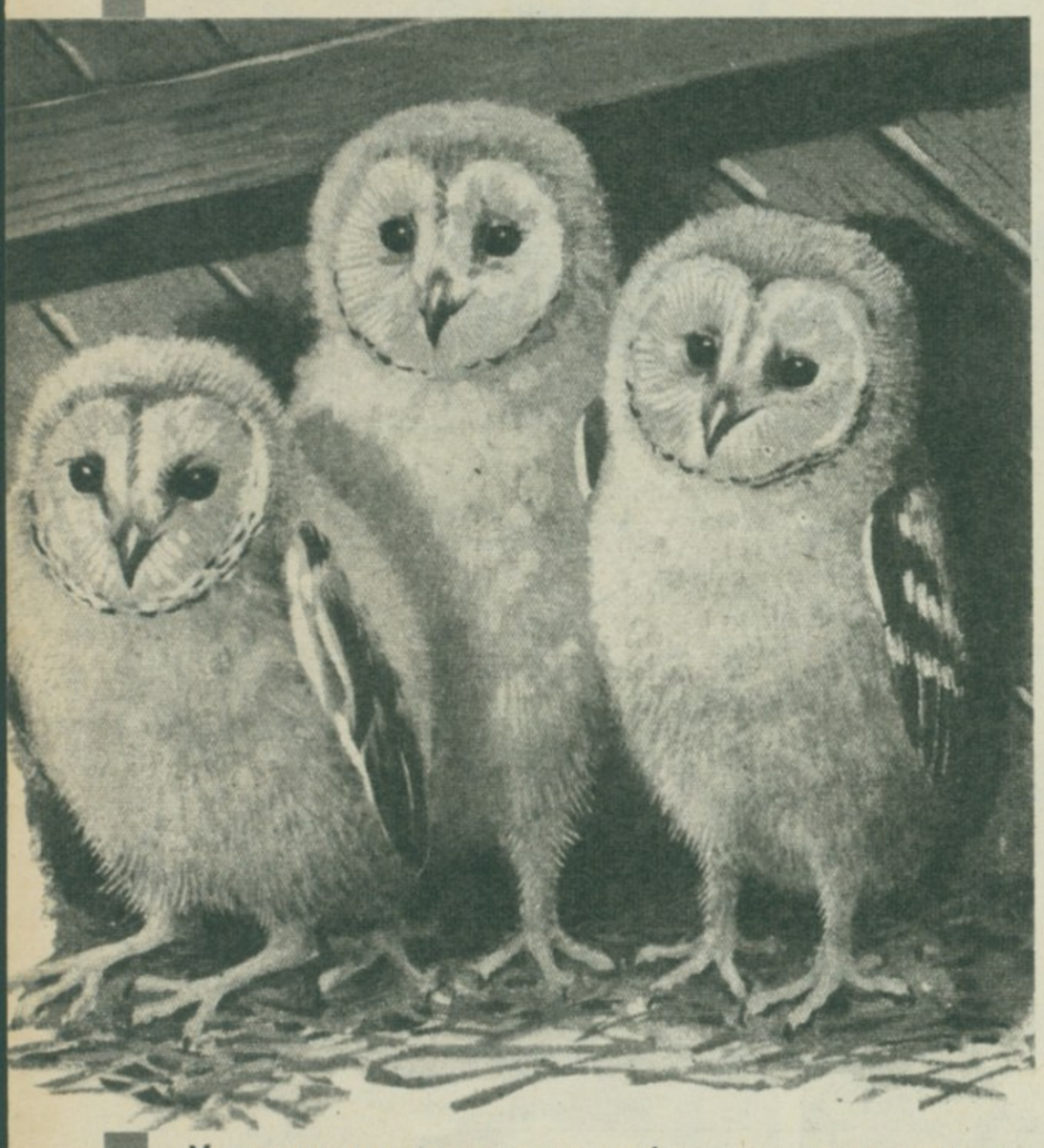
Највећи број сова има широко, округло лице, а тело прекривено меким, еластичним перјем које се повија и под најмањим притиском ваздуха. Захваљујући овом природном огртачу лет сове је готово бешуман. То јој омогућује не само да се непримећено прикраде плену већ и да избегне многобројне непријатеље. У разбојничким походима главно јој је оружје снажан кукасти кљун и дугачке савијене канџе, оштре као кама.

УЛТРАЗВУЧНА УЗБУНА

Познато је да су сове веома омражене у птичјем царству. Ноћни живот научио их је да зазиру од свега што живи на светлости и учинио их свирепим, неповерљивим и недружељубивим. Готово све дневне птице непријатељски су расположене према совама и често их узнемиравају, као да би хтеле да им се освете за нападе које им ови ноћни разбојници приређују за време сна.

Када се у шуми примети долазак неке веће сове, у птичјем свету настаје права узбуна. Птице које је опазе одмах се узнемире и почну да кричe не би ли свима дале до знања да је опасност близу. Зачудо, на знак узбуне ниједна птица не покушава да се сакрије или побегне већ се скупљају у мања јата и опкољавају непријатеља.

Ово необично понашање сасвим је разумљиво ако се зна да сова, која је преко дана полуслепа, „опипава“ простор испуштајући, слично слепим мишевима, ултразвучне крике. Уколико се више птица нађе у њеној близини, утолико јој је теже да изабере жртву: на њеном „радиолокационом екрану“ појављује се

У откривању плена сови највише помажу крупне, буљаве очи, савршено прилагођене ноћном начину живота.

Ипак, њене „чудновато људске“ црте лица донеле су јој и углед и поштовање. Код старих Грка сова је као света птица била посвећена богињи мудрости Атени. У њеном храму на Акропољу ове птице су чуване и гајене са посебном пажњом, а код сеоског света сматрало се за свету дужност „носити сову у Атину“ као жртвени дар.

Касније је постала симбол науке па се њена слика може срести на корицама многих научних књига. Помиње се често и у дечјим песмицама где

Сове воле своју децу. Да би одбраниле младунце, упуштају се у борбу и са најопаснијим шумским грабљивицама.

ЕТА

истовремено више одјека који је потпуно смету.

ЉУБАВ

И саме сове имају специфичан зов којим се међусобно одлично споразумевају. Њихово хучање састоји се од пригушених звукова који, зависно од совиног расположења, личе на лудачки смех, звиждук, врисак, кашљање, па чак и хркање. У време гнеждења, да би привукле пажњу партнера, пуштају продорне крике који су тако језиви да се од њих човеку леди крв у жилама.

Сове су веома постојане у љубави. Када једном изаберу сапутника, остају му верне до краја живота. Пред парење, које се одвија у пролеће, будући брачни другови изводе необичан свадбени плес при којем складно лепећу раширеним крилима, а затим се вертиклано обрушавају ка тлу. Право гнездо не граде, а јаја полажу тако рећи где стигну: у шупљину стене, испод камења, у напуштеним зградама и црквеним торњевима, а понекад чак и на голој земљи.

Иако се око избора места за гнездо не замарају много, сове су веома нежни родитељи и брижно подижу своје младунце. Да би их одбранили, упуштају се у борбу и са најопаснијим шумским грабљивицама. При том снажно замахују крилима и тако накострешене перје да привидно удвостручују величину, па и самим изгледом успевају да заплаше нападача.

Од тренутка када се млади излегу, сови је највећа брига да јој деца не остану гладна. У овом периоду мужјак по читаве ноћи проводи у лову прибављајући птићима најразноврснију храну: инсекте, мишеве, кртице, мале птице, понекад чак зечеве и ланад.

Чим млади добију перје и поодрасту, родитељи почињу да их привикавају на самосталност. Свако вече одлећу мало даље од гнезда, седају на неко узвишено место и јављају се гласно и звонко, све док „клинци“ не промоле главу из склоништа и не долете до њих.

Затим их изводе у шуму и мало-помало упознају са тајнама ноћног живота, али се пред јутро увек заједно враћају у гнездо. Ови излети понављају се сваке вечери, читавих месец дана, па и више, док млади напослетку не крену сопственим путем.

М. Ш.

Кунувија је једина врста сова која има лице у облику срца, а не округласто као већина њених сроднина

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

ЏОН КРИСТОФЕР

ЗИМСКИ САН, ЛЕТЊИ САН

ВЕЋ ГЕНЕРАЦИЈАМА ЖИВИМО У САСВИМ ЗАСЕБНИМ СВЕТОВИМА. ВИШЕ НАМ ЗА ТО НЕ ТРЕБАЈУ ПРОПИСИ.

Чак и код летњих људи био је обичај да деца чувара и сама постану чувари. Зимских људи било је тако мало да су сви обављали чуварску дужност.

На Ромијев двадесет први рођендан отац га је први пут повео у главну спаваоницу. Био је хладан децембарски дан и мирисало је на снег. Када су ушли кроз велика врата, дочекао их је топао ваздух. Дежурна смена носила је лаке кошуље.

— Ето — рекао је отац — то је највећа спаваоница на свету. Како ти се чини?

Роми је био запрепашћен. Спаваоница зимских људи налазила се у једној великој просторији са стране за коју је било предвиђено само дванаест летњих чувара. Овде, пак, у циновском главном холу, преко стотину зимских чувара седело је за контролним таблама на којима су светлуцале лампице. Роми је знао да доле, под земљом, има још много више особља.

У зидовима су зјапили отвори тунела који су се спуштали у дубину.

— Колико људи? — упитао је Роми.

— Сувише. У сваком тунелу по пола милиона. Последњих неколико година радимо пуним капацитетом.

Ромија су подишли жмарци на помисао да се у тунелима крије више од стотине хиљада соба, у свакој попреко стотину чаура наслаганих једне на друге, а у свакој чаури по људско биће.

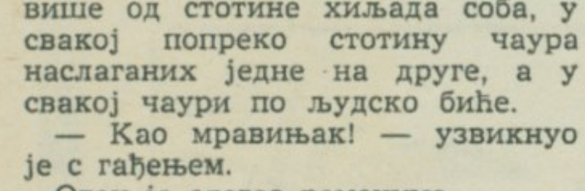
— Као мравињак! — узвикнуо је с гађењем.

Отац је слегао раменима.

— Ми, као зимски људи, навикли смо на пуст свет. Али, не треба зато да презиреш летње људе. Ми зависимо од њих, не они од нас.

— Зар тако мора да буде?

— Све стоји у уџбеницима историје. На свету је било сувише људи а премало хране. У последњи час научили смо се хибернацији. Човечанство је могло опстати једино ако зими не троши залихе. Мали број људи одређен је да бди над већином током зимског сна. Али, то нас не чини нарочито важним. Летњи људи производе машине и храну. Ми их само чувамо док спавају. Научи да их поштујеш, то је довољно.

Летњи чувари будили су се први и зато су били смештени најближе, у одаји од двадесетак чаура од којих је само дванаест било заузето.

Роми је угледао на свом првом обиласку. Лежала је у трећој чаури скрштених руку и црне косе забачене са лепог чела. Проверио је у свом списку шифру написану на чаури. „Џил Данијел. Осамнаест година. Помоћник контролора".

Пролазили су месеци. Роми се сваког дана све дуже задржавао крај девојке чији је живот тињао у телу охлађеном на половину нормалне температуре. Шест месеци сваке године губила је у овом сну без снова али је зато могла очекивати још неких сто тридесет лета...

Као и он зима... Преко стотину зима у свету који није њен.

Отворила је очи. Биле су тамноплаве, готово љубичасте.

— Двадесет седми март — почео је Роми као што је било прописано. — Пет степени Целзијуса и нешто заосталог снега. За доручак јаја са сланином.

— Добро — рекла је девојка. — Волим снег. Ове године имам одмор рано па могу на скијање... А ти си нови? Нисам те досад видела.

— Да, почео сам да радим децембра. Напунио сам двадесет једну.

— Те зимске привилегије! — рекла је насмејавши се. — Ми почињемо са осамнаест.

Одједном се тргла и погледала око себе.

— Мене си пробудио прву! Зашто? Требало је шефа..

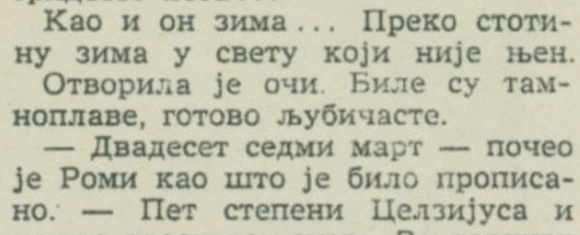
— Знам. Хтео сам да разговарамо док смо сами...

Девојка га је погледала у очи.

— Разумем — рекла је. — Хвала ти. Како се зовеш?

— Роми Питерс.

— Лепо спавај, Роми. Чуваћу те.

Глас Џил Данијел чуо се као из даљине:

— Пробуди се, Роми. Данас је пети октобар. Четрнаест степени Целзијуса. Магловито јутро после кише. Јаја са сланином.

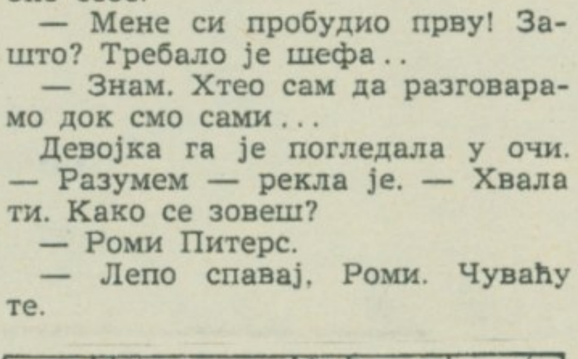
Роми је отворио очи и осмехнуо се.

— Какво је било лето?

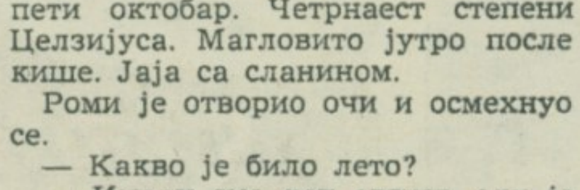
— Имали смо леп август, али је иначе било доста кише.

— А ти, шта си ти радила?

— Пливала, играла тенис... Увек исте ствари с истим људима.

Роми је јануара отишао на скијање али се вратио на посао пре истека одмора. Сишао је у Џилину собу и стао крај њене чауре. У глави му се појио план. План је био против прописа али прописи, мислио је Роми, и јесу ту да се крше.

— Роми, сањала сам те! — рекла је Џил. — Знам да је хибернација сан без снова, али ипак!

— Чуј ме — рекао је он — потребна ми је твоја помоћ.

Џил га је прекорела:

— Ниси рекао ни који је датум, ни какво је време, ни да имам јаја са сланином за доручак.

— Искључио сам све каблове из чауре — рекао је он.

— Зашто?

— Имаш ли приступа главној документацији?

— Наравно.

— Можеш ли да избришеш моје име?

Џил је тек тада разумела.

— Хоћеш да останеш будан преко лета! Шта ако сазнају?

— Неће. Није тешко сакрити се међу милионима људи.

— А новац? — упитала је Џил. — Ја имам нешто, али...

— Заборављаш да сам зимски човек. Нама новац ништа не значи, слободно га узимамо. Је ли доста 16 хиљада фунти?

— Више него доста, бићеш на лето богаташ. Хоћеш ли ме водити у Венецију?

— Где год желиш. Значи, помоћи ћеш ми?

Летњи људи излазили су из спаваоница. Роми их је посматрао чудећи се буци коју праве, њиховим веселим лицима и, изнад свега, њиховом броју. Ако му план

— У засебној кући, наравно.

— Ви, зимски милионери! — узвикнула је Џил кроз смех. — Нама је простор веома драгоцен. Ево ти кључа, на њему је и адреса. Доћи ћу сутра код тебе, имам слободан дан.

— Дакле? — упитала је Џил на вратима.

Роми се склонио устрану и пропустио је у собичак.

— Изгледаш уморно.

— Мала главобоља. Драго ми је што те видим.

— Шта није у реду?

— Та бука... до три ујутро, па и касније... Је ли увек тако?

— Јесте, мораш се навићи. Летњим људима бука не смета. Чак је и воле. Јеси ли нешто јео?

— Нисам био гладан. Отишао сам у један ресторан али... не знам... нисам навикао да толики свет једе заједно. Ми, зимски људи, чак и у породици ретко заједно обедујемо.

— Нормално је што се у почет-

успе, и он ће припадати овој заједници, и за њега ће зима бити време сна. Џил је ушла у одају.

— Све је у реду — рекла је. — Твоја чаура се сада званично води као празна. Било би добро да изиђеш и измешаш се са осталима. Нашла сам ти и собу, у Лејксајду, тачно преко пута моје!

— Собу? — згрануо се Роми. — Колика је?

— Пристојна. Где ти иначе живиш?

ку тако осећаш. Не брини, навићи ћеш.

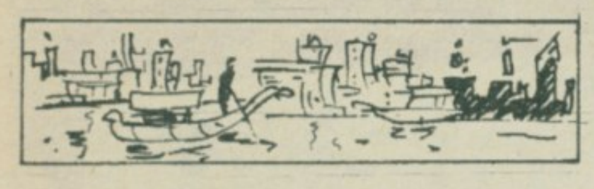
— Уз твоју помоћ — осмехнуо се Роми.

Три недеље касније Џил је добила неколико дана одмора. Отишли су у Венецију. За Ромија је све било ново — и стратоавион који их је пребацио до Милана и железница којом су потом кренули на исток долином Поа. Објаснио је Џил да зими не ради ниједно од тих ужасних превозних

средстава; свако има свој хеликоптер и избор кола на располагању.

— То мора да је дивно — уздахнула је Цил.

Воз је био препун. Однекуд је допирао глас који је певао оперску арију. Деца су трчкарала вриштећи. Роми је морао да зарије нокте у дланове да и сам не би почео да вришти. Није се навикавао.

Чим су стигли у Венецију, пријавили су се портиру хотела и одвезли се гондолом до Трга светог Марка. Шетали су међу светином. Црква и звоник блештали су на сунцу.

— Лепше је него што сам замишљала! — отело се Ромију. — Оштри обриси грађевина наспрам сивог неба... тишина...

— Да, вероватно... Хајде да седнемо и гледамо голубове.

— Када сам последњи пут долазио, никога није било. Спустио сам хеликоптер ено тамо. Сунце је било на западу, велико и црвено. Изненада, читав облак птица прелетео је воду и спустио се око мене.

— Роми — упитала је Цил брижно — јеси ли несрећан?

— Без тебе бих био.

—

Почетком септембра провели су неколико дана у Бијарицу. Огромни таласи Атлантика јуришали су на обалу. Њихово хучање није се чуло од буке транзистора и вике стотине купача. Роми се нагао према Цил:

— Хоћеш ли да пођеш са мном?

Питање је било нејасно али тон је сместа разумела.

— У зиму?

— Да.

Климнула је главом.

— Ура! — узвикнуо је он. — Имам свашта да ти покажем!

Снег је те године у Аустрији пао рано и Роми је повео на скијање. Одсели су у пустом хотелу. Лутали су Бечом, Римом, Женевом, Паризом. Сви градови били су само њихови. Једном су видели други хеликоптер и једном неки аутомобил како из Женеве хита у правцу швајцарске спаваонице. То је било све.

— Чудно — рекла је Цил док су у Лувру стајали пред једним сненим заласком сунца Клода Лорена. — Лети на све стране стоје чувари. А сада... Шта би се догодило кад би украо неку слику?

— Зашто бих то учинио? Увек могу да дођем и да је видим.

— Или када би је оштетио — наставила је Цил. — Кад би оној Рубенсовој Венери нацртао браду?

Роми ју је погледао запрепашћено. Онда се насмејао.

— Ваљда смо програмирани да то не чинимо. Најзад, чувари смо. Врло рано научимо да бришемо ноге о отирач и сличне ствари.

— Наравно — рекла је нестрпљиво. — То је веома цивилизовано, али храну и одећу узимате како вам се допада.

— Заједница плаћа. Управо зато што можемо да узмемо колико хоћемо, узимамо само оно што нам је потребно.

— Да, вероватно. Код нас је сасвим друкчије. Сувише нас има да бисмо били расипни и баш зато желимо то и да будемо.

— Реци — упитао ју је Роми с осмехом — у чему би ти хтела да претераш?

— Ох, у било чему. На пример, у шампањцу!

— Хајдемо у хотел и удесићемо ствар.

Цил је завртела главом.

— Шалила сам се. Било би хладно и вино би изветрело.

Пре него што се вратио на дужност, Роми је сместио Цил у раскошан стан, снабдео је намирницама, књигама, плочама, видеокасетама.

— Издржаћеш — рекао јој је. — На дужности сам сваки други дан и то по четири сата. Остало време је наше.

Ипак, на послу га је прогонило њено озбиљно лице. Смишљао је разне забаве: играли су у „Рицу" на снимљену музику, пливали у пустом олимпијском базену и заједно седели у премијеровој фотељи у Парламенту.

Једнога дана морао је да остане на послу пола сата дуже. Одјурио је кући пустим улицама возећи 200 километара на час. Када је улетео у стан, затекао је како плаче.

— Мислила сам да ти се нешто догодило — рекла је јецајући — и да ћу остати сама у овом страшном, празном, пустом свету!

— Све је у реду — тешио ју је он. — Само сам мало закаснио.

— Не могу да издржим ову тишину, Роми. Чак ни када си ти ту. И онда се плашим.

— А музика? — упитао је тихо. — А видео-касете?

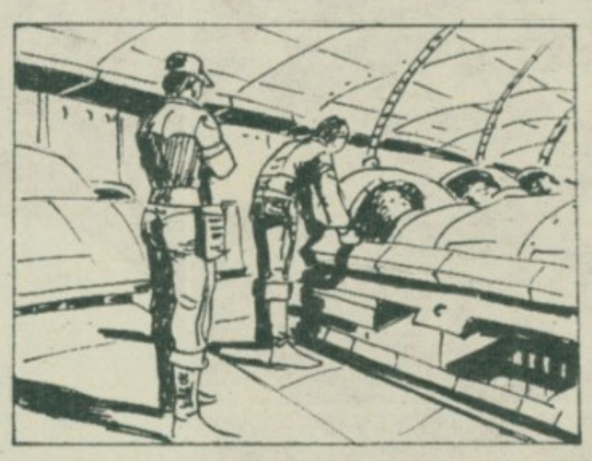
— Још је страшније... кад знам да нигде нема ни живе душе. Пробала сам, Роми, не иде. Не могу више!

Роми је осетио да је њена одлука коначна.

— Можеш ли ти још једном да пробаш лето? — упитала га је.

Кад се измакао од чауре, Роми је приметио да иза њега стоји отац.

— Значи, видео си — рекао му је. — Провео сам са њом прошло лето и део ове зиме. Сада сам је вратио у чауру.

Отац је пришао и погледао девојку.

— Лепа је. Била је сувише усамљена, зар не?

— Да.

— Издржала је ипак дуже од већине.

— Значи, већ је било случајева? — упитао је Роми запањено.

— Ох, да, много. Чак сам и ја у младости пробао лето. Вратио сам се подвијена репа.

— Јесу ли те казнили?

— Казнили? Не.

— Али, прописи кажу...

— Прописи су донети пре него што смо постали две расе. Сада нису важни. Прошле су читаве четири генерације. Живимо у сасвим засебним световима. Немамо избора.

— Биће боље да се пријавим контролору — рекао је Роми. — Чак и ако нема казне.

— Он већ зна — одвратио је отац. — Боље остани још мало ту.

Роми се загледао у прозирну чауру. Цил се смешила у сну.

укрштене речи

ФИЛОЗОФИ СТАРЕ ГРЧКЕ

Испод **броја 1** потребно је уписати име знаменитог атинског филозофа и, према платонској традицији, узора филозофа уопште. С обзиром да ништа није писао, о његовом животу, учењу и начину истраживања истине дознало се преко раних радова његовог ученика, чије име треба уписати поред **броја 3,** такође великог хеленског филозофа. И његов ученик је велико име грчке филозофије (име поред **броја 2**), оснивач посебне тзв. перипатетичке школе. Поред **броја 4** потребно је да упишете име филозофа који је с Леукипом творац атомистичке онтологије и филозофије природе.

ДУТОР; ВЕ-МАК	ИСПУШТАЊЕ СЛОВА НА КРАЈУ РЕЧИ	СОВЈЕТСКИ РЕЖИСЕР МИХАИЛ	РИБЉА ЈАЈА	1	ЧУЊ, КУПА / ПИЈУК		ФИЛМСКИ ТЕРМИН		БИВШИ АМ. АТЛЕТИЧАР ОВЕНС / АИТЛ ТОНИ
2									
ПОКОРАВАЊЕ									
ЗАНОЋИТИ, ОМРЕИ									ГОВОР, НАРЕЧЈЕ НЕКОГ КРАЈА
ЗНАК ЗА КЕЛВИН		ЗАЛИВ У ШПАНИЈИ / ВЕЛИКА КЛУПА						ФОРМУЛАР ЗА УПЛАТУ НОВЦА	
ОЛИВЕРА КАТАРИНА			ВРСТА ПЕРШУНА / ЦРТАЧ У АРТ. ФИЛМУ			ДУШЕВНО ПОРЕМЕЋЕН			
3							3,14... / ОСТРВА У ПАЦИФИКУ		
				ПРЕВОЗНО СРЕДСТВО		ТЕЛЕФОНСКИ ПОЗИВ / НАША ПЛАНИНА			
ПТИЦА СА ШАРЕНИМ И ВЕЛИКИМ РЕПОМ	БОЈА У КАРТАМА / СТУБ				ЈЕДНОЦИФРЕН БРОЈ / КИКИНДА				
4									ПРВИ МИТСКИ ЛЕТАЧ
СТАНОВНИЦИ ДРУГА ВЕ У ЕВРОПИ									
ИТАЛИЈАНСКА ПЕВАЧИЦА ПАВОНЕ					КОЧО		ИВАН КРИЛОВ / ФР. ГЛУМАЦ МОНТАН		
ВИДИ, ГЛЕ				ИМЕ ПЕВАЧИЦЕ ЗУБОВИЋ					
МЕРА ЗА ДРАГОЦЕНОСТИ						ЗАВАРЕНО МЕСТО			

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Путоказ, гп, под, разно, опак, паус, т, њ, лс, т, радијатор, редиговати, Варановић, А, косматн, ЧА, бод, И, овалне, со, вага, во, б, Елам, орни, КА, У, ЈКОМ.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" — ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Директор НО „ПОЛИТИКА" Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА" Живорад Стојановић. Помоћник главног и одговорног уредника Александар Б. Костић. Уредник: Бојана Дожић, телефон 324-483. Ликовно-графички уредници Владимир Горбунов и Соња Јашовић, телефон 326-620. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/I, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 10 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ

3 месеца	110,00 динара
6 месеци	220,00 динара
1 година	440,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО

3 месеца	220.00 динара
6 месеци	440.00 динара
1 година	880.00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку — НО „ПОЛИТИКА" — ООУР „Продаја" претплата на лист „Политикин забавник"

ПРЕТПЛАТА У СТРАНОЈ ВАЛУТИ

САД	$	47 —
СР НЕМАЧКА	DM	83.—
ШВЕДСКА	Skr	195.—
ФРАНЦУСКА	Ffr	193.—
ШВАЈЦАРСКА	Sfr	77 —

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „ПОЛИТИКА" код ИНВЕСТ БАНКЕ — БЕОГРАД, на рачун број 6081-620-63-257309-00051, са обавезном назнаком, претпата на „ПОЛИТИКИН ЗАБАЗНИК"

НАРОДНА КЊИГА

Књижевност за децу и омладину

1. Мирослав Антић (I—III)
ДРУГА СТРАНА ВЕТРА
ПТИЦЕ ИЗ ШУМЕ
НЕБО У ОКУ
Ћирилица, тврди, вишебојни повез, формат 13,5 × 20
Цена комплета: 300 дин.

2. ПОЕМЕ ДОБРИЦЕ ЕРИЋА (I—III)
ВАШАР У ТОПОЛИ
ТОРТА СА ПЕТ СПРАТОВА
ДОЛИНА СУНЦОКРЕТА
Ћирилица, брошурани повез формат 15,5 × 20
Цена комплета: 240 дин.

3. РОМАНИ АРСЕНА ДИКЛИЋА (I–IV)
НЕ ОКРЕЋИ СЕ СИНЕ
САЛАШ У МАЛОМ РИТУ
ЈЕСЕН У МРТВАЈИ
МОРИШКИ СНЕГОВИ
Ћирилица, формат 14 × 20, тврди повез са вишебојном кутијом и брошурани.
Цена тврдог повеза: 600 дин.
Цена брошираног повеза: 350 дин.

4. ЈУНАЦИ ЦРТАНОГ ФИЛМА (I–III)
Сарадња са ИРО „Вук Караџић"
НЕОБИЧНЕ ЗГОДЕ ПЕРЕ ДЕТЛИЋА И ЊЕГОВИХ ПРИЈАТЕЉА
МЕДВЕД ЈОГИ И ЊЕГОВА ДРУЖИНА
ПУСТОЛОВИНЕ ВИКИЈА ВИКИНГА
Тврди повез са четворобојним илустрацијама у заштитној кутији од картона у боји. Ћирилица и латиница.
Цена комплета: 750 дин.

IX КОЛО БИБЛИОТЕКЕ „БИСЕРИ"
11. БОЛИВИЈСКЕ БАЈКЕ
12. БРАЗИЛСКЕ БАЈКЕ
13. БАЈКЕ ИНКА
14. БАЈКЕ МАЈА И АСТЕКА
15. ЧИЛЕАНСКЕ БАЈКЕ
16. ВЕНЕЦУЛЕАНСКЕ БАЈКЕ
Цена по књизи: 50 дин.

Књиге можете поручити:
— Код издавача, „Народна књига", 11000 Београд, Шафарикова 11
— У Салону „Народне књиге", Цетињска 6
— У Сервису „Народне књиге", Николе Спасића 2
Члановима Клуба читалаца „Народне књиге" уобичајени попуст од 20%
У нашим Пословницама у:
— Новом Саду, Фрушкогорска 4
— Смедереву, Липе, Маршала Тита 50
— Лесковцу, Балканска 15-А
— Ченти, Жарка Зрењанина 64
— Скопљу, Бит Пазар бб
— Сарајеву, Синђелићева 1

X КОЛО БИБЛИОТЕКЕ „БИСЕРИ"
17. ГРЧКЕ БАЈКЕ
18. ШПАНСКЕ БАЈКЕ
19. ИРАНСКЕ БАЈКЕ
20. ЈЕВРЕЈСКЕ БАЈКЕ
21. КОРЗИКАНСКЕ БАЈКЕ
22. ТУРСКЕ БАЈКЕ
Цена по књизи: 60 дин.
Цена комплета: 360 дин
Формат 12,5 × 19, тврди повез са четворобојним корицама, ћирилица.

I КОЛО БИБЛИОТЕКЕ „БИСЕРИ"
5. ВИЈЕТНАМСКЕ НАРОДНЕ БАЈКЕ
6. ЈАПАНСКЕ НАРОДНЕ БАЈКЕ
7. КИНЕСКЕ НАРОДНЕ БАЈКЕ
8. КОРЕЈСКЕ НАРОДНЕ БАЈКЕ
9. МОНГОЛСКЕ НАРОДНЕ БАЈКЕ
10. ТИБЕТАНСКЕ НАРОДНЕ БАЈКЕ
Цена по књизи: 100 дин.
Цена комплета: 600 дин.

ИРО „НАРОДНА КЊИГА", 11000 Београд, Шафарикова 11

НАРУЏБЕНИЦА — П. З.

Овим НЕОПОЗИВО наручујем књиге под бројевима (упишите бројеве књига које наручујете)
А. ЗА ГОТОВО — укупно динара ..... уз попуст од 10%, тако да ћу износ од динара ..... платити поштару кад ми уручи књиге.
Б. НА ОТПЛАТУ — по цени од динара ..... коју ћу вам суму отплатити у ..... месечних рата, уз камату од 8% (најмања рата је 150 динара). Рате ћу уплаћивати до 10. у месецу до исплате целе суме.
У случају спора надлежан је I општински суд у Београду.

.....
(Презиме, очево име и име)

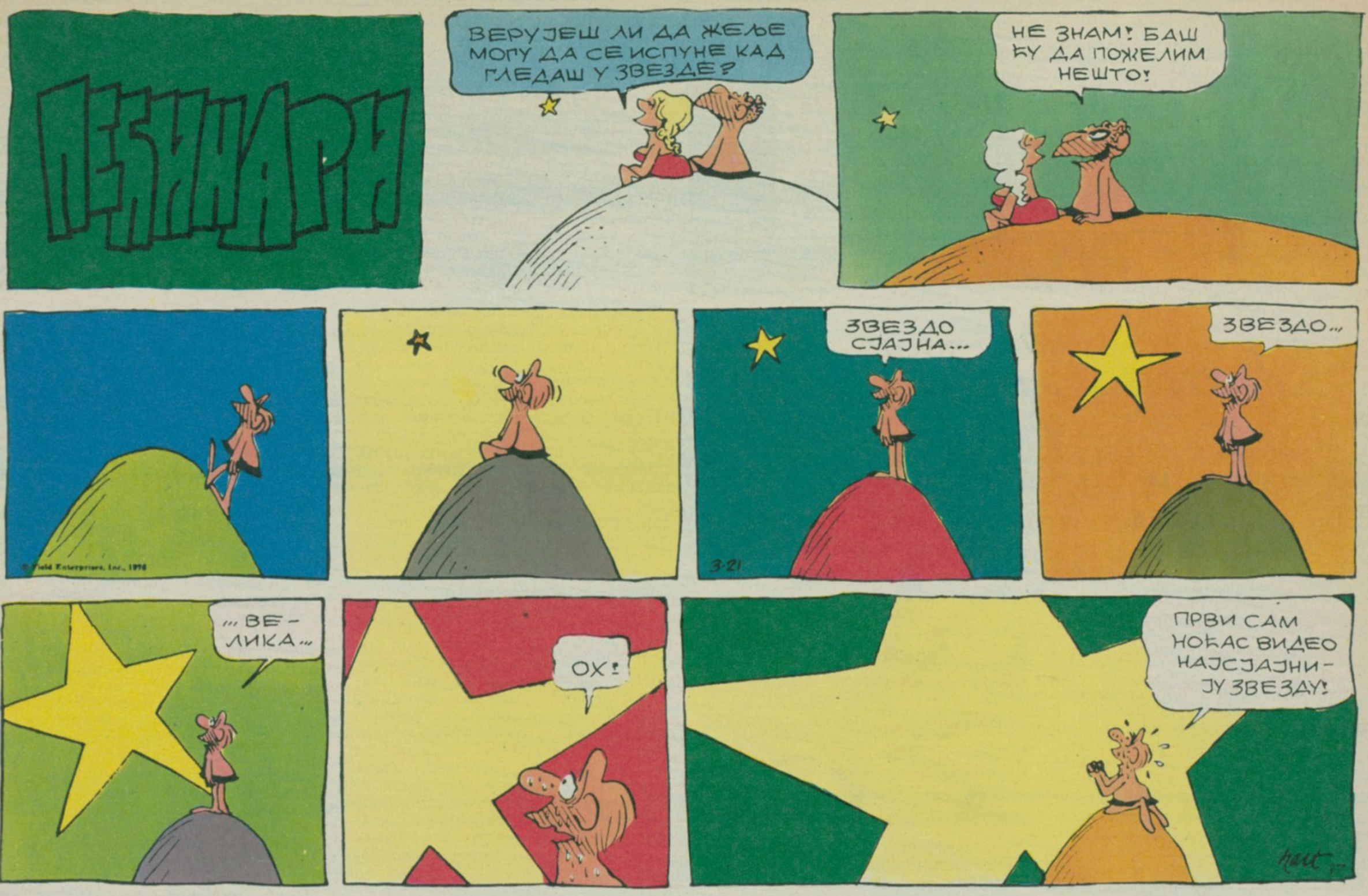
.....
(Поштански број, место, улица и број)

.....
(Радна организација у којој је купац запослен)

.....

.....
((Потпис купца, бр. л. к. и где је издата)

Купци; који књигу купују на отплату, оверавају наруџбеницу у радној организацији где раде, а пензионери приликом куповине књига на отплату прилажу претпоследњи чек пензије.

ДРАГИ PEZ ПРИЈАТЕЉУ
Нове фиīурице — PEZ КАМИОНЕ, īотражиīе у вашој најближој īродавници.
Иīрајīе се PEZ КАМИОНИМА, сладиīе се PEZ БОМБОНИМА!

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

ЗАВИСИ ОД ЧИНА

Интересује ме шта значе симболи на морнарској капи?

Љиљана Милетин,
Руменачка 24
Нови Сад

Део службеног одела чланова посаде пловила, без обзира да ли је реч о онима у унутрашњој или поморској пловидби, чини и капа. А она може бити различите боје, кроја и ознака. Тако су, рецимо, капе које се носе зими тамноплаве а лети беле. Што се тиче кроја постоји неколико облика и то: капе-тањираче, берете, титовке. Морнарска капа обичног кроја има врпцу на чијем се предњем делу налази златним словима исписан назив предузећа.

Официри и припадници официра носе на капи амблем троугластог облика који у средини има адмиралско сидро златне боје преко којег може да се налази посебна ознака предузећа. Воћа палубе и воће строја носе на капи амблем елиптичног облика који у средини има адмиралско сидро златне боје. И преко њега може да буде стављен посебан знак предузећа.

Изузетно, заповедник и управитељ строја пловила унутрашње пловидбе могу на капи-тањирачи да носе подбрадак златне боје. Заповедник који носи четири ширита може на сунцобрану да има ловоров венац златне боје.

На титовкама које носе чланови посаде налази се сидро златне боје и иницијали предузећа.

ПОДМЛАДАК ИЗ КОРЕНА

Како се размножавају банане?

Горан Јакшић,
Капетана Радића Поповића 6
Земун

Банане су биљни род који припада истоименој породици. Зељасте су, дрволиког изгледа, са широким и веома дугачким лишћем. Мада пореклом из Азије, банане расту готово у свим тропским земљама и има их више врста. Најпознатија је Musa sapientium која се гаји због врло хранљивих и укусних плодова богатих угљеним хидратима и беланчевинама. Од влакана врсте Musa textilis праве се ужад и папир. Плодови брашнасте или коњске банане једу се кувани или се од њих прави брашно за

пециво и вино. У културама, банане се размножавају младицама које избијају из корена.

У БИБЛИОТЕЦИ

Потребна ми је литература на тему „Михајло Пупин — живот и дело". Одговори ми где да је нађем?

Зоран Глибетић,
Лозница

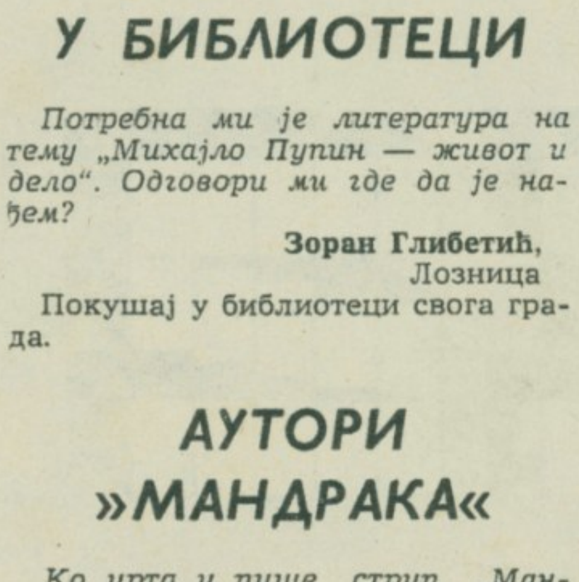
Покушај у библиотеци свога града.

АУТОРИ »МАНДРАКА«

Ко црта и пише стрип „Мандрак" и када је умро Волт Дизни?

Јадранка из Ријеке

Стрип „Мандрак" почео је да излази 11. јуна 1934. године: цртали су га Ли Фолк и Фил Дејвис.

Двадесет седмог јуна 1965. године Фила Дејвиса заменио је Фред Фредериксон.

Волт Дизни је умро 1966. године.

ШТО ПРЕ, ТО БОЉЕ

Да ли постоје таблете за раст? Ако их има, од кога бих могао да их добијем?

Боро Вугец,
А. Буторац 11
Славонски Брод

Таблете за раст које би пио и тако порастао колико желиш не постоје! Пошто нам не шаљеш никакве податке о себи, не знамо да ли је у питању само твоја жеља да будеш високији или у твом расту постоје неки поремећаји. Код здравих особа најважнију улогу у расту имају наследни чиниоци. На њих се не може утицати али неки сантиметар више може да се „добије" бављењем спортом и правилном исхраном. За оне који остану нижи него што желе, утешно је да им раст неће сметати да праве велика дела у животу.

Код поремећеног раста најчешћи „камен спотицања" представља обољење ендокриних жлезда и предњег режња хипофизе који лучи хормон раста, разна обољења костију, неправилна исхрана, шећерна болест, смањена функција штитне жлезде, обољење јајника код девојака и тестиса код младића. Чим се на некој од клиника утврди разлог поремећеног раста, приступа се лечењу. Резултати су добри ако се са лечењем почне пре пубертета, јер се развијањем полних жлезда и сексуалних функција смањује могућност раста костију у висину.

КРЕСИВА, НЕ СЛОВА

Молим те да ми кажеш шта значе четири слова „С" на грбу СР Србије?

Бојан Стојановић,
Смедерево

Грб СР Србије представља поље окружено с једне стране житним класјем а с друге лиснатим храстовим гранчицама.

Житно класје и храстове гранчице повезани су доле траком на којој су исписане година устанка српског народа 1804. и година почетка народноослободилачког рата и социјалистичке револуције 1941. Између врхова житног класја и храстових гранчица је петокрака звезда. У пољу изнад траке налази се лик сунца, а у сунчаном пољу део зупчаника. Над сунчаним зрацима је штит на коме су правилно распоређена четири оцила. Дакле, није реч о словима већ оцилима или, како се још називају, кресивима.

ЛЕК ТИ НЕ ТРЕБА!

Има 12 година и веома сам несрећна јер имам шум на срцу који ме плаши. Била сам код лекара и он ми каже да је то пролазно али те ја ипак молим да ми кажеш неки народни лек.

Читатељка из Оџака

При раду здравог срца чују се два тона: један при истискивању крви из комора у велике крвне судове а други при преласку крви из преткомора у коморе. У извесним случајевима чују се вибрације и шумови који могу да буду: органски, када су оштећени залисци, функционални, у овом случају залисци нису оштећени а поремећаји се најчешће јављају при повећаној количини и току крви кроз нормална срчана ушћа, и анорганski. Поремећаји анорганског порекла јављају се као последице вибрација ван срца чији узрок могу да буду прираслице на срчаној кеси или притисак срца на плућни паренхим (неспецифично ткиво које се налази у многим органима).

Пошто те је лекар прегледао и рекао да није у питању ништа опасно, највероватније је да је шума на срца код тебе последица функционалног поремећаја. А то није ништа што би требало озбиљно да те брине, још мање да те чини несрећном. Покушај да се тим шумом не оптерећујеш, што не искључује потребу да повремено одеш на контролу. Све ће, као што ти је твој лекар и рекао, ускоро проћи. И на крају, саветујем ти да никакав народни лек за твоју „болест" не тражиш јер он — не постоји!

ДЕВОЈЧИЦЕ, РАВНОПРАВНЕ СТЕ

Да ли у Београду постоји средња бродотехничка школа и где се налази? Интересује ме и да ли њу могу да похађају и девојчице, какви су услови за упис и које све школе треба да завршим да бих постала бродарски инжењер?

Славица Милетић,
Поштанска 6
Ковин

Желео бих да се упишем у школу Југословенског речног бродарства да бих постао капетан брода. Да ли у Београду постоји таква школа и шта је све потребно за упис?

Саша Смиљанов,
Вршац

У Београду, у Улици Слободана Пенезића Крцуна 19, налази се Школски центар за бродарство, бродоградњу и хидроградњу. На прву и другу годину ове школе могу да се упишу само ученици који су завршили осмогодишње школе у Малој Иванчи и Раљи. Међутим, на трећу и четврту годину могу да се упишу сви они који то желе, под условом да испуњавају одређене захтеве који се, пре свега, односе на успех по-

казан у претходним разредима Сем броја бодова који резултирају из општег успеха, значајан је и успех који кандидати покажу из предмета за одговарајућа занимања.

Право уписа у ову школу имају и девојчице и дечаци и они их готово подједнако користе.

Да би неко постао капетан брода, неопходно је да заврши наутички одсек при овој школи али и то није све: будући заповедник мора да плови одређен број месеци и да положи законом прописане испите. Ни бродарски инжењер не може да се постане тек тако. Треба завршити осмогодишњу, па средњу школу и на крају факултет.

У ЛОВ НЕ ИДЕ САМА

Недавно сам гледао филм „Орка, кит убица" па бих желио да знам да ли га врста китова заиста постоји?

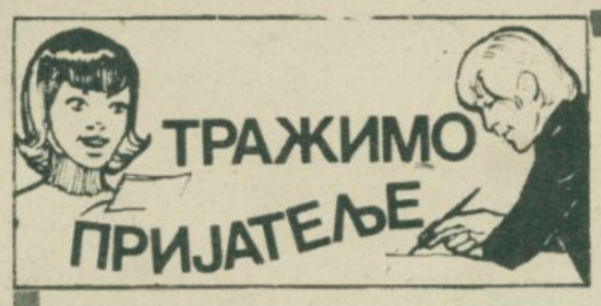
Дражен Синчић
Д. Туцовића 15
Ријека

Орке, латинско име им је Orcinus, или китови убице заиста постоје и убрајају се у највеће месождере и најграбљивије животиње на нашој планети. Веома су крупне: њихова издужена вретенаста тела достижу и до 9 метара. Глава орке завршава се широким попречним отвором-устима. Сама

усна дупља испуњена је низом огромних, оштрих и повијених зуба којима орка с лакоћом одгризе и комад неког другог кита. Грабљива каква јесте, ова џиновска животиња не преза ни да завири у уста неке друге врсте кита и истргне му језик или откине целу доњу вилицу. Комаде које граби жваће као пас.

Побеђи орки није нимало лако јер она веома брзо плива а у маневрисању јој нема премца, баш међу китовима. Овај поприлично опасни сисар јури кроз воду уз помоћ великих репних пераја а приликом оштрих заокрета као стабилизатор му служи високо леђно и предња пераја. Занимљиво је да орка не лови сама. У потеру за храном иде у друштву, односно јату. Ако до хране не може да дође на неки једноставнији начин, онда се завлачи испод ледених санти, ломи их и тако долази до туљана, па чак и људи. Прождире огромне количине: једном приликом у желуцу уловљене орке пронађено је тринаест морских прасића и четрнаест туљана. Има их у готовосвим морима света.

Жељко Плескина, Grannavagen 12A, 56100 Huskvarna, Sweden — 12 година, воли музику, пријатеље и спорт

Станка Стојанова, 92210 Пробиштип — 16 година, воли музику и сакупља значке

Наташа Селец, 42000 Вараждин, Народне револуције 6 — 13 година, воли спорт и плес, навија за „Динамо" и „Цибону"

Марица Финчур, 21000 Нови Сад, Динарска 2 — 13 година, воли забавну музику, сакупља значке, салвете и разгледнице

Сузана Могердин, 52000 Пула, Стоја 12 — 13 година, воли забавну музику и спорт

Верица Визи, 21000 Нови Сад, Веслина Маслеше 56 — воли све што воле млади

Жика Видић, 78433 Шибовска, Палачковци — ученик другог разреда средње школе, воли поезију, филм и сакупља разгледнице

Славица Ђорђевић, 91000 Скопље, Новоселски пат — Циглана бб — 14 година, тражи пријатеље из целог света

Слађана Матовић, 14243 Г. Топлица — воли све што воле млади

Љиљана Томанић, 11000 Београд, Мештровићева 30 — 11 године, сакупља салвете, значке, оловке и лутке

Фрањо Јуркић 25221 Кљајићево, Радојевићи 68 — 14 година, навијач „Динама", воли народну и забавну музику

Весна Милојковић, 18000 **Ниш, Миленка Хаџића 45** — 13 година, воли музику, сакупља постере и маркице

Александра Мањеровић, 55300 Славонска Пожега, Народног фронта 5 — 11 година, навијач „Партизана", воли спорт и музику

BABALU

ВЕЛИКА НАГРАДНА ИГРА

KOLOY'S 7x7

Драги читаоци,
За учествовање у наградној игри потребно је да скупите три наградна купона из пакетића „БАБАЛУ 7 × 7" и да их пошаљете на адресу — Агенција Борба, 11000 Београд, Трг Маркса и Енгелса бр. 7 са назнаком „БАБАЛУ". Имена добитника објавиће се у листу ТВ новости у последњем мајском броју и листу НАДА у последњем септембарском броју. Послати купони важе за оба извлачења.

НАГРАДНИ ФОНД

10 путовања
за 2 особе
у ЊУЈОРК и ВАШИНГТОН
100 БАБАЛУ КОЛЕКЦИЈА ТРИКОВА
1000 БАБАЛУ СПОРТ КАПА

БАБАЛУ КВИЗ

1. Која је највећа животиња на свету?

НАЈВЕЋА животиња на свету није, као што се најчешће мисли, слон него плави кит. Најдужи до данас измерени плави кит имао је 32,9 метара, а тежина му је била 133 тоне. Био је 12 пута тежи од тежине највећег слона. Највећи слон истовремено највећа сувоземна животиња, афрички је слон, који може достићи тежину од 11 тона. Он може бити висок четири метра, али то није највећа висина коју може једна животиња да достигне. Од њега је виша жирафа која живи у јужном делу Сахаре и која због дугачког врата достиже висину до 5,78 метара. Највећа птица — афрички ној — може достићи 2,40 метара.

2. По коме је наш континент добио име и да ли се у свету налази још која Европа?

НЕ ЗНА се поуздано откуд је дошло и зашто је нашем континенту дато име Европа. По једном објашњењу оно је настало од имена феничанске лепотице Европе, кћерке краља Агенора. По другом, име је асирског или феничанског порекла и корен му се налази у асирској речи ириб и феничанској ереб, а обје значе — тама, сутон, залазак сунца, па према томе и запад. Претпоставља се да су тим именом Феничани називали земље западно од њихове. Поред нашег континента име Европа носи и једно једино мало пешчано острво у Мозамбичком каналу, између источне обале Африке и Мадагаскара.

3. Како се све звала француска престоница док није добила коначно име — Париз?

ПАРИЗ није променио много имена. Прво које је познато јесте оно које је носио 51. године пре наше ере када су га држали припадници келтског племена Паризи, а опеседали Римљани. Он је тада носио келтско име Лутухези, што је значило „стан на води" и налазило се на једном острвцету на Сени које је доцније постало центар Париза и добило име Сите. Римљани су тај град звали Лутеција Паризиорум (Парижанска Лутеција). Од 358. године јавља се скраћено име Паризија, од кога затим постаје још краће име Пари (како Французи изговарају име свог главног града).

WALT DISNEY

МИКИ

ЗДРАВО, СЕНКО! КАКО СИ?

МИЋО, 'АЈДЕ ДА ПОВЕДЕМО СВОЈЕ СЕНКЕ У ШЕТЊУ!

ВАЖИ, УЈКА МИКИ!

СЕНКЕ СУ БАШ ЧУДНОВАТЕ!

МОЖЕШ ОД ЊИХ ДА ПРАВИШ РАЗНЕ СТВАРИ! ОВО ЈЕ СЛАДОЛЕД У ЧАШИ!

А ОВО ЧИНИЈА СА СЛАДОЛЕДОМ!

НЕКЕ СЕНКЕ ИЗГЛЕДАЈУ К'О ЏИНОВСКЕ КУПЕ СЛАДОЛЕДА...

12-16

...А НЕКЕ К'О КОРНЕТИ!

ДОБРО ДЕ, МИЋО...

...СХВАТИО САМ ПОРУКУ!

ИДЕМО НА СЛАДОЛЕД!

сладолед

Copyright © 1979
Walt Disney Productions
World Rights Reserved